

KUHMO

**TALOUSARVIO 2025
JA
TALOUSSUUNNITELMA 2026-2027**

Kansikuva: Torilava Kide. Toteuttaja Aalto-yliopiston opiskelijat/Wood Program-projekti

Kh 10.12.2024 § 257

Kv 17.12.2024 § 50/kv13.1.2025 § 3

Sisällys

1	Kaupunginjohtajan katsaus	5
2	Kuhmon kaupungin strategia	7
	2.1 Kaupunkistrategia	7
	2.2 Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet	7
	2.3 Strategiset mittarit	8
	2.4 Strategiset riskit	9
3	Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat	11
	3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä	11
	3.2 Kuntatalous	11
	3.3 Kuhmon kaupungin talous	15
	3.4 Talouden ja toiminnan seuranta	24
	3.5 Talouden sitovuustaso ja lainanottoon liittyvä ratkaisuväli	25
	3.6 Tilivelvollisuus	27
4	Tavoitteet vuodelle 2025	28
	4.1 Keskushallinto	29
	4.2 Vetovoimaisuuden palvelualue	37
	4.3 Työllisyyden edistämisen palvelualue	46
	4.4 Kasvun ja oppimisen palvelualue	50
	4.5 Kaupunkiympäristön palvelualue	62
5	Kuhmon kaupunkikonsernin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet	71
6	Tuloslaskema	78
7	Investoinnit palvelualueittain	79
8	Rahoituslaskelma	80
	Liitteet	81
	Liite 1 Kuhmon kaupungin tuloskehitys vuosina 2005-2023	82
	Liite 2 Kuhmon kaupungin avustuspäärahat ja yhtiövastikkeet 2025	85
	Liite 3 Rahoitusarvopaperit	86
	Liite 4 Elinkeinojen kehittämispäärahat	89
	Liite 5 Investoinnit ta2025 sekä ts 2026-2027, hankeluettelo	91
	Liite 6 Yhteistoimintaosuudet 2025	97
	Liite 7 Kuhmon kaupungin henkilöstö, htv:t	100
	Liite 8 Hankkeet 2025	101

1 Kaupunginjohtajan katsaus

Kuhmon kaupungin vuoden 2025 talousarvion ja vuosien 2026-2027 taloussuunnitelman laatiminen on ollut haastava tehtävä. Kiitän kaupungin palvelualueita siitä, että talousarviota on saatu tasapainotettua. Kuntatalouden tasapaino on ensiarvoisen tärkeää ja talousarvion laadinnan yhteydessä kaikilta palvelualueilta on edellytetty sopeuttamistoimenpiteitä ja niitä on myös löytynyt. Sopeuttamistoimenpiteet eivät kuitenkaan merkittävästi vaikuta kaupunkilaisten palveluihin. Kaupungin sijoitusvarallisuus on tuottanut hyvin viime vuosina. Pitkäjärjenteisessä varojen sijoittamisessa voi havaita sen, että pitkä sijoitusaika tuo tuottoa.

Talouden tasapaino on ensiarvoisen tärkeää, jotta emme päädy kriisikuntamenettelyyn. Valtiovarainministeriö voi käynnistää kuntalain perusteella arviointimenettelyn, jos raja-arvot täyttyvät eli kunnan tai kuntakonsernin taseeseen kertyneet alijäämät ylittävät tai jos kunnan rahoituksen riittävyyttä ja vakavaraisuutta kuvaavat talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet lailla säädetty raja-arvot. Yleisimmin kunnat ovat päätyneet menettelyyn taseeseen kertyneen alijäämän vuoksi. Kuhmon tilanteessa kunnallisveroprosentti ja keskimääräinen lainakanta ovat kuntien keskiarvon yläpuolella eli Kuhmon osalta kriteerit eivät täyty.

Työllisyyspalveluissa tapahtuu historiallinen muutos vuodenvaihteessa, kun 1.1.2025 lähtien TE-palvelut siirtyvät kuntien tehtäväksi ja valtion työ- ja elinkeinotoimistot eli TE-toimistot lakkautetaan. Kaupungille siirtyy pääosa nykyisin TE-toimiston vastuulla olevista henkilöasiakas- ja yrityspalveluista. Työvoimapaalveluista tulee osa kaupungin peruspalvelua, samaan tapaan kuin esimerkiksi sivistyspalvelut. TE-palvelujen siirto kaupungille tuo palvelut lähemmäksi asiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, kaupungin koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Kaupungilla on hyvät lähtökohdat tarjota asiakkaille kohdennettuja ja paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin sopivia palveluja. Kuhmon kaupunki on valmistautunut muutokseen huolellisesti jo pitkään ja kaupunki on ollut mukana viimeisimmässä työllisyyskokeilussa. Koen muutoksen mahdollisuutena, en uhkana.

Kuhmon kaupunki haluaa hyödyntää vihreän siirtymän mahdollisuuksia. Mäntymäen entiselle raviradalle ja sen viereiselle alueelle on suunnitteilla aurinkovoimalapuisto. Kuhmo on myös mukana Ylä- ja Itä-Kainuun vihreän siirtymän osaamiskeskus -hankkeessa. Kuhmoon mahtuisi hyvin biokaasulaitos ja sen osalta selvitystä jatketaan. Aikaisemmassa hankkeessa on selvitetty raaka-aineiden saantia laitokselle ja materiaalia riittää hyvin.

Kaupunki painottaa elinkeinorakenteensa vahvistamista, erityisesti metsäbiotalous sekä kestävän matkailun kautta. Näiden alojen kehittäminen näkyy sekä taloudellisena että työllisyyttä lisäävänä tavoitteena, ja ne linkittyvät Kuhmon strategian tavoitteena toimia Kainuun metsäbiotalouskeskukseksi. Kuhmo on tullut tunnetuksi puukaupunkina ja alueen puutuotealan yritykset ovat merkittävä työllistäjä Kuhmossa. Matkailun puolella Kuhmolla on nyt näytön paikka houkuttelevana matkailukohteena, onhan maakuntakentälle tulossa useita ulkomaalaisia charter-koneita. Osa näistä ulkomaalaisista matkailijoista saadaan Kuhmoon. Pitkään tehty työ talvimatkailun edistämiseksi kantaa nyt hedelmää. Matkailuinfosta kaupungille on tullut palautetta, että sen tulisi sijaita keskeisemmällä paikalla. Vastaamme saatuun palautteeseen ja Kuhmon kaupungin ylläpitämä matkailuinfo siirtyy kirjastolta kaupungintalon neuvontapisteeseen.

Kulttuuri ja yhteisöllisyys ovat kaupungin strategiassa vahvasti esillä. Talousarviossa varataan resursseja mm. liikuntamahdollisuuksiin, kulttuuritapahtumiin ja vapaa-aikaan, jotta Kuhmo säilyttää vetovoimansa ja tukee sekä uusien asukkaiden houkuttelemista että paikallisten hyvinvointia. Kuhmo panostaa palvelujen laatuun aina varhaiskasvatuksesta lähtien ja ylläpitää asiakaslähtöistä toimintatapaa kuntalaisten tarpeisiin vastaamisessa. Kaupunki tarjoaa laadukkaan perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen ja Taitotehtaalla on mahdollisuus saada ammatillinen tutkinto Kuhmossa. Musiikkiopisto, kansalaisopisto ja muut harrastusmahdollisuudet luovat veto- ja pitovoimaa Kuhmoon.

Kuhmon kaupunki jatkaa kestävän talouden vahvistamista. Talousarvioon sisältyvät myös mittarit talouden tasapainon ja resurssien tehokkaan käytön seuraamiseksi, ja toiminnassa korostetaan riskienhallintaa sekä tavoitteellista yhteistyötä. Kaupunki pyrkii näillä toimenpiteillä varmistamaan pitkän

aikavälin vakautta ja kasvua Kuhmolle, jossa nähdään paljon potentiaalia elinkeinotoiminnan ja kulttuurin saralla.

Vuonna 2025 valmistuu Tuupalan kivikoulun matalan siiven paikalle uudisrakennus, jonka kustannukset eivät ylitä investointiohjelmaan varattuja määrärahoja. Rakennusmateriaalina tullaan käyttämään CLT-levyä. Kaupunginhallitus on valtuuttanut viranhaltijat valmistelemaan ja neuvotteleman aiesopimuksesta, joka tähtää Kuhmon uuden sote-aseman rakentamiseen. Myös muita pienempiä investointeja on luvassa.

Olemme henkilöstön ja luottamushenkilöiden kanssa yhdessä työskennelleet Kuhmon kaupungin eteen ja kehittäneet kotipitäjäämme. Panostamme myös vuonna 2025 henkilöstömme työhyvinvoinnin ja kaupungin elinvoiman lisäämiseen. Tavoitteemme on luoda Kuhmoon entistä paremmat mahdollisuudet niin asukkaille kuin yrityksillekin. Kaupungin laajan hanketoiminnan tavoitteena on parantaa yritys- ja asuin-ympäristöämme ja houkuttaa uusia asukkaita ja vierailijoita Kuhmoon.

Kuhmossa 21.11.2024

Juhana Juntunen
kaupunginjohtaja
Kuhmon kaupunki
p. 044 725 5222
juhana.juntunen@kuhmo.fi

2 KUHMON KAUPUNGIN STRATEGIA

2.1 Kaupunkistrategia

Kuhmon kaupungin kaupunkistrategia kuvaa keskeiset tavoitteet, joihin valtuuston johtamana Kuhmon päätökset perustuvat strategiakaudella. Kuhmon Strategiasta on laadittu erillinen asiakirja. Kaupunkistrategia on elävä asiakirja ja sitä uudistetaan tarpeen mukaan. Vuosittaiset tavoitteet vahvistetaan valtuuston hyväksymässä talousarviossa ja niitä seurataan tilinpäätöksessä. Operatiivinen toteutus tapahtuu kaupunginhallituksessa ja valiokunnissa sekä kaupunkiorganisaation toimesta.

Kuhmon kaupungin visio

Täyttä elämää metsän ja kulttuurin valtakunnassa

Kuhmon kaupungin missio

Luomme mahdollisuuksia – Kuhmo on turvallinen ja avoin kotikaupunki toteuttaa unelmia sekä ajatella isosti

Kuhmon kaupungin arvot

Turvallisuus, Yhdenvertaisuus, Luonto- ja kulttuurikeskeisyys, Kestävä kehitys, Avoimuus, Palveluvuus, Yhteisöllisyys, Uudistuminen

2.2 Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet

Kuhmon kaupungin strategiset tavoitteet ja toiminnalliset tavoitteet

1. Kestävä kaupunki

- 1.1 Rakennamme puusta
- 1.2 Vaikutamme hankinnoilla
- 1.3 Hyödynnämme vihreän siirtymän mahdollisuuksia
- 1.4 Sopeutamme infrastruktuuria
- 1.5 Pitkän aikavälin talouden tasapaino
- 1.6 Fiksu omistaminen

2. Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne

- 2.1 Kestävä matkailu ja luovat alat kasvavat
- 2.2 Woodpolis = Kainuun metsäbiotalouden keskus
- 2.3 Julkisia ja yksityisiä investointeja tehdään
- 2.4 Saamme osaajia
- 2.5 Tulomuuttopalvelut kunnossa
- 2.6 Yrittäjämönteinen kaupunki

3. Täyttä elämää keskustassa ja kylissä – hyvinvoivat Kuhmolaiset

- 3.1 Turvallinen ja avoin kaupunki
- 3.2 Aktiiviset toimijat
- 3.3 Osalliset ihmiset
- 3.4 Työllisyyden edistäminen
- 3.5 Monipuoliset ja ajassa elävät harrastusmahdollisuudet
- 3.6 Elämän murroskohdat ja ikä huomioidaan
- 3.7 Kuhmon kaupunki varmistaa kuntalaisten turvallisuuden ja palveluiden jatkuvuuden kaikissa tilanteissa vahvistamalla riskienhallintaa sekä kehittämällä kriisivalmiutta yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa.

4. Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki

- 4.1 Kuhmon aluebrändi tunnetaan
- 4.2 Luotettava yhteistyökumppani
- 4.3 Metsään liittyvät verkostot ovat hallussa

- 4.4 Toimimme kansainvälisissä kulttuuriverkostoissa
- 4.5 Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia

5. Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille

- 5.1 Kannustava varhaiskasvatus
- 5.2 Yhteisöllinen ja turvallinen perusopetus
- 5.3 Vetovoimainen oma lukio
- 5.4 Ammattiin voi opiskella Kuhmossa
- 5.5 Laadukkaat elinikäisen oppimisen palvelut ja taiteen perusopetus

6. Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö

- 6.1 Hyvä palveluasenne
- 6.2 Valmentava johtajuus
- 6.3 Itseohjautuvat tiimit
- 6.4 Salliva kokeilukulttuuri
- 6.5 Yhteisöllinen, muutosjohtava ja yhdessä onnistumisia juhliva työyhteisö

Kuhmon kaupungin strategian uudistuttua keskushallinto ja palvelualueet toteuttavat toiminnallaan kaikkia strategisia tavoitteita. Jokaisen palvelualueen on mahdollista valita strategiset toiminnalliset tavoitteet, jotka ohjaavat vuoden 2025 käytännön tekemistä. Strategian lisäksi käytännön tekemistä ohjaavat mm. poikkisektoraaaliset suunnitelmat kuten hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelma ja kunkin toimialan lainsäädäntö.

2.3 Strategiset mittarit

Kuhmon kaupungin strategiset mittarit

Kestävyysdynamiikka
Energian kulutus pienenee
Puu materiaalina julkisissa rakennuksissa
Lainakanta €/asukas lähtee laskuun
Alijäämä katettu
Veto- ja pitovoimadynamiikka
Nettomuutto positiivinen
Naisten lkm suhde miesten lkm nousee
Yritys- ja työllisyysdynamiikka
Työttömien osuus työvoimasta
Työllisyysaste kohenee
Taloudellinen huoltosuhde ei heikkene
Aloittaneiden yritysten toimialarakenne monipuolinen
Koulutus- ja hyvinvointidynamiikka
Peruskoulun 1. vuosiluokan oppilaiden määrä ei alene
Lukio on Kuhmossa
Ammatillisen koulutuksen voi suorittaa Kuhmossa
Perustoimeentulon saajien määrä ei nouse
Korkea-asteen koulutettuja nykyistä enemmän
Kuhmolaisella on vähintään yksi ystävä ja yksi harrastus
Tunnettuus- ja verkostodynamiikka
Brändistrategia jalkautus on viety läpi
Sosiaalisen median kanavien seuraajien määrä kasvaa 1/3
Valtuustokaudella käynnistyy vähintään kaksi kansainvälistymishanketta ja ne ovat vaikuttavia
Työpaikka- ja palveludynamiikka
Työhyvinvointi paranee
Sairaspoissaolot vähentyvät
Valmentava johtajuus -koulutus kaikille esihenkilöille
Palvelevuutta mitataan asiakastutkimuksilla vuosittain

2.4 Strategiset riskit

päivitys 11/2024

Strategiset ja toiminnalliset tavoitteet	Riski	Syy	Seuraus	Riskiluku			Toimenpiteet
				TN	VS	RL	
Kestävä kaupunki <ul style="list-style-type: none"> Rakennamme puusta Vaikutamme hankinnoilla Hyödynnämme vihreän siirtymän mahdollisuuksia Sopeutamme infrastruktuuria Pitkän aikavälin talouden tasapaino Fiksu omistaminen 	<p>Talouden (epätasapaino) ja <u>ylivelkaantuminen</u></p> <p>Epäonnistumme säännöllisesti hankinnoissa</p> <p>Emme pysty hyödyntämään vihreän siirtymän mahdollisuuksia</p> <p>Ei ostajia tyhjiille kiinteistöille, epätoivotut kiinteistösiirtäjät, yksityisten omistamia tiloja siirtyy "väärin käsiin" ja tyhjiilleen; valtion omistamat tilat siirtymässä kunnan omistukseen</p> <p>Valtiojohtoiset normimuutokset</p>	<p>Velkaantuneisuus, investointipaineet, korkojen nousu</p> <p>Ei ole riittävää osaamista ja resursseja hankintoihin</p> <p>Huono hankintaosaaminen</p> <p>Osaamisen puute, vihreän siirtymää ei ymmärretä laajasti</p> <p>Markkinatilanne; emme kykene tekemään valintoja ajoissa; epätoivottuja ostajia liikkeellä</p> <p>Valtion talouden tasapainottaminen; Kainuun hyvinvointialueen talous ja selviytyminen</p>	<p>Joudumme karsimaan palveluja, emme pysty tekemään haluamiamme investointeja</p> <p>Syntyy välillisiä kustannuksia ja aikaa kuluu hukkaan valituksissa</p> <p>Kehitys taantuu</p> <p>Turhat kustannukset; kaupunkikuvan ja katukuvan heikenneminen</p> <p>Emme voi itse vaikuttaa kuntamme palveluiden tuottamiseen, palvelut tuotetaan keskitetysti ja etäällä kuntalaisistamme; tyhjiilleen jäävät sote-tilat</p>	4	5	20	<p>Investointien ajoittaminen, kiinteistöstrategian toimenpiteistäminen.</p> <p>Uudenlainen hankintayhteistyö Kainuun kuntien kanssa. Tulevat rekrytoinnit ja hankintaosaamisen kasvattaminen, edunvalvonta</p> <p>Osaamisen lisääminen</p> <p>Kiinteistöstrategian toteuttaminen; viestintä riskeistä kiinteistöasioissa myös yksityisille kiinteistöjen omistajille</p> <p>Edunvalvonta; strateginen ja operatiivinen yhteistyö kuntien ja Kainuun hyvinvointialueen välillä</p>
	<p>Työvoiman saataavuus, emme saa osajia Kuhmoon ja Kuhmon kaupungille</p> <p>Yrittäjyyden vaje ja yrityspohjan kapeus, matkailun investoinnit eivät toteudu; markkinatilanne, hintojen ja korkojen nousu</p> <p>Kuhmon petotilanne</p> <p>Kainuun muut kunnat eivät sitoudu puu-/hybridirakentamiseen</p> <p>Yritysten riskirahoituksen saataavuus</p>	<p>Kansallinen tilanne, syrjäinen sijainti, palkkataso Kuhmossa; saavutettavuus, ei riittävästi veto- ja pitovoimaa</p> <p>Väestöpohja, kysyntä, yrittäjäaineksen puute, rahoituksen saataavuus</p> <p>Petopoliittika, kaatolupatilanne; negatiivinen mediajulkisuus</p> <p>Yritysvaikutuksia ei tunneta</p> <p>Pankkien riskinormit ja varovaisuus</p>	<p>Yritysten menettäminen, laajennusinvestointien estyminen</p> <p>Investoinnit ja yritysten liiketoiminnan kasvu estyy Kuhmossa</p> <p>Metsästysmatkailun kehittäminen vaarantuu</p> <p>Tiedottamisen/osaamisen lisääminen</p> <p>Entistä taantuvampi alue</p> <p>Yritysten perustaminen ja kehittäminen vaikeutuu</p>	5	5	25	<p>Kuhmon brändin jalkauttamisen jatkaminen, verkottuminen rekrytoinnissa</p> <p>Kotouttamistyön ottaminen haltuun, muuttajaprofiloinnit</p> <p>Yrittäjäväläinen elinkeinopoliittika, Kuhmon brändin jalkauttamisen jatkaminen, hanketoiminta, yritysneuvonta, ideapajat, yrittäjärekrytointi, investorihaikinta, edunvalvonta, Invest in Kainuu</p> <p>Aktiivinen viestintä ja edunvalvonta; yhteistyö</p> <p>Yrityksille tukea rahoituksen hakemiseen</p>
	<p>Resurssit eivät riitä palveluiden tuottamiseen (totuttu/haluttu palvelutaso)</p> <p>Kuntalaiset eivät tunne voivansa vaikuttaa riittävästi Kuhmon palveluihin ja päätöksiin</p> <p>Elinvoimaisen yhdistystoiminnan hiipuminen</p> <p>Yksittäisten asiakkaiden kuljetus</p>	<p>Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys</p> <p>Emme löydä tai käytä riittävän monipuolisia ja aktiivisia viestintä- ja vaikuttamiskansanvälineitä</p> <p>Liian monia yhdistyksiä, aktiivisia toimijoita ei riitä</p> <p>Samalle reitille ei tarpeeksi kysyntää</p>	<p>Palvelujen tai toimintatapojen muuttuminen; vaihtoehtona talouden tasapainon järkkäminen</p> <p>Heikko asukastytytyväisyys ja passiivisuus</p> <p>Negatiivinen vaikutus elinvoimaan ja osallisuuteen</p> <p>Kaupungin osuus kustannuksista suuri</p>	4	3	12	<p>Palvelujen muotoilu; toimintatapojen muuttuminen, toimintojen digitalisointi soveltuvin osin, sopimusperustaisuus yhteistyössä yhdistysten kanssa</p> <p>Liikkuminen kuntalaisten parissa, www-sivujen ja sähköisten mahdollisuuksien hyödyntäminen, hyvinvointijohtaminen, vanhus- ja vammaisneuvosto, nuorisovaltuusto, Vetovoima- ja tulevaisuusjaostotyöskentelyssä onnistuminen.</p> <p>Tulevaisuus-työpaja; keskustelu yhdistysten kanssa</p>
	<p>Täyttä elämää keskustassa ja kylissä – hyvinvoivat kuhmolaiset</p> <ul style="list-style-type: none"> Turvallinen ja avoin kaupunki Aktiiviset toimijat Osalliset ihmiset Monipuoliset ja ajassa elävät harrastusmahdollisuudet Elämän murroskohdat ja ikä huomioidaan <p>Asiointiliikenne</p>				2	2	4

<ul style="list-style-type: none"> Työllisyyden edistäminen 	TE-palvelujen siirrossa kaupungille ei onnistuta: paikallinen työllisyyskesysteemi ei toimi, ei saada riittävästi osaavia viranhaltijoita työllisyysohjajiksi tai valtionosuutena saatava rahoitus ei riitä.	Eri toimijoiden välinen yhteistyö ei toimi, valtiolähtöiset normimuutokset vaikuttavat paikallista työllisyyskesysteemiä heikentävästi, kunta ei saa/löydä riittävästi osaavia viranhaltijoita työllisyysohjajiksi, riittämätön rahoitusvolyymi valtiolta.	KELA:n passiiviyömarkkinatuen maksut kasvavat hallitsemattomasti, työnhakijoille ja yrityksille ei pystytä tuottamaan vaikuttavaa ja riittävän nopeasti tarjottavaa palvelua, palveluita joudutaan karsimaan alle tarvittavan minimin.	3	4	12	Aktiivinen valmistautuminen jatkuvaan TE-palvelujen siirtymiseen kaupungin tuottamiseksi vuoden 2025 alussa. Yhteistyö Kainuun-Koillismaan työllisyysalueen kuntien välillä ja Kuhmon paikallisten toimijoiden välillä. Etupainotteinen ja aktiivinen vaikuttaminen TE-hallinnosta siirtävien ja/tai rekrytoitavien viranhaltijoiden riittävään määrään. Lainsäädäntöön vaikuttaminen yhteistyössä Kuntaliiton ja muiden työllisyysalueen kuntien kanssa.
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki <ul style="list-style-type: none"> Kuhmon aluebrändi tunnetaan Luotettava yhteistyökumppani Metsään liittyvät verkostot ovat hallussa Toimimme kansainvälisissä kulttuuriverkostoissa Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia 	<p>Kuhmolaiset eivät ota brändiä omakseen ja osallistu viestimiseen. Emme vakuuta toimijoita Suomen metsäkeisimpänä kaupunkina.</p> <p>Menetämme Unescon kirjallisuuskaupunki-statuksen</p> <p>Raja on kiinni pitkään ja emme löydä korvaavia tapoja yhteistyöhön</p>	<p>Brändin jalkauttaminen jää kesken emmekä vie sitä systemaattisesti käytäntöön. Sisältö ei vastaa brändikuvaa.</p> <p>Emme ole kyenneet toiminnallamme vakuuttamaan arvioijia.</p> <p>Globaali koronatilanne. Oma laiskuus mieltää yhteistyön muotoja.</p>	<p>Emme saavuta kohderyhmiämme ja häviämme veto- ja pitovoimassa. Bränditunnettuus heikko.</p> <p>Negatiivinen imago statuksen menettämisestä. Resurssien hukkaa, kun yhteistyöverkosto, johon on panostettu, häviää.</p> <p>Yhteistyökumppani panostaa sinne, missä on kykyä uusintaa toimintatapoja.</p>	2	4	8	<p>Brändin systemaattisen jalkauttamisen jatkaminen, brändilähtöisiä, Sammon takoja 2024. Syvennetään brändin syvempää olemusta toimintatapana</p> <p>Valmistaudutaan hyvin arviointiin ja toteutetaan systemaattisesti sovittua suunnitelmaa yhteistyökumppaneiden kanssa. Otetaan KV-verkostosta kaikki hyöty irti.</p> <p>Rajakuntayhteistyö, lasten- ja nuorten kansainvälisyys.</p>
Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille <ul style="list-style-type: none"> Kannustava varhaiskasvatus Yhteisöllinen ja turvallinen perusopetus Vetovoimainen oma lukio Ammattiin voi opiskella Kuhmossa Laadukkaat elinikäiset oppimisen palvelut ja taiteen perusopetus 	<p>Pätevien työntekijöiden rekrytoinnissa ei onnistuta kasvun ja oppimisen palvelualueella.</p> <p>Lukioon hakeutuvien suhteellinen osuus ikäluokasta vähenee.</p> <p>Taitotehtaan toimintamalli kiihtyy</p> <p>Käyttäjien määrä vähenee ennakoitua nopeammin ja sitä ei kyetä huomioimaan.</p> <p>Taiteen perusopetuksen valtionosuus pienenee.</p> <p>Reittien optimointi Työn riittäminen nykyiselle henkilöstölle</p>	<p>Kuhmon kaupunkia ei koeta kiinnostavaksi työntajaksi.</p> <p>Nuoret haluavat pois Kuhmosta tai opiskella toisella asteella Kuhmon ulkopuolella.</p> <p>Opiskelijat haluavat opiskella isommissa yksiköissä tai sellaisia aloja, jotka eivät ole mahdollisia Taitotehtaassa, yrittäjien innostus toimintamalliin laantuu.</p> <p>Kuhmo kärsii kovasta muuttotappiosta tai kiinnostus itsensä kehittämiseen vähenee voimakkaasti tai aalloissa.</p> <p>Taiteen perusopetuksen tuomia hyötyjä ei havaita.</p> <p>Kustannusten hallinta Ikäluokkien pieneminen</p>	<p>Kasvatuksen ja opetuksen laatu kärsii ja nuorten jatko-opintomahdollisuudet vaarantuvat.</p> <p>Lukion rahoitus pienenee merkittävästi ja toiminta kuihtuu, Taitotehtaan toiminta loppuu.</p> <p>Työvoimapula pahenee ja yritysten toimintaedellytykset häviävät.</p> <p>Palveluja ei pystytä tarjoamaan, koska opettajia ei saada vähäisten tuntimäärien vuoksi. Pätevä henkilöstö muuttaa paikkakunnalta.</p> <p>Opettajien työpanosta ei voida käyttää, he muuttavat pois paikkakunnalta.</p> <p>Koulumatkojen kesto pitenee, lukiolaiset eivät mahdu kyytiin Työikäisten muutto toisille paikkakunnille</p>	4	4	16	<p>Panostetaan kehittämiseen ja mielekkäisiin tehtäväkokonaisuuksiin sekä työvointiin, tiedotetaan hyvistä käytännöistä.</p> <p>Kehitetään uutta markkinointimateriaalia, kohdennetaan markkinointia myös ulkomaille.</p> <p>Taitotehdasta markkinoidaan aktiivisesti monilla kanavilla. Yhteistyön tiivistäminen KAO:n kanssa + jatkokehityshankkeelle saatu rahoitus</p> <p>Tarjotaan monipuolisia mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen sekä taiteen perusopetukseen, murretaan raja-aitoja uuden kokeilussa, tiivistetään kaupungin yksiköiden yhteistyötä ja yhteistyötä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Muuttajien profilointi ja palvelupolkujen luominen</p> <p>Kuhmon hyvien asioiden jatkuva esiin nostaminen.</p>
<ul style="list-style-type: none"> Koulukuljetukset Ikäluokkien pieneminen 				2	2	4	
Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö <ul style="list-style-type: none"> Hyvä palveluasenne Valmentava johtajuus Itseohjautuvat tiimit Salliva kokeilukulttuuri Yhteisöllinen, muutostaloustava ja yhdessä onnistumisia juhlista työyhteisö 	<p>Epäonnistuminen osaamisen hallinnassa, epäonnistuminen rekrytoinneissa, pitovoima?</p> <p>Henkilöstön jaksaminen ja työtyytyväisyys</p> <p>Työyhteisö ei halua tehdä mitään yhdessä</p>	<p>Eläköitymiset ja taloudelliset paineet pakottavat vähentämään rekrytointia</p> <p>Esimies- ja alaistaidot, työyhteisöosaaminen</p> <p>Yhdessä toimimista ja tilaisuuksia ei suunnitella.</p>	<p>Palvelujen laadun heikkeneminen, henkilöstön jaksaminen, tyytymättömät asiakkaat</p> <p>Huonosti motivoitunut henkilöstö, huono työnantajakuva</p> <p>Työnimua ja kollektiivista tukea ei tunneta organisaatiossa</p>	3	3	9	<p>Strategisten osaamisen määrittäminen, henkilöstö-/ koulutusstrategiat, tehtäväkuvien muotoilu vastaamaan uutta tarvetta, positiivinen viestintä rekrytointien yhteydessä</p> <p>Työkykyjohtaminen. Esihenkilötaitojen kehittäminen. Alaistaitojen kehittäminen</p> <p>Yhteiset ja vetovoimaiset tapahtumat ja tilaisuudet, yhdessä kehittäminen</p>

TN = riskin toteutumisen todennäköisyys (1 – 5)

VS = riskin vaikuttavuus (1 – 5)

RL = riskiluku (todennäköisyys- ja vaikuttavuuslukuja tulo)

3 Talousarvion ja taloussuunnitelman lähtökohdat

3.1 Talousarvion rakenne ja periaatteet lainsäädännössä

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

3.2 Kuntatalous

Taulukko: Kuntatalouden kehitysarvio 2023-2028

Lähde: VM Kuntatalousohjelma 2025, Syksy 2024, julkaisu 2024:46

	Mrd. €	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Toimintakate		-14,1	-14,4	-16,1	-16,7	-17,3	-17,8
Verotulot		14,6	13,9	14,5	15,1	15,7	16,3
Valtionosuudet		3,7	3,4	4,0	4,2	4,3	4,6
Vuosikate		4,6	3,0	2,5	2,7	2,7	3,1
Poistot		-2,8	-2,9	-3,0	-3,1	-3,2	-3,3
Tilikauden tulos		1,7	0,4	-0,5	-0,4	-0,5	-0,2
Lainakanta		19,9	20,7	22,5	24,3	26,2	28,0
Kuntien ansiotason muutos,%		5,2	3,5	3,7	3,7	3,7	3,0
Rakennuskustannusindeksin muutos,%		3,0	0,1	0,4	0,8	2,4	2,4
Peruspalveluujen hintaindeksin muutos,%		4,5	2,1	3,4	3,3	3,2	2,7

Taulukko: Talouden kehitystä kuvaavien tunnuslukujen muutos 2023-2028

Lähteet: VM Kuntatalousohjelma 2025, Syksy 2024, julkaisu 2024:46; VM Taloudellinen katsaus Syksy 2024 julkaisu 2024:43

	2023	2024	2025	2026	2027	2028
%-muutos						
BKT	-1,2	-0,2	1,7	1,5	1,3	1,2
Yleinen ansiotaso, muutos	4,2	2,9	3,4	3,1	3,0	3,0
Kuntien ansiotaso, muutos	5,2	3,5	3,7	3,7	3,7	3,0
Työlliset (määrä), muutos	0,3	-0,5	0,7	1,2	1,1	0,9
Rakennuskustannusindeksi	3,0	0,1	0,4	0,8	2,4	2,4
Kuluttajahintaindeksi	6,2	1,8	1,4	1,3	1,8	2,0
%-yksikköä						
Työttömyysaste	7,2	8,0	7,6	7,2	6,6	6,5
Euribor 3 kk, %	3,4	3,7	2,5	2,0	2,0	2,0
10 vuoden korko, %	3,0	2,9	2,7	2,7	2,6	2,6

Epävarmuus maailman taloudessa on kasvanut geopoliittisten jännitteiden kiristyessä. Protektionismin nousu keskeisten talouksien välillä voi hidastaa kasvua. Lisäksi Saksa ja Kiina kamppailevat pitkittyneissä talouden ongelmissa. Sotatilanne Ukrainassa tai Venäjän sisäinen kehitys, sekä Lähi-Idän konfliktin eskaloituminen voivat aiheuttaa uusia negatiivisia vaikutuksia maailman ja Suomen talouteen.

Suomen talouden kehitys on ollut viime vuosina euroalueen keskimääräistä kehitystä selvästi heikompaa. Talous supistui vuosien 2022-2023 aikana noin 2,5 prosentin verran ja käänne parempaan on vaiimea. Tuotannon laskun takana olivat hintojen ja korkojen nousu sekä Venäjän hyökkäyssodan vaikutukset Suomen talouteen.

Bruttokansantuote supistuu vielä vuonna 2024 0,2 prosenttia, mutta vuonna 2025 sen ennustetaan kasvavan 1,7 prosenttia. Inflaation hidastuminen (vuonna 2024 1,8 %) ja korkojen lasku vahvistavat kotitalouksien ostovoimaa, vaikka sosiaalietuuksien leikkaukset ja syyskuussa tapahtunut arvonlisäveron nosto hidastavat kulutuksen toipumista. Investointien odotetaan kasvavan, kunhan rakentaminen toipuu jyrkästä laskusta ja energiasiirtymään sekä turvallisuuteen liittyvät investoinnit (mm. F-35-hävittäjät) lisääntyvät. Toisaalta julkisen talouden sopeutustoimet nostavat hintoja, vähentävät kotimaista kysyntää ja hidastavat talouskasvua. Arvonlisäveron korotus nostaa hintoja ja hidastaa inflaation laskua erityisesti vuonna 2025. Välillisen verotuksen muutosten arvioidaan kiihdyttävän inflaatiota suoraan noin 0,9 prosenttiyksikköä vuosina 2024-2026.

Sote-uudistus ja siihen liittyvät kertaluonteiset tuloerät paransivat kuntien ja kuntayhtymien talouden tilaa, mutta sote-erien varjossa kuntien sivistystoimen kustannukset kasvoivat kuitenkin nopeasti, minkä vuoksi kuntien taloudelliset tunnusluvut ovat alkaneet nopeasti heikentyä vuonna 2024. Syksyn 2024 talousbarometrin mukaan kuntien talous on heikentynyt jyrkästi erityisesti isoissa kaupungeissa. Kuntien tilanteet vaihtelevat voimakkaasti myös alueittain. Talousnäköymien heikkous ilmenee huomattavina veronkorotus- ja sopeutuspaineina. Kyselyn mukaan noin 90 prosenttia kunnista näkee tarvetta kohtalaisille tai huomattaville sopeutustoimille ja joka toisessa kunnassa on veronkorotuspainetta.

Kehysriihessä tehdyt päätökset parantavat kunnallisveron tuottoa. Kaikki veroperusteiset muutokset huomioidaan nettomääräisesti valtionosuusmaksatusten yhteydessä. Verotuksessa vähennyskelpoisia työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksuja on esitetty alennettavaksi ensi vuodesta alkaen, mikä parantaa kunnallisveron tuottoa pysyvästi. (Kuva).

Kuva: Kehysriihen mittavat veropäätökset paransivat kunnallisveron tuottoa (Lähde: Kuntaliitto)

Kehysriihen mittavat veropäätökset paransivat kunnallisveron tuottoa

Ansiotulovähennyksen poistaminen kunnallisverosta.

Nettovaikutus vajaa **+330** miljoonaa euroa.

Efekttiivinen veroaste paranee noin **+0,2 %**-yksikköä koko maassa.

Eläketulojen verotusta kiristetään osana julkisen talouden sopeuttamista.

Eläketulo- ja kotitalousvähennys pienenee.

Verovaikutus noin **+30** miljoonaa euroa.

”Kanavointiratkaisu”, eli vakuutusmaksujen muutokset, jotka liittyvät työllisyysrahaston säästöjen kanavointiin.

Verovaikutus noin **+80** miljoonaa euroa/vuosi.

53

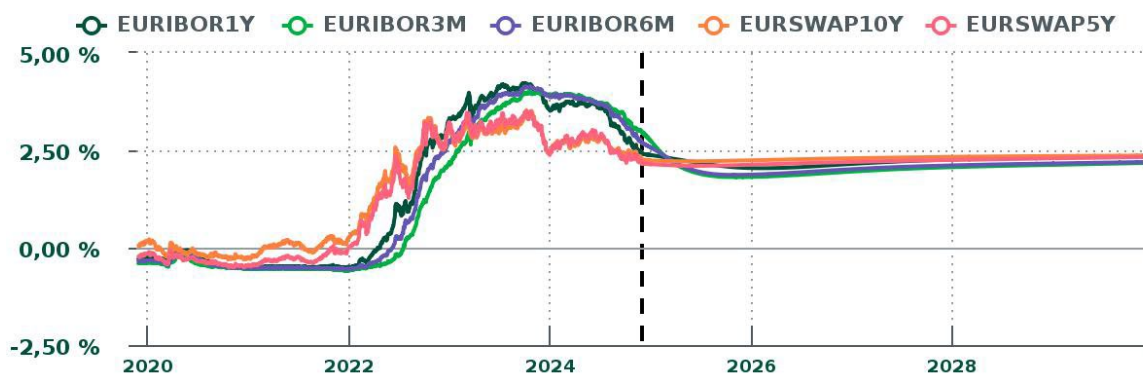
Nopea inflaatio vuosina 2022-2023 ja siitä seuranneet kustannuspaineet sekä palkkojen nousu heikentävät kuntataloutta vielä lähivuosina. Menojen ja tulojen epätasapainon vuoksi kuntien tilanne näyttää tulevana vuosina entistä haastavammalta. Verotulojen arvioidaan yhteisöverotuloja lukuun ottamatta kehittyvän suotuisasti. Kuntien saamia tulonsiirtoja valtiolta laskevat sote-siirtoon liittyvät tarkistukset sekä valtionosuuden indeksisäästö.

Vuoden 2025 alusta lukien työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisvastuu siirtyy kunnille ja samalla työtömyysetuuksien vastuu laajenee. Uudistuksen jälkeenkin kuntien tehtävät painottuvat varhaiskasvatukseen ja koulutukseen. Vaikka lasten ja nuorten määrä vähenisikin, opetuksen järjestämiskustannukset eivät laske samaan tahtiin. TE-palvelujen järjestämistehtävään kohdennetaan rahoitusta peruspalveluiden valtionosuuden kautta laskennallista menolisäystä vastaavasti. Kuntahallinnon mittavat alijäämät vuosina 2025-2028 edellyttävät merkittäviä sopeutustoimia kunnissa tulevana vuosina. Hallituksen huomattavista sopeutustoimista huolimatta julkisyhteisöjen alijäämät pienenevät hitaasti.

Euroopan keskuspankki (EKP) laski ohjauskorkoa 0,25-prosenttiyksikkö lokakuussa 2024 ja se on jo kolmas koronlasku kesäkuussa aloitettujen ohjauskoron leikkausten jälkeen. Taustalla on inflaation laskun lisäksi huoli talouden kasvusta euroalueella. Syyskuussa 2024 euroalueen inflaatio oli 1,7 %, kun tavoitetaso on 2 %. Vuodelle 2025 ennustetaan lyhyeksi koroksi 2,5 % ja 10 vuoden pitkäksi koroksi 2,7 %

Kuntarahoituksen ennusteen mukaan 3 kk:n euribor olisi 1,8 % ja 10 vuoden pitkä korko 2,2 %.

Kuvio: Korkojen kehitys 2020 - 2029 (Lähde: Kuntaliitto, Apollo-ohjelma 25.11.2024)

Kunta-alan kolmivuotisen palkkaratkaisun sopimuskausi päättyy 30.4.2025. Palkkaratkaisun taloudelliset vaikutukset olivat kunnille muita toimialoja raskaammat. Kuntien ansiotasoindeksin muutos-% vuonna 2024 on 3,5 % ja ennuste vuodelle 2025 3,7 %. Kuntien palkkasummaennuste alittaa vuosina 2026-2028 kansantalouden keskimääräisen palkkasumman kasvun, joka on vuosina 2025-2028 +4,2 %. Pitkällä aikavälillä palkkaohjelma helpottaa kuntia vaivaavaa pulaa ammattitaitoisesta työvoimasta.

Kuntien peruspalvelujen hintaindeksin keskimääräinen nousu on 3,2 prosenttia vuosina 2025-2028. Peruspalvelujen hintaindeksin arvioidaan olevan 3,4 prosenttia vuodelle 2025, mikä lisää valtionosuutta noin 75 miljoonaa euroa. Kuluttajahintojen nousu hidastunee, ja kasvu on vuonna 2025 1,4 %. Välillisten veromuutosten suora vaikutus inflaatioon on vuosina 2024-2026 kumulatiivisesti noin 0,9 %-yksikköä.

Kevään ennakkotiedon 9/2024 mukaan Kuule-tasausmaksu on 422 tuhatta euroa.

Kuva: Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut (21.11.2024)

Lähde: Kuntaliitto

Kuntatyönantajan sosiaalivakuutusmaksut ja ennuste 2025-2027

prosenttia maksun perusteena olevasta palkasta

MAKSU	2023	2024	2025*	2026*	2027*
Sairausvakuutusmaksu	1,53	1,16	1,88	1,84	1,83
Työttömyysvakuutusmaksu	2,06 ^{a)}	1,09 ^{b)}	0,80 ^{c)}	0,80 ^{d)}	0,80 ^{d)}
Kuntien eläkemaksu yhteensä, keskimääräinen työnantajan osuus	20,66	20,42	19,93	20,15	20,15
Työnantajan osuus palkkaperusteisesta ^{e)} eläkemaksusta	16,88	16,88	16,88	17,10	17,10
Kuntien tasausmaksu ^{f)} , (suhteessa palkkasummaan)	3,78	3,54	3,05	3,05	3,05
Valtion eläkejärjestelmän kuntasektorin maksu, keskimääräinen työnantajan osuus	16,38	16,43	16,50	17,23	17,24
Muut erät (keskimäärin)	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
TYÖNANTAJAN MAKSUT KESKIMÄÄRIN	24,78	23,21	23,17	23,4	23,4
Maksumuutos, %-yksikköä ed. vuodesta		-0,76	-0,04	+0,2	0
Vakuutetun keskimääräinen eläkemaksu	7,52	7,52	7,52	7,30	7,30

- 0,52 % palkkasumman ensimmäiseen 2 251 500 euroon asti
- 0,27 % palkkasumman 2 337 000 euroon asti
- 0,20 % palkkasumman 2 455 500 euroon asti
- Palkkasummarajan ylittävältä osalta. Rajan alla maksu olisi 0,20 %.
- Palkkaperusteinen eläkemaksu on kokonaiseläkemaksu (viime vuodet TyEL-tasoinen), joka sisältää työnantajan ja työntekijän eläkemaksun sekä työkyvyttömyyseläkemaksun.
- Kunnilta ja hyvinvointialueilta perittävä tasausmaksu säädettiin vuonna 2023. Kuntien osuus tasausmaksulla kerättävästä kokonaisuudesta on 48,7 %. Taulukossa kunnilta kerättävä summa suhteessa kuntien palkkasummaan. **Työnantajakohtaiset maksut Kevan verkkopalvelussa.**

* ennuste

³ Lähde: Eläketurvakeskus, Valtiovarainministeriö, valtioneuvosto, Keva, 21.11.2024

3.3 Kuhmon kaupungin talous

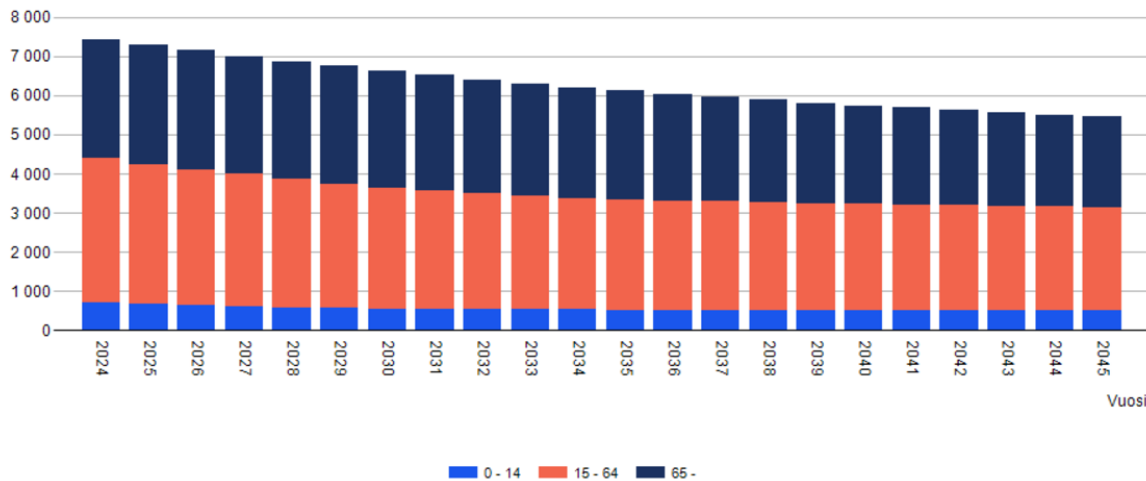
Taulukko: Kuhmon väestökehitys ja ennuste vuosina 2023-2027

Lähde: Kuntaliiton verokehikko 9/2024

	2023	2024**	2025**	2026**	2027**
VÄESTÖ ikäryhmittäin, 31.12.					
0 - 18 vuotiaat	1 034	999	965	917	889
<i>Muutos %</i>	-3,7	-3,4	-3,4	-5,0	-3,0
19 - 64 vuotiaat	3 520	3 389	3 298	3 211	3 116
<i>Muutos %</i>	-3,6	-3,7	-2,7	-2,6	-2,9
+ 65 vuotiaat	3 028	3 057	3 052	3 057	3 052
<i>Muutos %</i>	-0,1	0,9	-0,2	0,2	-0,2
Asukasluku vuoden lopussa	7 582	7 445	7 315	7 185	7 057
<i>Muutos %</i>	-2,2	-1,8	-1,7	-1,8	-1,8

Taulukko: Väestöennuste 2024-2045, Kuhmo (Lähde: Tilastokeskus)

Väestöennuste 2024: Väestö 31.12. muuttujina Ikä ja Vuosi. Kuhmo, Yhteensä, Väestö 31.12. (ennuste 2024).

Taulukko: Kuhmon asukaslukuennuste sekä väestöllinen huoltosuhde vuosina 2025, 2030, 2035, 2040 ja 2045 (Lähde: Tilastokeskus)

Vuosi	0-14 v.	15-65 v.	65-v.	Yhteensä	Väestöllinen huoltosuhde
2025	669	3580	3041	7290	103,6
2030	554	3081	2993	6628	115,1
2035	522	2818	2779	6119	117,1
2040	509	2722	2514	5745	111,1
2045	505	2645	2299	5449	106,0

Taloudellinen huoltosuhde vuonna 2022 on ollut 193,9 eli sataa työssä käyvää henkilöä kohti oli 190 työntöntä tai työvoiman ulkopuolista henkilöä. Vrt. koko maa 130,0. .

Taloudellinen huoltosuhde = ei-työllisten määrä (työttömät ja työvoiman ulkopuolella olevien) määrän suhde työllisten määrään. Väestöllinen huoltosuhde = alle 15- vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhde 15-64-vuotiaiden määrään.

Taulukko: Väestömuutostilasto (Lähde: Tilastokeskus, väestön ennakkotiedot)

Kuhmon väestömuutostilastoja, Lähde Tilastokeskus väestömuutos alueittain								
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Elävänä syntyneet								
Q1	10	9	16	10	8	9	8	9
Q2	13	5	2	4	11	12	10	9
Q3	8	10	13	8	6	12	12	6
Q4	13	12	5	11	4	9	6	
YHT	44	36	36	33	29	42	36	24
Kuolleet								
Q1	30	40	34	41	41	41	38	51
Q2	30	42	34	37	44	52	52	27
Q3	33	33	38	39	43	37	30	24
Q4	36	35	26	43	40	36	45	
YHT	129	150	132	160	168	166	165	102
Luonnoll. Väestökeh.								
Q1	-20	-31	-18	-31	-33	-32	-30	-42
Q2	-17	-37	-32	-33	-33	-40	-42	-18
Q3	-25	-23	-25	-31	-37	-25	-18	-18
Q4	-23	-23	-21	-32	-36	-27	-39	
YHT	-85	-114	-96	-127	-139	-124	-129	-78
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Kuntien väl. tulomuutto								
Q1	37	49	49	48	57	37	41	43
Q2	50	53	63	68	73	60	50	56
Q3	66	71	51	56	73	63	52	39
Q4	54	62	38	56	56	45	32	
YHT	207	235	201	228	259	205	175	138
Kuntien väl. lähtömuutto								
Q1	43	41	37	43	44	72	38	43
Q2	58	68	67	55	41	34	47	22
Q3	123	116	96	113	110	102	104	108
Q4	62	71	56	47	57	64	38	
YHT	286	296	256	258	252	272	227	173
Kuntien väl. nettomuutto								
Q1	-6	8	12	5	13	-35	3	0
Q2	-8	-15	-4	13	32	26	3	34
Q3	-57	-45	-45	-57	-37	-39	-52	-69
Q4	-8	-9	-18	9	-1	-19	-6	
YHT	-79	-61	-55	-30	7	-67	-52	-35
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Maahan muutto								
Q1	0	6	4	4	4	2	6	9
Q2	6	0	3	2	6	2	8	21
Q3	5	2	5	8	4	4	3	5
Q4	1	6	6	3	4	6	2	
YHT	12	14	18	17	18	14	19	35
Maasta muutto								
Q1	1	1	1	0	0	0	2	1
Q2	0	1	1	0	1	0	2	3
Q3	0	2	2	3	0	0	1	1
Q4	0	1	1	3	0	1	1	
YHT	1	5	5	6	1	1	6	5

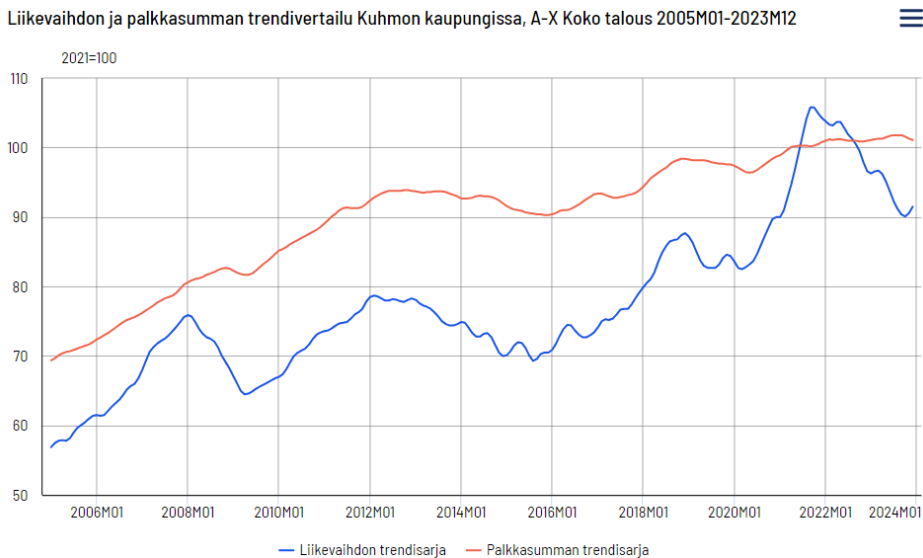
Taulukko: Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat TE-toimistossa kunnittain/Kainuu (Lähde: Työllisyyskatsaus, Kainuu, syyskuu 2024)

Kunta	Työttömät työnhakijat		Muutos		Työttömistä hakijoista lomautetut		Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta		Avoimet työpaikat		Muutos	
	Syys 2024	Elo 2024	Syys 2023	Syys 2024 - Syys 2023	Syys 2024	Syys 2023	Syys 2024	Elo 2024	Syys 2024	Elo 2024	Syys 2023	Syys 2024 - Syys 2023
Hyrnsalmi	79	77	78	1	1	5	11,0	9	...	12	-3	-25
Kajaani	1 517	1 545	1 391	126	9	64	9,2	260	297	528	-268	-51
Kuhmo	294	270	286	8	3	33	9,8	18	19	45	-27	-60
Paltamo	102	106	113	-11	-10	7	8,3	...	10	...	...	...
Puolanka	132	137	125	7	6	6	15,5	13	10	10	3	30
Ristijärvi	46	41	36	10	28	5	9,9	...	...	...	...	...
Sotkamo	292	299	202	90	45	27	6,2	59	50	155	-96	-62
Suomussalmi	317	336	245	72	29	58	11,3	11	16	18	-7	-39
Kainuu	2 779	2 811	2 476	303	12	205	9,2	379	410	778	-399	-51

Kuhmossa syyskuussa 2024 työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,8 prosenttia koko Kainuun työttömyysasteen ollessa 9,2 prosenttia. Vastaavasti koko maan työttömyysaste oli 10,4 prosenttia.

Kuhmon TE-toimistossa oli syyskuun 2024 lopussa yhteensä 294 työtöntä työnhakijaa, josta yli 50-vuotiaita 57 prosenttia. Lisäksi Kuhmon kaupungin työllisyyspalvelujen asiakkaan on 340 työtöntä työnhakijaa.

Taulukko: Liikevaihdon ja palkkasumman trendivertailu, Kuhmo (Lähde: Tilastokeskus)

Kaikkien toimialojen liikevaihto kasvoi vuonna 2021 yhteensä 16,7 prosenttia verrattuna edelliseen vuoteen. Liikevaihto kasvoi vielä vuoden 2022 ensimmäisellä puoliskolla 11,9 prosenttia, mutta sen jälkeen kääntyi laskusuuntaan. Liikevaihdon kasvu jäi vuonna 2022 1,8 prosenttiin. Vuoden 2023 aikana liikevaihto laski yhteensä 8,4 prosenttia.

Kaikkien toimialojen palkkasumma kasvoi vuonna 2021 yhteensä 3,1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2022 palkkasumma kasvoi 0,9 prosenttia ja vuonna 2023 3,6 prosenttia.

Verotus ja verotulot Kuhmossa

Vuodelle 2023 kaikkien kuntien kunnallisveroprosenttia leikattiin vuoden 2022 veroprosentista 12,64-prosenttiyksikköä ja Kuhmon kunnallisveroprosentti vuodelle 2023 siten oli 9,36 %. Vuodelle 2024 veroprosentti pyöristettiin 9,40 %:iin. Kuhmon **kunnallisveroprosentti** vuonna 2025 on **9,40 %**.

Kuhmon kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 11.11.2024 verotuksen osalta seuraavaa:

Kiinteistöveroprosentit Kuhmossa vuonna 2025

- yleinen kiinteistövero 0,98 % (0,98 %)
- yleinen maapohjan kiinteistövero 1,3 %
- vakituinen asuinrakennus 0,54 % (0,54 %)
- muu asuinrakennus 1,08 % (1,08 %)
- voimalaitos 3,1 % (3,1 %)
- yleishyödyllinen yhteisö 0,98 % (0,98 %)
- rakentamaton rakennuspaikka 2,0 % (2,0 %)

Taulukko: **Verotulot 2022-2027** (Lähde: Kuntaliiton verokehikko 9/2024)

TILIVUOSI	2022	2023	2024**	2025**	2026**	2027**
Verolaji						
Kunnallisvero	24 703	12 695	12 592	12 519	13 071	13 174
<i>Muutos %</i>	0,7	-48,6	-0,8	-0,6	4,4	0,8
Yhteisövero	5 051	3 455	3 241	3 314	3 531	3 724
<i>Muutos %</i>	-0,4	-31,6	-6,2	2,3	6,5	5,5
Kiinteistövero	2 310	2 307	2 548	2 539	2 539	2 539
<i>Muutos %</i>	4,1	-0,1	10,4	-0,3	0,0	0,0
VEROTULO KIRJATTAVA	32 064	18 458	18 381	18 372	19 142	19 438
<i>Muutos %</i>	0,8	-42,4	-0,4	0,0	4,2	1,5

Talousarviossa käytämme Kuntaliiton verokehikon mukaisia ennusteita.

Verokehikon 9/2024 ennuste vuodelle 2025 heikkeni 8/2024 kehikkoon nähden -108 tuhatta euroa ja 5/2024 ennusteeseen -130 tuhatta euroa.

Ansiotulovähennys korvautuu työtulovähennyksellä ja eläketulovähennys pienenee. Ansiotuloverotuksen indeksivähennys pienentää kunnallisveron tuottoa. Kaikki veroperusteiset muutokset huomioidaan nettomääräisesti valtionosuusmaksatusten yhteydessä. Verotuksessa vähennyskelpoisia työttömyysvakuutus- ja päivärahamaksuja on esitetty alennettavaksi ensi vuodesta alkaen, mikä parantaa kunnallisveron tuottoa pysyvästi.

Kiinteistöverossa maapohjan verotusarvon vaikutus on kytköksissä korotuksen määrään (vrt. esim. maapohja Kustavissa arvokkaampaa vrt. Kuhmossa).

Yhteisöverokehitykseen liittyy epävarmuutta, sillä yhteisöveron verovuoden 2024 ennakkoverojen heikko kehitys ei näytä loppuvuodestakaan piristymisen merkkejä, mikä on huomioitu ensi vuoden ennusteessa.

Valtionvarainministeriö ilmoitti marraskuussa 2023 (Black Fridaa) sote-uudistuksesta johtuvasta voislisäleikkauksesta (80 e/asukas) vuodelle 2024, mikä tarkoittaa Kuhmon osalta noin 620 tuhatta euroa vuoden 2022 asukasluvulla laskettuna. Leikkaus jaksottuu vuosille 2025-2027. Lisäksi vuoden 2025 peruspalvelujen valtionosuuteen kohdistuu mm. -1 %-yksikön indeksijarru. Te-palvelujen järjestämiseen saatava valtionosuus ei ole kustannusneutraali. Ansiotulovähennyksen poistuminen kunnallisverotuksesta kompensoidaan kokonaisuudessaan pienentämällä valtionosuuksia. (Kuva)

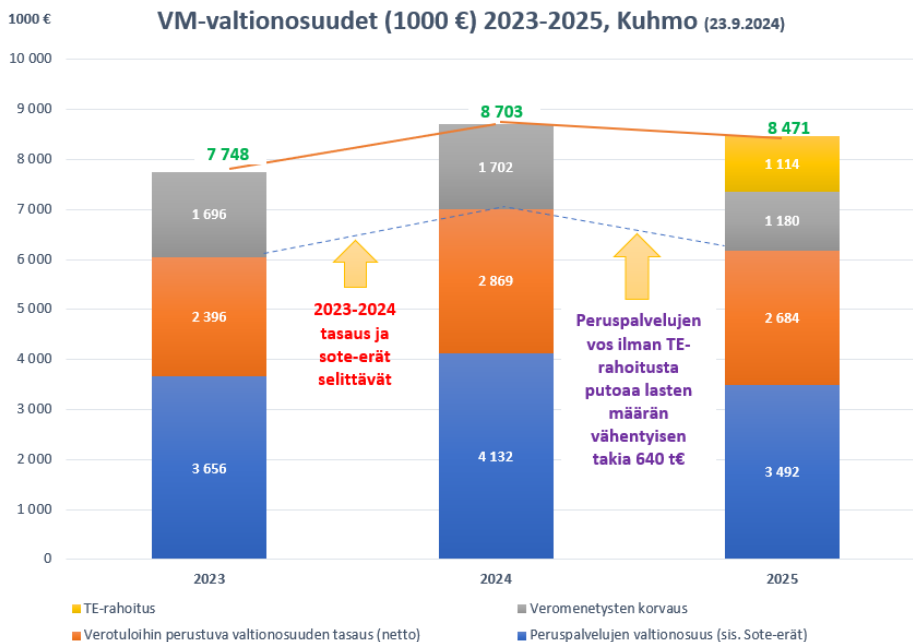
Kuva: Valtion keskeisimmät kuntalinjaukset vuonna 2025 (Lähde: Kuntaliitto)

Valtion keskeisimmät kuntalinjaukset vuonna 2025

Talousarvioraamissa vuodelle 2025 käytettiin valtionosuuksien osalta tilinpäätöksen 2023 toteutumiin pohjautuvaa ennakkotietoa. Valtionosuustiedot päivittyivät syyskuussa. Ennakkotiedon mukaan vuonna 2025 Te-uudistuksen perusteella tuleva valtionosuusrahoitus on +1.114 tuhatta euroa. Summa sisältää työttömyysturvakulujen kasvun kompensointia 333 tuhatta euroa. Verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus pienenee vuodesta 2024 -185 tuhatta euroa, verotulomenetysten korvaus -522 tuhatta euroa ja peruspalvelujen valtionosuus -640 tuhatta euroa. Kokonaisuudessaan valtionosuudet pienenevät vuodesta 2024 vuoteen 2025 -232.000 euroa. Peruspalvelujen valtionosuuksien laskenta-perusteissa painotus on lasten määrässä, vaikka kotona asuvien vanhusten määrä kasvattaa enemmän kuntien menoja.

Kuvio: VM-valtionosuudet 2023-2025, Kuhmo (23.9.2024 vos-ennakkotiedot)

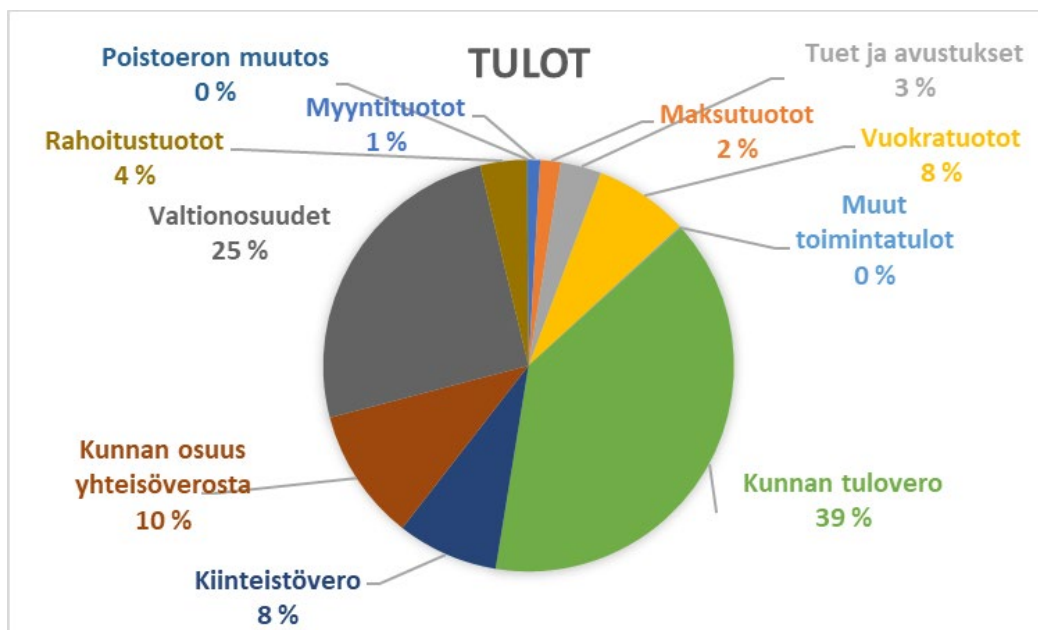

Kuhmon saama valtionosuus sisältäen Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuden (-413 t€) vuodelle 2025 on 8.058 tuhatta euroa. Kotikuntakorvaus (netto) on -47 tuhatta euroa. Lopulliset vuotta 2025 koskevat valtionosuuspäätökset saadaan joulukuussa.

Taloussuunnitelmavuosien valtionosuuksia on vaikea arvioida. **Kuntien uuden rahoitusjärjestelmän** oli määrä tulla voimaan 1.1.2026, mutta lykkäyspäätöksen seurauksena **voimaantulo on aikaisintaan 1.1.2027**. Uudistus on tarkoitus toteuttaa **kustannusneutraalisti ts. olemassa olevia rahoja jaetaan uudelleen kuntien kesken**.

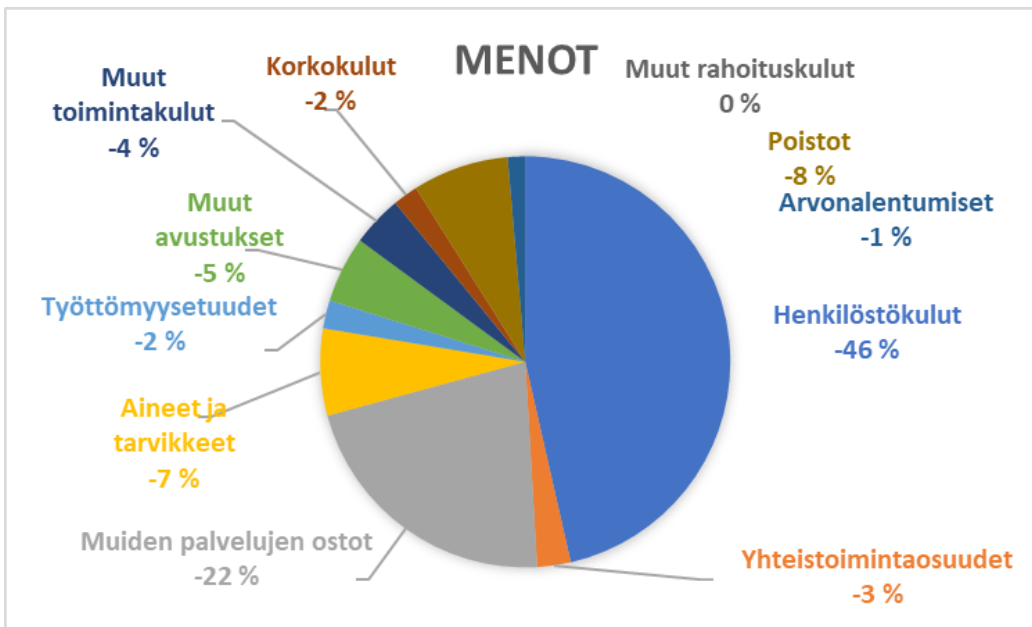
Taulukko: Kuhmon kaupungin tulot Ta 2025

Kuhmon kaupungin tulot 2025	€
Myyntituotot	288 227
Maksutuotot	516 400
Tuet ja avustukset	1 025 282
Vuokratuotot	2 384 537
Muut toimintatulot	28 848
Kunnan tulovero	12 519 000
Kiinteistövero	2 539 000
Kunnan osuus yhteisöverosta	3 314 000
Valtionosuudet	8 057 756
Rahoitustuotot	1 167 467
Poistoeron muutos	42 448

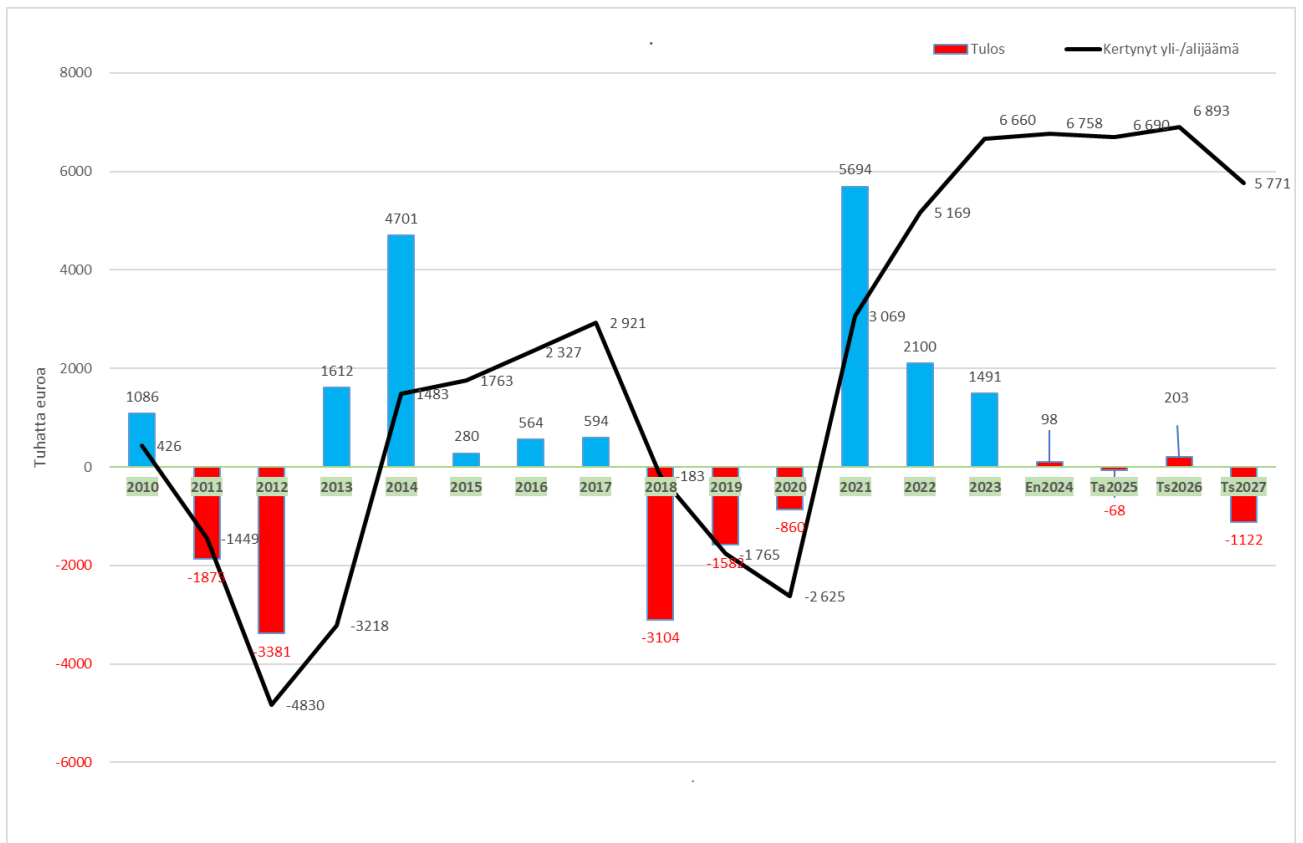
Taulukko: Kuhmon kaupungin menot Ta 2025

Kuhmon kaupungin menot 2025	€
Henkilöstökulut	-14 837 029
Yhteistoimintaosuudet	-842 129
Muiden palvelujen ostot	-6 934 322
Aineet ja tarvikkeet	-2 185 120
Työttömyysetuudet	-707 602
Muut avustukset	-1 670 170
Muut toimintakulut	-1 280 638
Korkokulut	-631 405
Muut rahoituskulut	0
Poistot	-2 422 900
Arvon alentumiset	-440 000

Taulukko: Kuhmon kaupungin tuloskehitys, taseen yli-/alijäämä.

Ennusteessa 2024 sijoitusten tuotto arvioitu varovaisuusperiaatetta noudattaen.

Kuhmon kaupungin tuloskehitys on vaihdellut vuosien aikana runsaasti. Selvitys eri vuosiin vaikuttaneista poikkeuseristä ja isommista muutostekijöistä on talousarvion liitteenä. (Liite 1).

Vuoden 2024 tulos on ennusteen mukaan muodostumassa noin 100 tuhatta euroa ylijäämäiseksi, talousarvion olta -325 tuhatta euroa alijäämäinen. Merkittävä poikkeama talousarvioon verrattuna näyttää olevan verotuottojen toteuma, joka on tämän hetken tietojen mukaan ylittämässä budjetoidun tason 924 tuhannella eurolla. Sijoitusten tuotto-odotukseksi oli budjetoitu miljoona euroa. Sijoitusten arvonalennuskirjaus oli elokuun lopussa yhteensä -438 tuhatta euroa. Arvopapereiden myyntivoittoja oli ker-tynyt 1.107 tuhatta euroa ja myyntitappioita 49 tuhatta euroa. Rahoitusarvopapereille arvioidussa tuotto-odotuksessa vuodelle 2024 on pitäydytty budjetoidussa 1.000 tuhannessa eurossa. Vuonna 2024 ty-täryhtiöiltä ei saada osinkoa, mutta yhteismetsän tuotto on noin 30 tuhatta euroa. Kuhmon Yrityssam-mon osakkeiden arvonalennuksesta (yhteensä 1500 tuhatta euroa) kohdennetaan vuodelle 2024 -440 tuhatta euroa.

Ympäristöterveydenhuollon vastuukuntana toimii Sotkamo. Ympäristöterveydenhuollon osalta enna-koitu Kuhmon kaupungin osuus vuodelle 2025 on 380 tuhatta euroa. Kuhmon maksuosuus on budje-toitu Vetovoimaisuuden palvelualueen elinvoimapalveluiden vastuuyksikön alle. Te-uudistuksen isäntä-/vastuukuntana toimii Kajaani, maksuosuus vuonna 2025 151 tuhatta euroa. Kainuun Liiton maksuosuus on 288 tuhatta euroa.

Talousarvio näyttää tällä hetkellä (25.11.2024) vuodelle 2025 alijäämää -76 tuhatta euroa. Alijäämän kasvun hillitsemiseksi on tehty toimenpiteitä, kuten Tahko-halli-kokeilun päättäminen, Lentuan ja Hie-taperän koulujen lakkauttaminen 31.7.2025, tehtävien täyttämättä jättäminen, oppimiskeskuksen asun-tolarakennuksen purkaminen, oppimiskeskuksen päärakennuksen ylläpitokustannusten säästö kesällä 2025 puusiiven valmistuttua Tuupalaan. Lisäksi palvelualueille kohdennettiin -500 tuhannen euron lisä-leikkaukset toimintakatteeseen suhteutettuna. Edellä mainituilla toimilla on suotuista vaikutus myös suunnitelmavuodelle 2026. Kaupunki varautuu hva-kiinteistöjen yhtiöittämiseen 2026 ja valtionosuus-uudistukseen 2027, kuin myös mittavista investoinneista aiheutuviin korkomenoihin ja lainan

lyhennyksiin. Kaupunki pidättäytyi veroprosenttien korottamisesta vuodelle 2025. Kuntaveron painotettu keskiarvo vuonna 2025 on 7,54.

Ateria- ja puhtauspalvelujen ulkoistuksen myötä atpu-myyntituotot jäävät kokonaan pois. Sen sijaan Sol-Vireko-yhtymältä saadaan vuokratuloja Tuupalan keittiötiloista. Kainuun hyvinvointialueen käytössä olevien kiinteistöjen vuokrien hinnoittelu muutettiin vuoden 2023 alusta tekniseen päivänarvoon perus-tuvaksi, mikä on kasvattanut vuokratuottoa. Vuokratuottoja vuodelle 2025 alentaa hieman terveysaseman vuodeosaston sulkeutuminen 10/2024. Vuokria on tarkistettu kustannusten nousua vastaavasti. Varhaiskasvatusmaksut ovat pienenneet lakimuutoksen myötä. Avustustuotoissa näkyy elinvoimapa-velujen projektien rahoitusosuudet. Toimintamenoissa palvelujen ostomenoja kasvattavat ateria- ja puhtauspalvelujen hankkiminen Sol-Vireko -yhtymältä. Palveluun kohdentuu hinnankorotuspaineita.

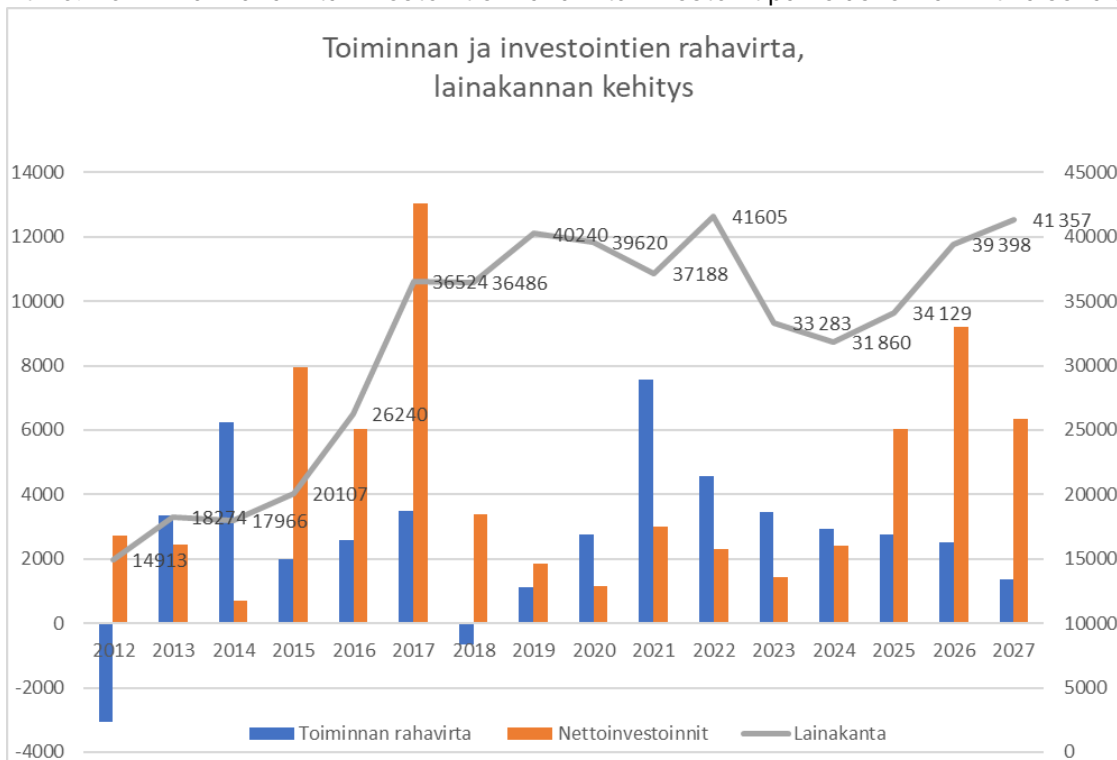
Verotuotot on budjetoitu verokehikon 9/2024 mukaisesti ja valtionosuudet päivitetty 23.9.2024 saadun ennakkotiedon pohjalta. Veroprosentit kaupunginvaltuusto pysytti samoina kuin vuonna 2024. Sijoitus-tuotto-odotus on noin 1 miljoona euroa. Korkomenoissa on huomioitu 6,0 miljoonan euron talousarvio-laina 2025 nostaminen.

Te-palvelut siirtyvät kokonaan kunnan vastuulle 1.1.2025 alkaen. Talousarviossa työllistämisen kustannukset käyttötaloudessa kasvavat vuodesta 2024 noin 728 tuhatta euroa. Kustannusten nousu näkyy henkilöstömenoissa, palvelujen ostoissa ja avustuksissa. Te-uudistuksesta johtuen valtionosuudet kasvavat 1,1 miljoonaa euroa, mutta ne eivät riitä kattamaan palvelun tuottamisesta aiheutuvia menoja.

Valtionosuusuudistus siirtyy vuodelta vuodesta 2026 vuoteen 2027. Suunnitelmavuosille valtionosuutta on kirjattu Valtiovarainministeriöltä saadun painelaskelman mukaan yhteensä -429 tuhatta euroa vähemmän verrattuna vuoteen 2025. Tulevasta uudistuksesta johtuen vuoden 2027 valtionosuutta on erittäin vaikea arvioida. Käyttötaloustuloissa ja -menoissa sekä tuloslaskelmaosassa suunnitelmavuosina 2026 ja 2027 on huomioitu sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen vaikutus (suuntaa antavana). Lisäksi suunnitelmat terveysaseman rakentamisesta kunnan taseeseen muiden investointien lisäksi kasvattaa lainamäärää vuosina 2025-2026, mikä kiristää edelleen maksuvalmiutta.

Rahoitusarvopapereiden tuotolla on Kuhmon talouteen erittäin merkittävä ja suhteellisesti ottaen ratkaisevasti kasvava vaikutus. Siltä osin ennustaminen on tällä hetkellä vaikeaa ja tuo merkittävän riskin talousarvion toteumaan.

Kuvio: Toiminnan rahavirta investointien rahavirta investointipainelaskelman mukaisena (9.12.2024)

Paineita sopeuttamiselle on tuonut Kuhmon kaupungin suuri velkaantuneisuus. Tällä hetkellä vuotuinen lainojen lyhennysmäärä on noin 3,5 miljoonaa euroa aina vuosikymmenen 2030 vaihteeseen saakka 2010-luvulla tehdyistä mittavista investoinneista (hoivakoti ja puukoulu) johtuen. Investointiohjelma 2025-2031 toteutuessaan kasvattaa velkataakkaa huomattavasti.

Kainuun hyvinvointialue keskeytti syyskuussa Kuhmon uuden sote-keskuksen hankinnan ainoan saadun tarjouksen ylittäessä kustannusarvion merkittävästi. Sen jälkeen hyvinvointialue esitti, että kaupunki vastaisi terveysaseman rakentamisesta. Vuoden 2025 talousarviossa varaudutaan noin 8,0 miljoonalla eurolla uuden terveysaseman rakentamiseen kaupungin taseeseen. Investointipaine vuosille 2025-2027 on yhteensä 21,6 miljoonaa euroa.

Uuden terveysaseman rakentamisen lisäksi Investointiohjelmassa vuosille 2025-2031 suunnitteilla olevista yksittäisistä investoinneista euromääräisesti suurin on uimahalli (alustava ka. 9,7 me) ja sen rakentaminen ajoittuisi vuosille 2027-2028. Lisäksi muita isoja investointeja ovat Tupalan yläkoulun kotalous- ja taideaineiden luokkien rakentaminen (ns. puusiipi 2,2 me), joka oli budjetoitu vuodelle 2024, mutta rakentaminen siirtyy vuodelle 2025, teknisten töiden tila ja liikuntasali (4,0 me 2030) sekä nykyiseen kiinteistökantaan tarvittavat saneeraukset (esim. toimintakeskus 1,3 me 2028). Kuuden tulevan vuoden investointipaine on yhteensä 31 miljoonaa euroa.

Kuhmon tavoitteena on ollut taseen tasapainon lisäksi myös kaupungin lainakannan kasvun taittaminen ja pienentäminen. Valtiovarainministeriön ennusteen (syksy 2024) mukaan lainojen korkotason arvioidaan olevan noin 2,7 prosenttia (10 v. korko 2025-2026). Investointiohjelman 2025-2027 mukainen lainakannan kasvu yhdistettynä nykyiseen lainojen lyhennysohjelmaan luo merkittävän riskin maksuvalmiuteen. Kiinteistöstrategian toimeenpano on tärkeä osa lainakannan kasvun taittamista ja käyttötalouden sopeuttamista.

Talousarviovuodelle 2024 ja taloussuunnitelmavuosille 2025-2026 on huomioitu yleiset kuluttajahintaindeksin nousut ja ansiotason nousut.

Kuhmon kaupungin rahoitusarvopaperit ovat kahden varainhoitoyhtiön, Evli Pankki Oy:n ja OP Varainhoito Oy, hoidossa. Salkkujen markkina-arvo 31.10.2024 oli 28,5 miljoonaa euroa. Kuhmon kaupungin vuotuinen tuotto-odotus sijoituksille on keskimäärin 4,5-5,0 %. Kaudella 1.1.-31.10.2024 sijoitusten tuotto on ollut Evlillä 8,1 % että OP:lla 6,8 %. Sijoitukset ovat eritelty talousarviokirjan liitteessä (Liite 3). Rahoitusarvopapereiden tuotoksi on budjetoitu miljoona euroa. Vaikka rahoitusarvopapereiden tuotto-odotukset näyttäivät tällä hetkellä suotuisilta, talousarvioon liittyy tältäkin osin merkittävä riski.

3.4 Talouden ja toiminnan seuranta

Kuhmon kaupungin taloutta raportoidaan hallitukselle kuukausittain. Talouden ja toiminnan seurannasta laaditaan kolmannesvuosittain (1-4 ja 5-8) osavuosikatsaus, joka käsitellään hallituksessa ja valtuustossa. Osavuosikatsaukset julkaistaan verkossa. Tilinpäätös laaditaan 31.3. mennessä ja julkaistaan tilinpäätöstä käsittelevän kaupunginhallituksen materiaalin julkaisun yhteydessä.

3.5 Talouden sitovuustaso ja lainanottoon liittyvä ratkaisuvälä

Lainojen ja tilapäisen luoton ottamisesta sisältyvät määräykset kaupunginhallituksen johtosääntöön.

Näitä määräyksiä täydennetään seuraavasti:

1. Talousarviolainaa voidaan ottaa enintään talousarvion mukainen määrä. Lainojen laina-aika voi olla enintään 20 vuotta.
2. Kuntatodistusohjelman maksimilimiitti kaupunginhallituksen tekemän päätöksen mukaan tällä hetkellä 7,0 M€. Muu tilapäinen luotto enintään 3,4 milj. euroa.

Käyttötalous

Talousarviossa vastuualueille myönnettyjen määrärahojen ja tulojen erotus = nettomenot. Kaikki määrärahat ovat bruttomäärärahoja.

Tavoitteiden osalta sitovia ovat mitattavissa olevat tavoitteet, määrälliset tavoitteet ja tehokkuustavoitteet. Mikäli määrärahat ovat pienentyneet ehdotetusta, lautakunnan ja muun käyttösuunnitelmista päättävän viranomaisen tulee tarkistaa esittämänsä taloudellisuustavoitteet ja muuttaa ne vastaamaan määrärahoja ja suoritettavuuksia.

Investoinnit

Talonrakennus

- hankekohtainen
- poikkeuksena kohta pienet korjauskohteet, jossa sitovuustaso on hankeryhmittäinen

Julkinen käyttöomaisuus

- hankeryhmittäinen
- Irtain omaisuus
- talousarvion numero-osassa ja perusteluissa mainitulla tasolla

Rahoitusosa

Rahoitusosassa, joka on esitetty rahoituslaskelman muodossa, sitovuustaso on rivikohtainen.

Tuloslaskelma

Sitovuustaso on rivikohtainen.

Sitovat määräraha-arviot vuodelle 2025

Sitovat määräraha-arviot vuodelle 2025, ulkoiset (1000 €)	Netto
KÄYTTÖTALOUSOSA	-24 210
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	-19
TARKASTUSLAUTAKUNTA	-33
KAUPUNGINVALTUUSTO	-64
VALIOKUNNAT JA JAOSTO	-35
Elinvoimavaliokunta	-16
Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta	-14
Vetovoima- ja tulevaisuusjaosto	-5
KAUPUNGINHALLITUS	-2 751
Kaupunginhallitus	-1 346
Keskushallinto	-1 405
VETOVOIMAISUUDEN PALVELUALUE	-1 985
Viestintä- ja kulttuuripalvelut	-760
Elinvoimapalvelut	-1 225
TYÖLLISYYDENHOIDON PALVELUALUE	-1 887
KASVUN JA OPPIMISEN PALVELUALUE	-13 747
Sivistyspalveluiden hallinto	-211
Varhaiskasvatus	-3 597
Perusopetus	-7 415
Lukio-opetus	-1 133
Kansalaisopisto	-99
Musiikkiopisto	-854
Nuorisopalvelut	-405
Taito Tehdas	-34
KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE	-3 689
Teknisten palveluiden hallinto	-122
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	-109
Kunnallistekniikka	-1 835
Yksityistiepalvelut	-645
Tilapalvelut	-1 096
Maankäyttö ja mittaustoimi	119
TULOSLASKELMAOSA	10 431
Verotulot	1 837
Valtionosuudet	8 058
Korkotuotot ja kulut	536
Muut rahoitustuotot ja -kulut	
INVESTOINTIOSA	-6 039
Hallintopalvelut	-276
Sote-kiinteistöt	-1 890
Sivistyspalvelut	-2 709
Tekniset palvelut	-1 164
RAHOITUSOSA	-31 921
Antolainasaamisten vähennykset ja lisäykset	
Pitkäaikaisten lainojen vähennykset ja lisäykset	-31 921
Lyhytaikaisten lainojen vähennykset ja lisäykset	

3.6 Tilivelvollisuus

Kuntalain mukaan tilintarkastuskertomuksessa annetaan mm. lausunto sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä esitys vastuuvapauden myöntämisestä sekä mahdollisesta tilivelvolliseen kohdistuvasta muistutuksesta. Kuntalain mukaan tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen, valiokuntien jäsenet sekä johtavat viranhaltijat. Tilivelvollisia viranhaltijoita ovat kaupunginjohtaja, hallintojohtaja, elinkeinopäällikkö, sivistystoimenjohtaja ja tekninen johtaja.

4 Tavoitteet vuodelle 2025

Kaupungin yhteisiksi painopistealueiksi on vuodelle 2025 valittu alla luetellut tavoitteet. Talousarviota valmisteltaessa palvelualue valitsee jokaisen strategisen tavoitteen alta vähintään yhden yhteisistä painopistealueista. Sen lisäksi on mahdollista valita muita tavoitteita. Tavoitteiden toteuttamiseksi palvelualue esittää toimenpiteitä. Toimenpide voi olla jatkoa edellisiltä vuosilta ja jatkaa tuleville vuosille. Toimenpiteen aikataulut on hyvä avata tekstissä.

1. Kestävä kaupunki

- 1.5 Pitkän aikavälin talouden tasapaino
- 1.6 Fiksu omistaminen

2. Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne

- 2.4 Saamme osaajia
- 2.6 Yrittäjämönteinen kaupunki

3. Täyttä elämää keskustassa ja kylissä – hyvinvoivat kuhmolaiset

- 3.1 Turvallinen kaupunki
- 3.3 Osalliset ihmiset

4. Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki

- 4.2 Luotettava yhteistyökumppani
- 4.5 Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia

5. Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille

- 5.3 Vetovoimainen lukio
- 5.4 Ammattiin voi opiskella Kuhmossa

6. Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö

- 6.1 Hyvä palveluasenne
- 6.5 Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhлива työyhteisö

4.1 Keskushallinto

Talous

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NLT10 - Keskusvaalilautakunta				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	15 859	47 500	15 000
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	15 859	47 500	15 000
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-33 078	-97 378	-34 240
40004299	Henkilöstökulut	-22 147	-67 768	-23 875
40004099	Palkat ja palkkiot	-20 793	-62 400	-22 000
41004229	Henkilösivukulut	-1 354	-5 368	-1 875
41004149	Eläkekulut	-1 110	-4 201	-1 338
41504229	Muut henkilösivukulut	-244	-1 167	-537
43004499	Palvelujen ostot	-7 245	-20 600	-7 315
43404499	Muiden palvelujen ostot	-7 245	-20 600	-7 315
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 549	-3 700	-1 200
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-1 549	-3 700	-1 200
48004995	Muut toimintakulut	-2 137	-5 310	-1 850
48004899	Vuokrakulut	-1 373	-3 710	-1 600
49004995	Muut kulut	-764	-1 600	-250
TKATE	TOIMINTAKATE	-17 219	-49 878	-19 240

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NLT20 - Tarkastuslautakunta				
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-25 816	-32 368	-32 895
40004299	Henkilöstökulut	-1 335	-5 068	-6 295
40004099	Palkat ja palkkiot	-1 125	-4 900	-6 000
41004229	Henkilösivukulut	-210	-168	-295
41004149	Eläkekulut	-178	-101	-167
41504229	Muut henkilösivukulut	-32	-67	-128
43004499	Palvelujen ostot	-24 360	-27 200	-26 500
43404499	Muiden palvelujen ostot	-24 360	-27 200	-26 500
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-121	-100	-100
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-121	-100	-100
TKATE	TOIMINTAKATE	-25 816	-32 368	-32 895

Tili		Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NLT30 - Kaupunginvaltuusto					
TKULUT		TOIMINTAKULUT	-67 259	-53 089	-64 467
40004299		Henkilöstökulut	-46 469	-43 189	-43 467
40004099		Palkat ja palkkiot	-43 994	-41 500	-41 500
41004229		Henkilösivukulut	-2 475	-1 689	-1 967
41004149		Eläkekulut	-2 116	-1 097	-1 087
41504229		Muut henkilösivukulut	-359	-592	-880
43004499		Palvelujen ostot	-20 251	-9 400	-20 400
43404499		Muiden palvelujen ostot	-20 251	-9 400	-20 400
45004699A		Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-394	-500	-600
45004699B		Ostot tilikauden aikana	-394	-500	-600
48004995		Muut toimintakulut	-145		
49004995		Muut kulut	-145		
TKATE		TOIMINTAKATE	-67 259	-53 089	-64 467

Tili		Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NLT31 - Valiokunnat ja jaosto					
TKULUT		TOIMINTAKULUT	-36 721	-30 865	-34 915
40004299		Henkilöstökulut	-36 670	-30 865	-34 115
40004099		Palkat ja palkkiot	-33 672	-29 500	-32 500
41004229		Henkilösivukulut	-2 998	-1 365	-1 615
41004149		Eläkekulut	-2 476	-928	-920
41504229		Muut henkilösivukulut	-522	-437	-696
45004699A		Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-11		-800
45004699B		Ostot tilikauden aikana	-11		-800
48004995		Muut toimintakulut	-40		
49004995		Muut kulut	-40		
TKATE		TOIMINTAKATE	-36 721	-30 865	-34 915

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA350 - Kaupunginhallitus				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	28 222		
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	330		
32003299	Maksutuotot	110		
33003399	Tuet ja avustukset	27 766		
34003559	Muut toimintatuotot	16		
34003499	Vuokratuotot	16		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-1 773 037	-1 389 472	-1 346 083
40004299	Henkilöstökulut	-235 709	-282 128	-228 402
40004099	Palkat ja palkkiot	-199 156	-238 291	-194 766
41004229	Henkilösivukulut	-36 553	-43 837	-33 636
41004149	Eläkekulut	-31 215	-37 858	-27 899
41504229	Muut henkilösivukulut	-5 338	-5 979	-5 737
43004499	Palvelujen ostot	-765 088	-320 250	-349 087
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-492 504		
43404499	Muiden palvelujen ostot	-272 584	-320 250	-349 087
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 505	-8 500	-10 000
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-15 505	-8 500	-10 000
47004799	Avustukset	-291 455	-268 119	-228 119
47004739	Avustukset kotitalouksille	-910		
47424799	Avustukset yhteisöille	-290 545	-268 119	-228 119
48004995	Muut toimintakulut	-465 280	-510 475	-530 475
48004899	Vuokrakulut	-397 884	-460 475	-460 475
49004995	Muut kulut	-67 396	-50 000	-70 000
TKATE	TOIMINTAKATE	-1 744 815	-1 389 472	-1 346 083

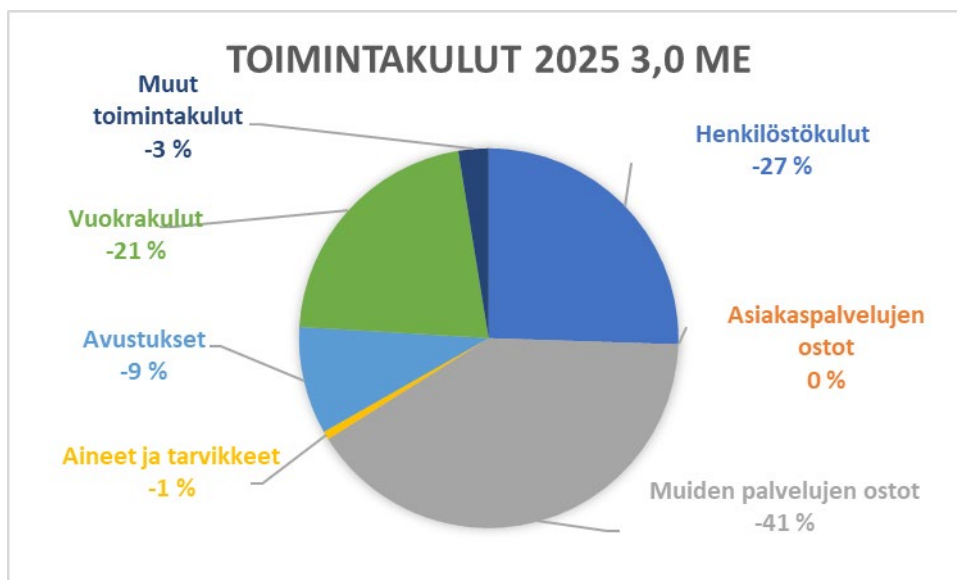
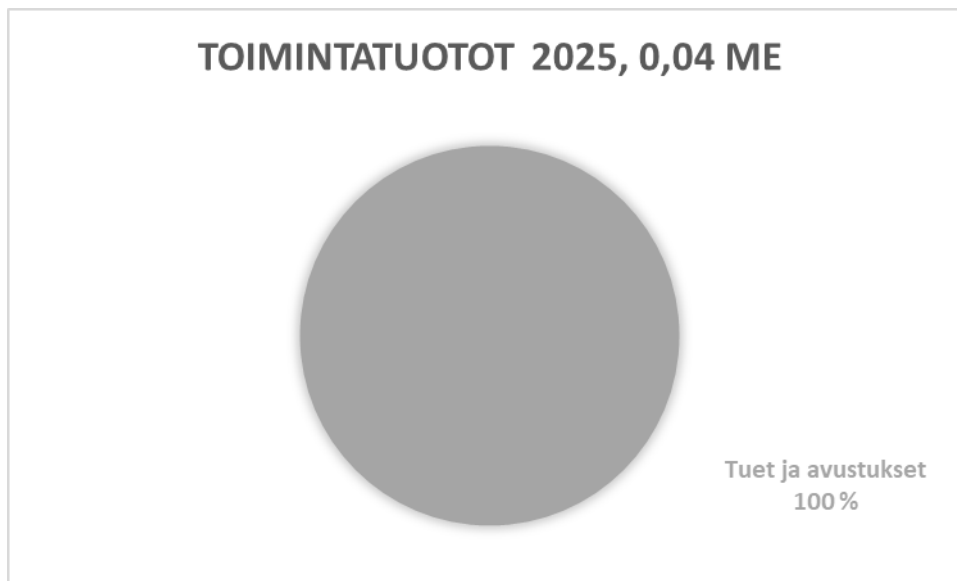
Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA450 - Keskushallinto				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	17 806	75 800	117 800
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	15 546		
32003299	Maksutuotot	52		
33003399	Tuet ja avustukset	2 209	75 800	117 800
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-1 343 511	-1 574 443	-1 522 788
40004299	Henkilöstökulut	-457 674	-501 725	-504 373
40004099	Palkat ja palkkiot	-362 866	-395 631	-404 580
41004229	Henkilösivukulut	-94 808	-106 094	-99 793
41004149	Eläkekulut	-80 170	-94 068	-86 073
41504229	Muut henkilösivukulut	-14 638	-12 026	-13 721
43004499	Palvelujen ostot	-688 975	-898 768	-869 215
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-405		
43404499	Muiden palvelujen ostot	-688 570	-898 768	-869 215
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-14 311	-14 300	-10 300
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-14 311	-14 300	-10 300
47004799	Avustukset	-23 697	-40 000	-35 000
47424799	Avustukset yhteisöille	-23 697	-40 000	-35 000
48004995	Muut toimintakulut	-158 855	-119 650	-103 900
48004899	Vuokrakulut	-154 163	-115 750	-100 000
49004995	Muut kulut	-4 692	-3 900	-3 900
TKATE	TOIMINTAKATE	-1 325 704	-1 498 643	-1 404 988

Kaupunginhallitus, Hallinto-, Talous- ja hr- sekä Toimistopalvelut

Toimintaympäristö

Keskushallinto muodostuu seuraavista tehtävistä:

- vaalit
- tarkastustoimi
- poliittinen ja strateginen johtaminen
- kaupunkiorganisaation operatiivinen johtaminen
- keskushallinto (hallintopalvelut, talous- ja henkilöstöpalvelut ja toimistopalvelut)

Valtuusto on kaupungin ylin päättävä elin. Kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvinvoinnille johtamalla ja kehittämällä strategista suunnittelua ja kaupungin hallintoa sekä ohjaamalla ja yhteensovittamalla organisaation toimintaa kaupunkistrategian ja valtuuston hyväksymien strategisten tavoitteiden mukaisesti. Kaupunginhallitus vastaa kaupungin taloudesta.

Keskusvaalilautakunta vastaa vaalien järjestämisestä kaupungissa.

Tarkastuslautakunta valmistelea valtuuston päättämät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet.

Keskushallinnon palvelualueen tehtävänä on tuottaa kaupunkiorganisaation tarvitsemat arkisto-, laki- ja hallintopalvelut sekä keskitetysti kaupunginhallituksen, valtuuston ja valiokuntien kokousjärjestelyt sekä vastata niiden toimivuudesta ja päätöksenteon lainmukaisuudesta. Palvelualue vastaa tehtyjen päätösten toimeenpanosta toimielinten osalta. Keskushallinnon palvelualue tuottaa operatiiviselle johdolle ja luottamushenkilöjohdolle ajantasaista ja analysoitua raportointitietoa päätöksenteon tueksi, vastaa kaupunkikonsernin talousarvio- ja tilinpäätösprosessista, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan prosessista sekä rahoituksesta. Palvelualue vastaa myös henkilöstösuunnitelmien laadinnasta ja raportoinnista, toimii esimiesten ja johdon tukena työsuhdeasioissa sekä henkilöstökäytänteiden ja organisaation kehittämisessä.

Hyte-työ on budjetoitu Kasvun ja oppimisen palvelualueelle.

Kuhmon hallintosäännön mukaan hallitus ja valiokunnat vastaavat eri palveluista seuraavasti:

Vetovoima- ja tulevaisuusjaosto	<ul style="list-style-type: none"> • ohjaa esittelijän aloitteesta asioiden valmistelua ja käy niistä keskustelua. • vastuulla on erityisesti eri palvelualueiden välinen ennakointi-, strategia-, ohjelma- ja tulevaisuustyö, jolla tähdätään veto- ja pitovoiman sekä osallisuuden lisäämiseen • tekee esityksiä ja toimenpidesuosituksia valiokunnille ja kaupunginhallitukselle
Hyvinvointi- ja sivistysvaliokunta	<ul style="list-style-type: none"> • hyvinvointityö • varhaiskasvatus • perusopetus • nuorisopalvelut • lukiokoulutus • oppivelvollisuuslaissa säädetyt tehtävät • musiikkiopisto • kansalaisopisto • kulttuuri-, museo-, tapahtuma- ja kirjastopalvelut • terveystieteiden ja liikuntapalvelut • koulukuljetukset
Elinvoimavaliokunta	<ul style="list-style-type: none"> • matkailu • elinvoimapalvelut • Woodpolis • työllisyyden edistäminen • kuljetuspalveluiden osalta reittiliikenne ja saavutettavuus • rakentamisen neuvonta ja valvonta • ympäristönsuojelu • väestönsuojelu sekä öljyntorjunta siltä osin kuin kyseisiä tehtäviä ei alueellisen pelastustoimen yhteistoimintasopimuksella ole siirretty pelastuslaitokselle. • rakennushankkeiden suunnittelu ja toteuttaminen • rakennetun omaisuuden ja yleisten alueiden ylläpito • kaavoitus- ja maankäyttö • mittaustoimi • hulevesiasiat • yksityistiepalvelut • kunnallisten laitosten vaatimat tukitoiminnot • liikuntapaikat
Kaupunginhallitus	<ul style="list-style-type: none"> • kaupungin toiminnan johtaminen ja kuntalaissa säädetyistä tehtävistä vastaaminen • strateginen johtaminen ja konserniohjaus • maa- ja maankäyttöpolitiikka • keskushallinnon palvelualue

	<ul style="list-style-type: none"> • kaupungin edustaja Kainuun liitto -kuntayhtymässä ja Ympäristöterveydenhuollossa (Sotkamo isäntäkuntana) Te-palvelu 2024 uudistus (Kajaani isäntäkuntana) • Kuhmon kaupungin tutkimusrahasto • viestintä
--	--

Painopistealueet 2025

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin kehitystä ja kaupunkistrategian tavoitteiden mukaisesti. Kaupunkistrategian mukaiset 6 laajaa strategista tavoitetta ovat toiminnan painopistealueina lähivuodet. Kaupunginhallitus johtaa talousarvion valmistelua ja talouden hallintaa kaupunkistrategian mukaisesti pitäen tulot ja menot tasapainossa. Talousarviovuoden ja suunnitelmavuosien osalta talouden tulee olla tasapainossa vuosittain. Myös kaupungin velkaantuminen pyritään taittamaan suunnitelmakaudella. Toimintaympäristön muutoksiin ja investointeihin varaudutaan kiinteistöstrategian mukaisesti.

Ateria- ja puhtauspalvelujen ulkoistaminen toteutui 1.2.2024. Uudistuksen jälkeen ensimmäinen täysi toimintavuosi 2025. Uudistuksella turvataan sote-ruoan tuottaminen Tuupalan tuotantokeittiössä Kainuun hyvinvointialueelle.

Kaupunki valmistautunut Te-uudistukseen ja sen tuomiin vaikutuksiin. Palvelujen järjestämisvastuu siirtyy kunnille 1.1.2025 ja Kainuussa se toteutetaan Kajaani-vetoisesti isäntäkuntamallilla. Uudistus tulee vaikuttamaan lisääntyneinä valtionosuuksina, mutta myös käyttötalousmenoina. Te-toimistosta siirtyvälle henkilöstölle remontoitu syksyllä 2024 toimitilat kaupungintalolle (muuttovalmis joulukuussa 2024). Uuden henkilöstön vastaanottaminen.

Valmistaudutaan sote-kiinteistöjen yhtiöittämiseen.

Kaupunkistrategiaa päivitetty syksyllä 2024. Strategisiin tavoitteisiin kohtaan ”Täyttä elämää keskustassa ja kylissä – hyvinvoivat kuhmolaiset” lisätty: Kuhmon kaupunki varmistaa kuntalaisten turvallisuuden ja palveluiden jatkuvuuden kaikissa tilanteissa vahvistamalla riskienhallintaa sekä kehittämällä kriisivalmiutta yhteistyössä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa. Mittaristossa kohtaan 6. Työpaikka- ja palveludymiikka: Työhyvinvointi paranee ja sairauspoissaolot vähenevät.

Turvallisuusympäristömme on viimeisten vuosien aikana kokenut merkittäviä muutoksia. Koronapandemia, Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa sekä ääriiliikkeiden aktivoituminen ovat muuttaneet riskiarvioita ja tehneet uhista todellisempia. Perinteiset uhat, kuten esimerkiksi laajat sähkökatkot, metsäpalot ja palvelunestohyökkäykset kuitenkin edelleen osa uhkaskenaariota. Kunnilla on keskeinen tehtävä yhteiskunnan tärkeiden toimintojen suojaamisessa. Tämä edellyttää Kuhmon kaupungin avainhenkilöiltä kykyä toimia häiriötilanteissa sekä organisaation ajantasaista valmiussuunnittelua. Erityisesti rajakuntien on tärkeää ylläpitää tietoa, taitoa, tahtoa ja tarvittavat välineet, jotta ne voivat varmistaa kuntalaisensa turvallisuuden ja hyvinvoinnin myös häiriö- ja poikkeusoloissa. Uhkakuvat laittomasta maahantulosta Vartiuksen kansainvälisen rajanylityspaikan tai maastorajojen kautta eivät kuitenkaan toteutuneet.

Kuhmon kaupungin varautumisen johtoryhmä osallistuu valmiusharjoituksiin sekä aktiivisesti kehittää organisaation valmiutta poikkeustilanteiden varalta.

Keskushallinnon palvelualueen painopisteenä on palvelevuus, toiminnan ja toimintatapojen kehittäminen ja viisas uudistuminen.

Keskushallinnon strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2025

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite
1.	Kestävä kaupunki	1.2 1.5	Vaikutamme hankinnoilla Pitkän aikavälin talouden tasapaino
2.	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.4 2.5 2.6	Saamme osajia Tulomuuttopalvelut kunnossa Yrittäjämönteinen kaupunki
3.	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat Kuhmolaiset	3.1 3.3	Turvallinen ja avoin kaupunki Osalliset ihmiset
4.	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.1 4.2 4.4	Kuhmon aluebrändi tunnetaan Luotettava yhteistyökumppani Toimimme kansainvälisissä kulttuuri-verkostoissa
5.	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille	5.3 5.4	Vetovoimainen oma lukio Ammattiin voi opiskella Kuhmossa
6.	Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	6.1 6.2 6.3 6.4 6.5	Hyvä palveluasenne Valmentava johtajuus Itseohjautuvat tiimit Salliva kokeilukulttuuri Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliiva työyhteisö

Keskushallinnon toiminta vuonna 2025

Työhyvinvoinnin johtamiseen kiinnitetään huomiota. Kuhmon kaupunki toteuttaa vuonna 2025 Vaikutavampaa työkykyjohtamista -hankkeen, jossa luodaan ja otetaan käyttöön työkyvyn ja osatyökyvyn tukemisen toimintamalli. Toteutetaan Kevan hyvinvointikysely, sekä Kevan pulssi-kyselyjä vuoden 2025 aikana.

Perehdyttämis- ja rekrytointilisää hyödynnetään aktiivisesti rekrytoinneissa.

Sähköpolkupyörä työsuhte-etu otettu käyttöön vuonna 2024.

Vuoden 2025 kuntavaalien järjestäminen.

Matkailun infopiste siirtyy kirjastolta kaupungintalon neuvonta alkuvuodesta 2025.

Q4 kootaan poikkihallinnollinen työryhmä suunnittelemaan Kuhmon kaupungin juhluvuotta 2026, mihin liittyy myös henkilöstöjuhla, missä palkitaan ja muistetaan henkilöstöä.

Keskushallinnon kärkitoimenpiteet 2025

Tavoite	Kärkitoimenpiteet
1.2 1.5	Hankintaosaamisen lisääminen. Tekoälyn mahdollisuuksiin perehtyminen/hyödyntäminen. Prosessien kuvaaminen ja visualisointi, varmistamme että palvelutoiminta on laadukasta ja tasaista.
2.4 2.5	Palveluasenteella vaikutamme Kuhmo-kuvaan ja Kuhmon työnantajakuvaan. Palvelusihteerin osallistuminen KV-tiimin toimintaan ja tuki toiminnalle, kotouttamisen tuki, tiimin perustaminen.
3.3	Palvelukanavat, niiden kehittäminen ja tiedottaminen, lähityössä paikallaolopäivät. Valtuuston kokousten striimaukset, palvelusihteerit vastaavat kokoustekniikasta.

	<p>Yhteisöllisen tapahtuman järjestäminen, paikalla työntekijöitä kaikilta toimialoilta. Järjestetään kaupungintalon avoimien ovien päivä.</p> <p>www-sivujen uudistaminen, kuntalaisten verkkosivuraati. Kaupungin nykyiset www-sivut on auditoitu, toimenpidesuosituksena on sivujen saavutettavuuden parantaminen. www-sivujen turvallisuuteen kiinnitetään myös huomiota. Työ jatkuu vuonna 2025.</p> <p>Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelu kyselyn pohjalta ja vieminen käytäntöön.</p>
4.2	<p>Palvelemme laadukkaalla prosessilla (vastuut ja ohjeistukset kunnossa) hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti.</p> <p>Järjestelmät kunnossa ja nykyaikaiset. Sisäisten prosessien selkiyttäminen.</p> <p>Tiedonhallintamallin rakentaminen ja kuvaaminen, sähköisen arkistoinnin käyttöönotto asteittain. Dpia – vaikutusten arvioinnin toteutuksen käynnistäminen.</p>
5.4	Oppimisympäristöt, kuntatyön tutuksi tekeminen, rekrymessut, TET-päivien organisointi. Kuntatyö tutuksi -paketti kokeiluun.
6.1, 6.3	<p>Palvelutarjotin palvelee, tiedotamme riittävästi keskushallinnon palveluista, tehtäväkuvien tarkistaminen tiimityöskentelyn edelleen kehittäminen, yhtenä tiiminä toimiminen. Pehdyttämisen (tulo- ja lähtöpalvelut) kehittäminen ja vieminen käytäntöön.</p> <p>Kouluttautuminen ja ajan tasalla pysyminen, terve uteliaisuus ja proaktiivisuus toiminnassa. Eduhouse koulutusympäristöstä luovutaan vähäisen käytön vuoksi.</p>
6.2	Kevan työhyvinvointikyselyn toteuttaminen vuoden 2024 lopulla. Pulssi-kysely loppuvuonna 2025. (Siqnistä luovuttu).

Mittarit ja informatiiviset tunnusluvut Kuhmon kaupunki

Tehokkuusmittarit	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Toimintakulut €/as	8 515	8972	3714	3701			

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Vuosikate €/as	291	1 008	524	629	329			
Vuosikate/poistot-%	72,2	341,7	165,0	143,6	103,1			
Investointien tulo-rahoitus-%	181,4	260,7	176,6	332,7	60,2			
Lainakanta €/as	4 926	4 691	5365	4 388	4 728			
Palkkaa saavan henkilöstön määrä (v. ka)		326	339	350	273,09			
Henkilötyövuodet	307,5	297,3	309,6	313,62				
Henkilöstökulut (1000 €)	14 737	14 947	15 647	15 786	15 180			
Sairauspoissaolot: tavoite 2025	Sairauspoissaolot vähenevät							
Työtyytyväisyys: tavoite 2025	Työhyvinvointi paranee							
Äänestysaktiivisuus vaaleissa, %		Kunta-vaalit	Aluev.	Eduskunta-vaalit	Presidentin vaalit,			
Hietaperä		49,9	49,3	69,1	1 kierros			
livantiira			50,9	69,8	75 %			
Korpisalmi-Saarikoski			55,6	69,7	2 kierros			
Lentiira			46,7	66,6	70,7 %			
			44,1	70,4				

4.2 Vetovoimaisuuden palvelualue

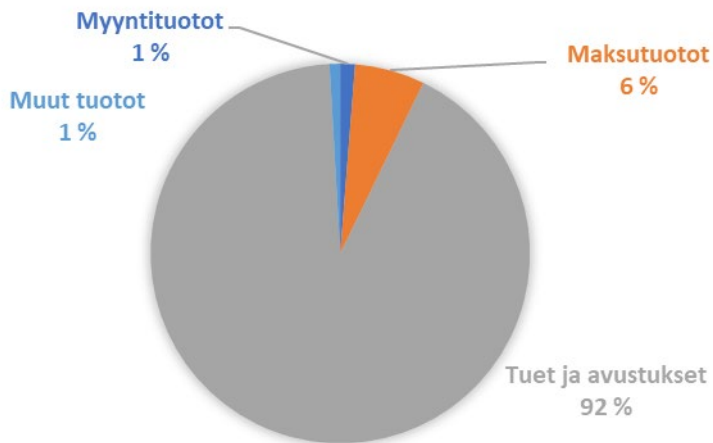
Talous

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA480	Vetovoimaisuuden palvelut			
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	463 010	669 320	661 333
30003199	Myyntituotot/Liikvaihto	16 261	8 300	8 300
32003299	Maksutuotot	37 284	39 000	39 500
33003399	Tuet ja avustukset	397 703	588 417	607 533
34003559	Muut toimintatuotot	11 762	33 603	6 000
34003499	Vuokratuotot	4 500	27 603	
35003559	Muut tuotot	7 262	6 000	6 000
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-2 064 995	-2 577 346	-2 646 173
40004299	Henkilöstökulut	-1 019 285	-1 331 749	-1 386 854
40004099	Palkat ja palkkiot	-814 903	-1 079 065	-1 129 531
41004229	Henkilösivukulut	-204 383	-252 684	-257 323
41004149	Eläkekulut	-171 598	-220 650	-218 711
41504229	Muut henkilösivukulut	-32 785	-32 034	-38 611
43004499	Palvelujen ostot	-832 271	-1 077 772	-1 084 545
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-4 725		
43404499	Muiden palvelujen ostot	-827 546	-1 077 772	-1 084 545
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-84 066	-105 250	-100 700
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-84 066	-105 250	-100 700
47004799	Avustukset	-72 180	-20 000	-39 300
47004739	Avustukset kotitalouksille	-13 437	-15 800	-15 800
47424799	Avustukset yhteisöille	-58 743	-4 200	-23 500
48004995	Muut toimintakulut	-57 192	-42 575	-34 775
48004899	Vuokrakulut	-43 816	-38 425	-30 625
49004995	Muut kulut	-13 376	-4 150	-4 150
TKATE	TOIMINTAKATE	-1 601 985	-1 908 026	-1 984 840
60006999	Rahoitustuotot ja -kulut	-12		
61006199	Muut rahoitustuotot	-12		
VKATE	VUOSIKATE	-1 601 997	-1 908 026	-1 984 840
70007299	Poistot ja arvonalentumiset	-10 839		
71007199	Suunnitelman mukaiset poistot	-10 839		
TTULOS	Tilikauden tulos	-1 612 836	-1 908 026	-1 984 840
8800	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-1 630 657	-1 908 026	-1 984 840

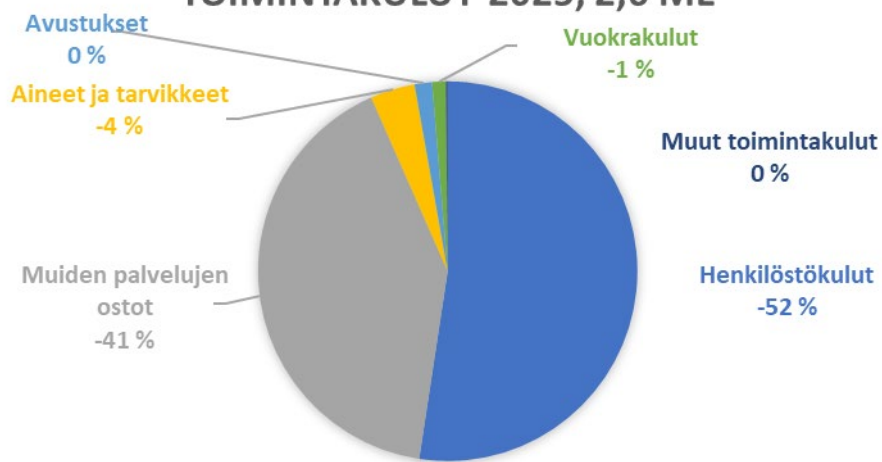
Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTY4800	Viestintä- ja kulttuuripalvelu			
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	87 530	52 200	72 800
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	7 255	2 300	2 300
32003299	Maksutuotot	37 284	39 000	39 500
33003399	Tuet ja avustukset	36 980	4 900	25 000
34003559	Muut toimintatuotot	6 011	6 000	6 000
35003559	Muut tuotot	6 011	6 000	6 000
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-857 101	-811 790	-833 072
40004299	Henkilöstökulut	-606 859	-552 190	-517 730
40004099	Palkat ja palkkiot	-487 008	-443 835	-417 536
41004229	Henkilösivukulut	-119 851	-108 355	-100 195
41004149	Eläkekulut	-100 493	-95 173	-85 921
41504229	Muut henkilösivukulut	-19 359	-13 182	-14 273
43004499	Palvelujen ostot	-133 918	-126 250	-162 642
43404499	Muiden palvelujen ostot	-133 918	-126 250	-162 642
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-79 983	-99 950	-97 600
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-79 983	-99 950	-97 600
47004799	Avustukset	-4 400	-4 200	-23 500
47004739	Avustukset kotitalouksille	-200		
47424799	Avustukset yhteisöille	-4 200	-4 200	-23 500
48004995	Muut toimintakulut	-31 941	-29 200	-31 600
48004899	Vuokrakulut	-26 322	-26 200	-28 600
49004995	Muut kulut	-5 619	-3 000	-3 000
TKATE	TOIMINTAKATE	-769 571	-759 590	-760 272
VKATE	VUOSIKATE	-769 571	-759 590	-760 272

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTY5000	Elinvoimapalvelut			
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	375 480	617 120	588 533
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	9 006	6 000	6 000
33003399	Tuet ja avustukset	360 723	583 517	582 533
34003559	Muut toimintatuotot	5 751	27 603	
34003499	Vuokratuotot	4 500	27 603	
35003559	Muut tuotot	1 251		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-1 207 893	-1 765 556	-1 813 101
40004299	Henkilöstökulut	-412 426	-779 559	-869 123
40004099	Palkat ja palkkiot	-327 895	-635 230	-711 995
41004229	Henkilösivukulut	-84 531	-144 329	-157 128
41004149	Eläkekulut	-71 105	-125 477	-132 790
41504229	Muut henkilösivukulut	-13 426	-18 852	-24 338
43004499	Palvelujen ostot	-698 353	-951 522	-921 903
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-4 725		
43404499	Muiden palvelujen ostot	-693 628	-951 522	-921 903
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 082	-5 300	-3 100
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-4 082	-5 300	-3 100
47004799	Avustukset	-67 780	-15 800	-15 800
47004739	Avustukset kotitalouksille	-13 237	-15 800	-15 800
47424799	Avustukset yhteisöille	-54 543		
48004995	Muut toimintakulut	-25 251	-13 375	-3 175
48004899	Vuokrakulut	-17 494	-12 225	-2 025
49004995	Muut kulut	-7 758	-1 150	-1 150
TKATE	TOIMINTAKATE	-832 414	-1 148 436	-1 224 568

TOIMINTATUOTOT 2025, 0,7 ME

TOIMINTAKULUT 2025, 2,6 ME

Toimintaympäristö

Vetovoimaisuuden palvelualue muodostuu seuraavista tehtävistä:

- kulttuuripalvelut
- kirjastopalvelut
- museopalvelut
- viestintä ja matkailu
- elinvoiman kehittäminen
- elinkeinopalvelut
- markkinointi
- maaseutuelinkeinojen palvelut
- Woodpolis

Kuhmon kaupungin vetovoimaisuuden palvelualueen tehtävänä on pitää yllä ja lisätä Kuhmon vetovoimaisuutta sekä paikkakunnalla asuvien että sinne muuttoon harkitsevien ihmisten ja yritysten näkökulmasta. Vetovoimaisuuden palvelualue järjestää ja tuottaa Kuhmon strategian mukaisia matkailu-, elinkeino-, kulttuuri- ja tapahtumapalveluja yhteistyössä yritysten, asukkaiden ja kulttuuritoimijoiden kanssa. Vetovoimaisuuden palvelualueeseen kuuluvat yrityspalvelut, Woodpolis, maaseutupalvelut, kirjasto- ja museopalvelut sekä kulttuuri- ja tapahtumapalvelut. Lisäksi palvelualue koordinoi kaupungin viestintää ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämistä. Vetovoimaisuuden palvelualueen toiminnan luonne on erityisen poikkisektoraalinen.

Vetovoimaisuuden palvelualueen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2025

Vetovoimaisuuden palvelualueen toiminnan luonteen vuoksi sen toiminta tukee kaikkia strategisia tavoitteita ja monia toiminnallisia tavoitteita. Listasta on tummennettu vuoden 2025 tavoitteiden tärkeimpiä kokonaisuuksia, sekä lisätty viimeiseen sarakkeeseen sitä millä toimenpiteillä tavoitteisiin vaikutetaan.

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite	Toimenpide/hanke jolla tavoitteeseen vaikutetaan
1	Kestävä kaupunki	1.2 1.3 1.5	Vaikutamme hankinnoilla Hyödynnämme vihreän siirtymän mahdollisuuksia Pitkän aikavälin talouden tasapaino	ITÄPUU -hanke Vastuullinen Woodpolis hanke Hanketoiminta yleensä
2	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.1 2.2 2.3 2.42.5 2.6	Kestävä matkailu ja luovat alat kasvavat Woodpolis = Kainuun metsäbiotalouden keskus Julkisia ja yksityisiä investointeja tehdään Saamme osaajia Tulomuuttopalvelut kunnossa Yrittäjämönteinen kaupunki	Matkailuviestinnän vuosikellon luominen ja toteuttaminen yhteistyössä tapahtumatuotannon kanssa (Inka & Johanna?) Kuhmon Master Plan –hanke ITÄPUU -hanke Vastuullinen Woodpolis hanke OSKU hanke Yhdistystoiminnan kehittämis- hanke
3	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä -hyvinvoivat Kuhmolaiset	3.1 3.2 3.33.4 3.5 3.6	Turvallinen ja avoin kaupunki Aktiiviset toimijat Osalliset ihmiset Työllisyyden edistäminen Monipuoliset ja ajassa elävät harrastusmahdollisuudet Elämän murroskohdat huomioidaan	Yhdistystoiminnan kehittämis- hanke Kirjallisuuskaupunkihanke (UUSI) Yhdistystoiminnan kehittämis- hanke
4	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.1 4.24.3 4.44.5	Kuhmon aluebrändi tunnetaan Luotettava yhteistyökumppani Metsään liittyvät verkostot ovat hallussa Toimimme kansainvälisissä kulttuuri-verkostoissa Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyys-kokemuksia	Tuodaan aluebrändiä esille ja kannustetaan sen käyttöön erilaisissa tilaisuuksissa, mm. Tapahtumat, yritykset. Rajakunta –hanke ITÄPUU -hanke Kirjallisuuskaupunkihanke (UUSI)

5	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille	5.3 5.4	Vetovoimainen oma lukio Ammattiin voi opiskella Kuhmossa	OSKU hanke
6	Ihmislähtöinen organisaatio ja veto-voimainen työyhteisö	6.1 6.2 6.36.4 6.5	Hyvä palveluasenne Valmentava johtajuus Itseohjautuvat tiimit Salliva kokeilukulttuuri Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliiva työyhteisö	Yritysneuvonnan ja työllisyyspalvelujen yhteistyön kehitys. Kirjasto- ja museotoimintojen ja prosessien kehitys.

Vetovoimaisuuden palvelualueen 2025 toiminta

Vetovoimaisuuden palvelualueen painopisteet vuodelle 2025 ovat

- investointien saaminen puu- ja matkailutoimialoille
- TE uudistuksen myötä yrityspalvelujen kehittäminen yhteistyössä työllisyyden hoidon palvelualueen kanssa
- kirjaston ja talvisotamuseon toimintojen kehitys
- uusien hankkeiden valmistelu
  - Vastuullinen Woodpolis- WOODPOLIS+
  - Biokaasuinvestoinnin valmisteluhanke
  - kulttuurimatkailu ja -perintöhanke - Muistelmia Kuhmon perukoilta
  - päättyvien hankkeiden jatkohankkeet

Vuonna 2024 on käynnistynyt useita uusia kaupungin omia hankkeita, joista moni päättyy vuoden 2025 aikana. Meneillään olevien hankkeiden toteutusta jatketaan hankesuunnitelmien mukaisesti. Päättyvien hankkeiden tilalle suunnitellaan mahdollisia jatkohankkeita.

Uusille hankkeille on tehty määrärahavaraukset. Budjetissa on varattu sitomatonta omarahoitusosuutta (90 000 euroa) sellaisille hankkeille, joille ei ole vielä rahoituspäätöstä.

Palvelualueen henkilöstöresurssi kasvoi vuoden 2024 aikana kun hanketoimintaa palkattiin kymmenen määräaikaista hanketoimijaa. Uusien myönteisten rahoituspäätösten myötä palkataan uusiin hankkeisiin alkuvuoden 2025 aikana 2-3 hlöä.

Viestintä ja matkailu

Viestintää johtaa Kuhmossa kaupunginjohtaja ja sitä koordinoi viestintä- ja matkailukoordinaattori. Kaikki palvelualueet ja yksiköt tekevät käytännön viestintää ja niistä on edustus viestintätiimissä, jossa käsitellään ajankohtaisia asioita ja koulutaudutaan. Viestintätyön ja vetovoimaisuuden palvelualueen tärkeä tehtävä on koordinoida kaupungin sidosryhmätyötä ja markkinointia.

Viestintätiimin toimintaa jatketaan, vastuita selkiytetään ja tiimin yhteistyötä syvennetään. Lisäksi jatketaan brändin sekä selkeän visuaalisen ilmeen jalkauttamista, sekä toteutetaan lyhytvideomarkkinointia olemassa olevien resurssien puitteissa. Isoimpana kokonaisuutena toteutetaan verkkosivu-uudistus lakisääteisen saavutettavuuden toteutumiseksi kuhmo.fi -sivustolla yhteistyössä kaikkien palvelualueiden ja yksiköiden kanssa.

Visit Kuhmo -kanavien kehittämistä jatketaan osana matkailua ja viestintää. Osallistutaan edellisvuosien tapaan Matkamessuille ja tehdään yhteistyötä suoraan kuhmolaisten yritysten, Arctic Lakeland -verkoston sekä Wild Taigan kanssa. Luodaan matkailuviestinnän vuosikello ja toteutetaan sitä yhteistyössä tapahtumatuotannon kanssa. Suurimpana muutoksena matkailun saralla toteutetaan matkailuinfon siirtäminen kirjastolta kaupungintalon neuvonnan yhteyteen. Tässä yhteydessä myös matkailuneuvontaa

tulevat tekemään neuvonnan palvelusihteerit, mikä vaatii kouluttautumista ajankohtaisiin matkailuasi-oihin.

Kirjasto-, kulttuuri- ja museopalvelut

Kirjastopalvelut

Kirjasto järjestää säännöllisesti tapahtumia (lukupiirit, novellikoukku, peli-illat, ja kirjailijavierailut) vuosikellon mukaan. Kulttuuripalveluja tarjotaan säännöllisesti perukan asukkaille kirjastoautoa hyödyntäen. Selvitetään mahdollisuutta uuden kirjastoauton hankintaan. Lasten ja nuorten kirjavinkkausta ja yhteistyötä koulujen ja päiväkotien kanssa jatketaan. Lasten- ja nuortenkirjastotyön puitteissa järjestetään satu- ja lorutuokioita, sekä koululaisten kirjavinkkausta ja kirjastonkäytön opetusta.

Aikuisten lukemisedistämistyötä kehitetään huomioimalla entistä paremmin erilaiset väestöryhmät ja järjestämällä heille kohdennettua toimintaa, kuten aikuisten kirjavinkkauksia, lukutuokioita ym. Tässä hyödynnetään vuoden 2023 aikana toteutetun Tervetuloa kirjastoon – kohdennettuja kirjastopalveluita työllisyyspalveluiden asiakkaille –hankkeen tuloksia. Yhteistyötä työllisyyspalvelujen kanssa jatketaan. Viedään hyvinvointia tukevia palveluita, kuten lukuhetkiä, myös ikäihmisten luo hoivalaitoksiin. Kirjasto koordinoi aktiivisesti kirjallisuuskaupunkitoimintaa ja siitä viestintää.

Palvelujen yhtenä painopisteenä ovat kirjaston verkkopalveluiden ja e-kokoelman jatkuva kehittäminen, niiden neuvonta, opastus ja digituki. Kirjaston verkkopalveluita kehitetään liittymällä Kuntien yhteiseen eKirjastoon.

Kirjastopalveluita kehitetään työn prosesseja kehittämällä, sekä tukemalla henkilökunnan osaamista koulutuksin ja perehdytyksin.

Osallistutaan Kajaanin kaupunginkirjaston hakemaan ja hallinnoimaan, Kainuun kirjastojen yhteiseen hankkeeseen Oktetti soimaan -hankkeeseen, jonka tavoitteena on liittää Sotkamon kirjasto osaksi Kainet-kirjastokimppaa. Lisäksi kirjasto osallistuu kirjallisuuskaupunkitoiminnan toteuttamiseen, ja koordinoi työn suunnittelua ja viestintää.

Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut

Läpi vuoden järjestetään tapahtumia vuosikellon mukaan. Painotetaan yhteisöllisiä matalan kynnyksen tapahtumia. Vuosittain yhdessä muiden kulttuuritoimijoiden kanssa helmikuussa järjestetty Kuhmon Talvi –tapahtuma on peruttu vuodelta 2025. Järjestetään ohjelmaa hiihtolomaviikoille yhdessä eri toimijoiden kanssa huomioiden Kalevala viikko -tapahtuma. Kesällä järjestetään matalan kynnyksen tapahtumia. Syyskaudella syyskuussa järjestetään yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa Taiteiden Taikayö ja marraskuussa Römppäviikko. Alkupalvesta toteutetaan Kuhmon joulun ja uudenvuoden tapahtumat. Tapahtumien suunnittelua ja ennakointia pyritään kehittämään ja aikaistamaan.

Osallisuuden edistämistä ja kehittämistä jatketaan. Kyse on yhtäältä kaupunkiorganisaation osallisuusosaamisen kasvattamisesta kuin myös monipuolisten osallistumismahdollisuuksien tarjoamisesta kuntalaisille. Osallistava budjetointi jatkuu ja toimintaan haetaan uusia näkökulmia. Osallistamistyötä tehdään mm. yhdistystoiminnan kehittämishankkeessa. Markkinointia kehitetään uusien yleisöjen tavoittamiseksi.

Viedään kulttuurikasvatussuunnitelman tavoitteita käytäntöön yhdessä kasvatus- ja kulttuuritoimijoiden kanssa. Toimitaan aktiivisesti erilaisissa kulttuurialan yhteistyöverkostoissa ja sidosryhmissä, kuten Kulttura:ssa, Kaikukortti-verkostossa, Taikusydän -verkostossa, Oulu2026 kulttuuripääkaupunki - verkostossa ja UNESCO:n Luovien kaupunkien verkostossa, sekä osallistutaan Kainuun kulttuuriohjelman toteuttamiseen. Lisätään yhteistyötä matkailutoimijoiden kanssa tavoitteena kulttuurimatkailun kasvaminen.

Kirjallisuuskaupunkityötä pyritään jalkauttamaan entistä paremmin osaksi kuntalaisten arkea erilaisilla matalan kynnyksen tapahtumilla ja muilla osallistavilla keinoilla. Toiminnan kehittämiseen suunnitellaan ja käynnistetään hanke. Tapahtumatyössä hyödynnetään yhteistyötä paikallisten kulttuuritoimijoiden ja yhdistysten, sekä kansainvälisen Cities of Literature –verkoston kanssa.

Etsitään malli jatkaa vuonna 2023 aloitettua nuorten aikuisten olohuone toimintaa yhteistyössä yhdistystoimijoiden kanssa. Toteutuksessa pyritään hyödyntämään kestävä kehityksen sopimusmallia.

Kulttuuripalvelujen avustuksiin on lisätty 18.000 euroa kamarimusiikin kesäyöntekijöiden palkkakustannuksiin. Aiemmin em. kustannus on budjetoitu palkkakuluihin.

Museopalvelut

Museoesineiden luettelointia edistetään, ja selvitetään mahdollisuutta lisätä kokoelmat Finnaan. Talvisotamuseo toimii aktiivisesti Kalevala –alueen kehittämisessä. Talvisotamuseo on mukana Suomen museokortti –verkostossa ja pyrkii lisäämään palvelujen markkinointia ja viestintää. Talvisotamuseon näyttelyä ja digitaalisia palveluita kehitetään valtion jakovarasta myönnetyn rahoituksen turvin.

Selvitetään Talvisotamuseon mahdollisuutta hakea valtionavustusjärjestelmän piiriin. Kesällä 2023 aloitetut Tuupalan museon korjaukset jatkuvat kesällä 2025. Tällöin korjaukset kohdistuvat pihapiirin rakennuksiin.

Lisätään entisestään yhteistyötä museon, kirjaston ja tapahtumapalvelujen välillä sekä muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Museoiden ja Vaioletut arktiset sodat -näyttelyn markkinointia kehitetään uusien yleisöjen tavoittamiseksi.

Elinvoiman kehittäminen (elinkeinopalvelut, maaseutuelinkeinojen palvelut ja Woodpolis)

Elinkeinopalveluissa kehitetään ja vahvistetaan kaupungin ja yrittäjien välistä vuorovaikutusta. TE uudistuksen myötä yrityspalveluja kehitetään kokonaisvaltaisesti yhteistyössä työllisyyden hoidon palvelualueen kanssa. Yrittäjän ilta -tapahtuma toteutetaan myös vuonna 2025.

Lisäksi aktiivisesti edistetään alueen toimintaympäristöä, joka mahdollistaa monipuolisen yritystoiminnan ja sen kehittämisen. Yrityspalveluseteli ja julkisivuseteli ovat käytössä myös vuonna 2025.

Puualan kehittämiseksi ylimaakunnallinen ITÄPUU -hanke jatkaa ja Woodpoliksen yrityspuiston kehittämiseksi haetaan rahoitusta Vastuullinen Woodpoliksen puutuoteyritysten verkosto –hankkeelle.

Työvoiman saatavuutta, yritysten rekrytointi- ja perehdyttämiskäytäntöjä sekä kotouttamista kehitetään Osaamista Kuhmon yrityksiin, OSKU –hankkeessa ja yhdistystoimintaa Yhdistystoiminnan kehittämishankkeessa.

Matkailussa pääpaino on Kalevalan alueessa ja alueellisen yhteistyön kehittämisessä. Kuhmon matkailun Master Plan –hankkeessa kirkastetaan Kuhmon matkailustrategia. Kalevalan alueelle valmistuu alue-suunnitelma ja alueelle haetaan investoreita. Kuhmon tapahtumatuotanto- hankeselvitys toteutetaan vuoden 2025 aikana. Kalastusmatkailua kehitetään mm. Kuhmon erikoiskalastuskohteet- ja Koillis-Suomen kv- kalastusmatkailu-hankkeella.

Ylä- ja Itä-Kainuun vihreän siirtymän osaamiskeskus -hankkeessa selvitetään Kuhmon alueen uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia laajasti. Mäntymäen aurinkoenergiapuistoa edistetään hakemalla alueelle aurinkosähköstä kiinnostuneita toimijoita. Biokaasulaitoksen investointia valmistellaan omassa erillisessä hankkeessaan.

Maaseutupalvelut jatkavat asiakassuuntaista maatalousyrittäjien palvelua. Viljelijöiden koulutuksia, infoja ja kyselytunteja jatketaan hybridimallilla yhteistyössä tuottajaorganisaation ja Ely-keskuksen

kanssa. Lisäksi yhteistyössä kylien edustajien kanssa suunnitellaan kehittämishankkeita kylien elinvoiman tukemiseen. Valmistellaan ja haetaan kylien kehittämishanke. Kyläkahvikonseptia jatketaan.

Hankkeet (osallisuus ja kulttuuri)

- Oktetti soimaan – Sotkamo Kainet-kirjastoihin. Kajaanin kaupunginkirjaston hallinnoima, Kainuun kirjastojen yhteinen hanke, suunniteltu ajankohta 1.6.2024-31.12.2025. 10000 euron omarahoitusosuudesta Kuhmon osuus n. 1100 euroa.

Vetovoimaisuuden palvelualueen kärkitoimenpiteet 2025

Numero	Toimenpiteet
1.2.	HAKA-hankkeen tilaisuuksia ja koulutuksia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan. Hankintainfot, markkinavuoropuhelutilaisuudet, asukaskuulemiset kaupungin ja muiden julkisten tahojen hankinnoista merkittäviin hankintoihin liittyen.
1.3., 2.1., 3.3. ja 4.5.	Uusiutuvan energian tuotannon mahdollisuuksien selvittäminen biokaasulaitos- ja aurinkopaneelivoimalaitoshankkeen edistäminen Mäntymäen teollisuusalueen yhteyteen Yhdistystoiminnan kehittämishankkeessa kehitetään kaupungin ja yhdistysten yhteistyötä ja osallistamista.
2.1	Kuhmon Matkailun Master Plan -hankkeen toteutuminen ja Kalevalankankaan alueen ja palvelujen kehittäminen. Alueellisen matkailuyhteistyön kehittäminen ja siihen osallistuminen. Visit Kuhmo -sivuston edelleen kehittäminen.
2.2. ja 4.3.	Ylimaakunnallinen Itäisen Suomen Puutuoteklusteri ITÄPUU -hanke jatkuu ja uutena aloitetaan rahoituspäätöksen niin salliessa paikallinen Vastuullinen Woodpoliksen puutuoteyritysten verkosto.
2.3.	Mäntymäen yrityspuiston ja aurinkopaneelikentän markkinointi. Matkailun mahdollisuuksien markkinointi investointien käynnistämiseksi. Uusiutuvan energian selvitykset. Yhteistyö Metsähallituksen luontopalveluiden kanssa. Kainuu Invest In toimintaan osallistuminen. Kaavatyöhön osallistuminen. Rahoitusinfot ja yrityshankkeiden edistäminen.
2.4.	Työvoiman saatavuutta, yritysten rekrytointi- ja perehdyttämiskäytäntöjä sekä kotouttamista kehitetään Osaamista Kuhmon yrityksiin, OSKU -hankkeessa.
2.5 ja 2.6.	Kotouttamista kehitetään Osaamista Kuhmon yrityksiin, OSKU -hankkeessa sekä yhdistystoiminnan kehittämishankkeessa. Kotouttamisprosessi kuvataan. Aktiivinen yritysten kontaktointi, Avoimien ovien järjestäminen. Yrittäjän ilta tilaisuus sekä yrittäjäkahvit.
3.1. 3.2. ja 3.3.	Kestävän kehityksen hankkeen toiminnot ja osallisuus- ja Kainuun kotouttamissuunnitelman mukaiset toimet hankesuunnitelman mukaan. Kulttuuri- ja liikuntakaveritoiminnan edelleen kehittäminen. Mielenterveyden edistäminen ja häiriökäyttäytymisen väheneminen. Aktiivinen rajapinta- ja sidosryhmäyhteistyö. Harrastustoiminnan ja toiminnan kehittämisen tukeminen yhdistyksissä. Kirjaston ja kulttuuritoimen järjestämät matalan kynnyksen tapahtumat vuosikellon mukaan. Omatoimikirjasto ja kirjastoauton monipuoliset palvelut perukkalaisille. Nuorten aikuisten olohuonetoiminnan jatkaminen
2.1., 4.1. 4.2. 4.4.	Viestintä- ja matkailukoordinaattori koordinoi viestintää ja matkailun kehittämistä. Toteutetaan verkkosivu-uudistus, jatketaan brändin jalkauttamista käytäntöön ja kehitetään viestintätiimin toimintaa. Unescon kirjallisuuskaupunkiyhteistyön syventäminen. Oulu2026 ohjelmahaun mukaisen toiminnan käynnistäminen Kuhmossa.
5.3. ja 5.4.	Rekrymessut yhdessä lukion kanssa. Taitotehtaan jatkuminen ja kehittymisen varmistaminen Osaajia Kuhmon yrityksiin hankkeen avulla. Yritysten rekrymessut. KAMK- yhteistyön kehittäminen, opiskelijavierailut, yritys yhteistyö.
6.3.	Vahvistamme tiimimäistä työskentelyä palvelualueella: kulttuuritiimi ja elinkeinotiimi sekä näiden välinen yhteistyö. Vahvistetaan yhteistyötä työllisyyden palvelualueen kanssa. Viestintätiimin toiminnan kehittämistä jatketaan. Vastuiden edelleen selkiyttäminen. Palvelualueen yhteinen ryhmäytyminen ja projektihenkilöstön huomioiminen.

Vetovoimaisuuden palvelualueen mittarit ja informatiiviset tunnusluvut

Tehokkuusmittarit	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 12027
Kulttuuripalv. nettom. €/as	11,67	11,31	14,06	19,52				
Kirjastopalv nettom. €/as	62,27	68,48	71,10	70,78				
Museopalv. nettom. €/as	15,80	16,41	16,09	20,48				
Elinkeinopalv. nettom. €/as	54,27	42,14	63,0	142,38				

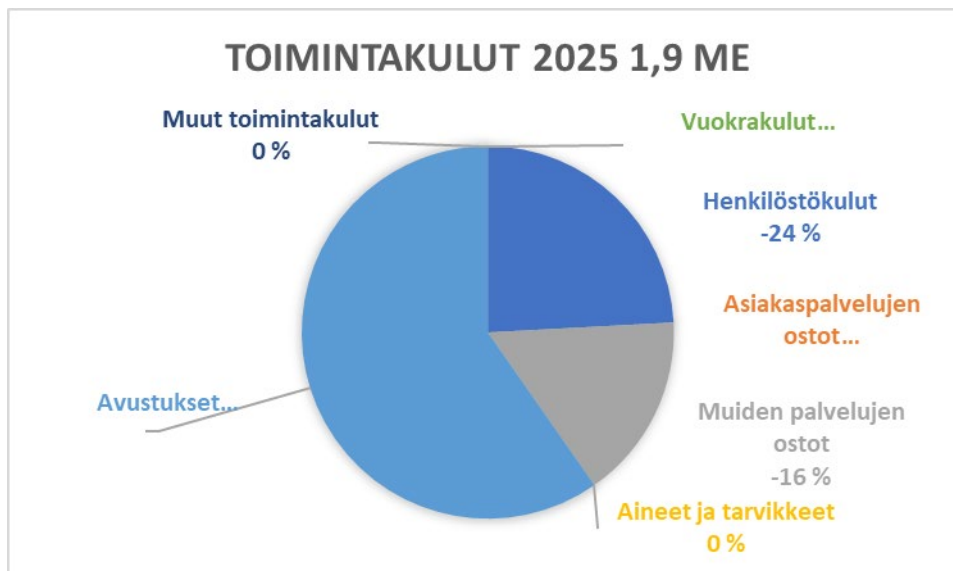
Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2026
Kirjaston lainaukset/as	14,15 (ko- ronav.	15,73	15,62	15,55	15,6			
Kulttuuripalvelujen järjestä- mät tilaisuudet /kävijämäärät	18/ 2515 (korona- vuosi)	32/ 5439 (mukana srtii- mausten katsojat)	29/ 5420	27/ 4840	30/ 5500			
Kulttuuriavustukset €/as	0,70	0,53	0,53	0,55	0,56			
Kulttuuriin käytettävät mää- rärärahat €/as *	186,83	227,64						
Avoimen sektorin osuus työ- paikoista	63,5 (vuonna 2018)							
Perustetut ja lopetetut yri- tykset sekä netto	33 -27 +6	40 -27 +13	22 -20 0	32 - 20++1 2	30 -20 +10			
TEA-viisari Kuhmo kaikki sektorit KA		68	72	71	73			
Hyte-kerroin €/asukas	15,1	18,4	20,5	21,4	22,5			
Toiminnassa olevien yritys- ten lukumäärä ja liikevaihto,	667 340M€							
Uusiutuvan energian tuo- tanto								

*Pitää sisällään Kuhmo-talon yhtiövastikkeen, Juminkeon kiinteistöavustuksen, avustukset eri toiminnoille, kulttuuri- ja kirjastopalvelujen nettomenot sekä musiikkiopiston nettomenot.

4.3 Työllisyyden edistämisen palvelualue

Talous

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA530 - Työllistäminen				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	186 021	205 176	
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	10 480	7 500	
33003399	Tuet ja avustukset	175 541	197 676	
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-1 293 938	-1 364 152	-1 887 207
40004299	Henkilöstökulut	-674 090	-744 941	-455 650
40004099	Palkat ja palkkiot	-542 429	-599 733	-362 848
41004229	Henkilösivukulut	-131 660	-145 208	-92 802
41004149	Eläkekulut	-109 821	-127 396	-80 392
41504229	Muut henkilösivukulut	-21 839	-17 812	-12 410
43004499	Palvelujen ostot	-42 494	-30 150	-304 664
43404499	Muiden palvelujen ostot	-42 494	-30 150	-304 664
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 605	-25 500	
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-25 605	-25 500	
47004799	Avustukset	-493 469	-485 000	-1 126 893
47004739	Avustukset kotitalouksille			-12 000
47424799	Avustukset yhteisöille	-493 469	-485 000	-1 114 893
48004995	Muut toimintakulut	-58 279	-78 561	
48004899	Vuokrakulut	-57 006	-78 561	
49004995	Muut kulut	-1 273		
TKATE	TOIMINTAKATE	-1 107 916	-1 158 976	-1 887 207

Toimintaympäristö

Työllisyyden edistämisen palvelualue muodostuu seuraavista tehtävistä:

- lakisääteisesti kunnille 1.1.2025 TE-toimistoilta siirtyneet työllisyyspalvelut ja tietyt elinkeinopalvelut
- ei-lakisääteiset työllisyshankkeet ja -projektit

Kuhmon kaupungin työllisyyden edistämisen palvelualueen tehtävänä on järjestää ja tuottaa palveluja, joiden tarkoituksena on tukea työttömien työnhakijoiden työllistymistä tai muutoin tukea työttömien elämäntilanteen hallinnan kehittymistä, parantaa omalla työllään ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa Kuhmon työllisyyden kehitystä ja pienentää kaupungin maksamien työttömyysetuusmaksujen määrää. Työllisyyden edistämisen palvelualue tukee toimenpiteillään asiakkaidensa työ- ja toimintakyvyn säilymistä ja kehittymistä suotuisaan suuntaan sekä Kuhmon yritysten tarvitseman työvoiman saatavuutta. Työllisyyden edistämisen palvelualue tuottaa kuhmolaisille työnhakijoille ja yrityksille TEPA-2024 uudistuksessa kuntien järjestettäväksi ja tuotettavaksi siirtyneitä lakisääteisiä työllisyys- ja elinkeinopalveluita.

Työllisyyden edistämisen palvelualueen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2025

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite
1.	Kestävä kaupunki	1.5 1.6	Pitkän aikavälin talouden tasapaino Fiksu omistaminen
2.	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.4 2.6	Saamme osajia Yrittäjämönteinen kaupunki
3.	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat kuhmolaiset	3.1 3.3 3.4	Turvallinen ja avoin kaupunki Osalliset ihmiset Työllisyyden edistäminen
4.	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.2 4.5	Luotettava yhteistyökumppani Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia
5.	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille	5.3 5.4	Vetovoimainen lukio Ammattiin voi opiskella Kuhmossa
6.	Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	6.1 6.5	Hyvä palveluasenne Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliiva työyhteisö

Työllisyyden edistämisen toiminta vuonna 2025

Lakisääteisten työllisyys- ja elinkeinopalvelujen integroiminen kuhmolaiseen työllisyyden edistämisen kenttään

Vuoden 2025 aikana tehdään tiivistyvää yhteistyötä Kainuu-Koillismaa työllisyysalueen muiden kuntien kanssa vuoden 2024 lopussa lakkautuneilta TE-toimistoilta kuntiin siirtyneiden työllisyys- ja elinkeinopalveluiden muotoilemiseksi entistä asiakaslähtöisemmiksi ja integroimiseksi kuhmolaiseen työllisyyden edistämisen kenttään. Työskennellään siten, että työllisyyspalvelut ovat kaikkien kuntalaisten ulottuvilla asuinpaikasta riippumatta, ja tehdään jalkautuvaa asiakastyötä asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Kehitetään Kuhmon kaupungin työllisyyspalveluita uudella tavalla kokonaisvaltaisesti, tämän mahdollistaa se että käytännössä kaikki työllisyys- ja elinkeinopalvelut ovat vuodesta 2025 alkaen kuntien ja niiden muodostamien työllisyysalueiden järjestämisvallassa.

Työllistämishankkeet ja projektit

Vuonna 2025 pyritään juurruttamaan toimintansa vuoden 2024 lopussa päättäneen Kuhmon kaupungin omarahoitteisen Tahko-hallin työllisyysprojektin toimintoja soveltuvin osin osaksi Kuhmon työvire ry:n pysyvää toimintaa. Tahko-hallin työllisyysprojekti on tarjonnut vuosittain useille kymmenille työttömille, ammattiin opiskeleville ja työtä kohti kuntoutuville kuhmolaisille mahdollisuuden tehdä palkkatyötä, kehittää opiskeluun kuuluvia käytännöllisiä työelämätaitoja, sekä kuntoutua kohti suurempaa työelämäosallisuutta. Edellä mainittujen toimintojen juurruttaminen Kuhmon Työvire ry:n pysyvään toimintaan tukee paikallisen työllisyyskosysteemin vakautta ja sen toimintojen vaikuttavuutta.

Lisäksi jätetään Työllisyyden edistämisen palvelualueella valmisteltu Kuhmon ei-lakisääteisten työllisyyspalvelujen kehittämishanke, ESR-rahoitteinen ELLU-hanke ESR-hankehakuun vuonna 2025.

Aiempien, huomattavan hyvin onnistuneiden ESR-rahoitteisten työllisyshankkeiden perusteella on realistisesti arvioitavissa että ELLU-hankkeen avulla n. 120-150 työtöntä kuhmolaista työnhakijaa saadaan työllistettyä heille yksilöllisesti räätälöityjen palvelupolkujen kautta palkkatyöhön Kuhmon yrityksiin. Tämä kasvattaa Kuhmon kaupungin verotuloja sekä palvelee Kuhmon yritysten tarvetta saada uutta työvoimaa.

Työllisyyden edistämisen palvelualueen kärkitoimenpiteet 2025

Numero	Toimenpiteet
1.5	Muotoillaan toimintansa päättäneiltä TE-toimistoilta kuntien järjestettäväksi ja tuotettavaksi siirtyneiden lakisääteisten työ- ja elinkeinopalvelujen kokonaisuus Kuhmon paikalliseen työllisyyskosysteemiin sopivaksi. Jalkautuvina lähipalveluina tuotettavat, laadukkaat työllisyys- ja elinkeinopalvelut edesauttavat Kuhmon kaupungin talouden tasapainossa pysymistä pitkällä aikavälillä: kuntalaisten työttömyys ei pitkity, yritykset saavat työvoimaa, ja kaupungille syntyy lisää verotuloja.
2.4	Järjestetään yhteistyössä Kainuu-Koillismaa työllisyysalueen kuntien, Kuhmon kaupungin elinkeinopalveluiden ja muiden toimijoiden kanssa työvoimapolitiittisia koulutuksia, joiden avulla vahvistetaan Kuhmon yritysten tarvitseman osaavan työvoiman tarjontaa.
2.6	Palvellaan yhteistyössä kaupunkiorganisaation elinkeinopalvelujen kanssa niitä kuntalaisia, jotka ovat kiinnostuneita kuntien työllisyyspalveluiden myönnettäväksi siirtyneen starttirahan hakemisesta uuden yritystoiminnan käynnistämiseksi ja oman yrityksen perustamiseksi.
3.3	Kaikkein heikoimmassa asemassa työmarkkinoilla olevat henkilöt osallistetaan työelämään Kuhmon Työvire ry:n uudelleen muotoiltavien ja uudistuvien toimintojen kautta. Tutkitaan ja selvitetään mahdollisuuksia hyödyntää uusia rahoitusinstrumentteja kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien ja työtä kohti kuntoutuvien kuntalaisten työelämäosallisuuden lisäämiseksi sekä heidän työ- ja toimintakykynsä vahvistamiseksi.
3.4	Työllisyyden edistämisen palvelualueella on valmisteltu Kuhmon ei-lakisääteisten työllisyyspalvelujen kehittämishankkeen, ESR-rahoitteisen ELLU-hankkeen hankeaihio. Aiempien, huomattavan hyvin onnistuneiden ESR-rahoitteisten työllisyshankkeiden perusteella on realistisesti arvioitavissa että ELLU-hankkeen avulla n. 120-150 työtöntä kuhmolaista työnhakijaa saadaan työllistettyä heille yksilöllisesti räätälöityjen palvelupolkujen kautta palkkatyöhön Kuhmon yrityksiin. Jätetään ELLU-hankkeen hankeaihio ESR-hankehakuun vuoden 2025 aikana.
4.2	Kuhmon kaupunki on valtakunnallisesti tunnettu työllisyyden edistäjä.
5.4	Osatutkinnon suorittaminen (mm. opinnollistamisen kautta) voi johtaa ammatillisen tutkinnon suorittamiseen Kuhmossa. Kuhmon kaupungin työllisyyspalvelut, mahdolliset työllisyshanketoiminnot, sekä Kuhmon Työvire ry:n toiminnot toimivat läheisessä yhteistyössä Kuhmon Taitotehtaan kanssa, tarjoten polun jolla edetä ammatillisen perustutkinnon suorittamiseen saakka Kuhmossa.
6.1	Kartoitetaan työllisyyspalveluiden asiakkaiden asiakastyytyväisyyttä heidän saamiinsa palveluihin asiakastyytyväisyyskyselyn kautta. Hyödynnetään asiakastyytyväisyyskyselyn tuloksia työllisyyspalveluiden asiakaslähtöisyyden ja henkilöstön palveluasenteen edelleen kehittämisessä.
6.5	Työllisyyden edistämisen palvelualue on tavoiteltu työpaikka.

Työllisyyden edistämisen palvelualueen mittarit ja informatiiviset tunnusluvut

Tehokkuusmittarit	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Palvelualueen nettokustannus €/as	144,6						
Työmarkkinatuen kuntaosuus, €	600 270						

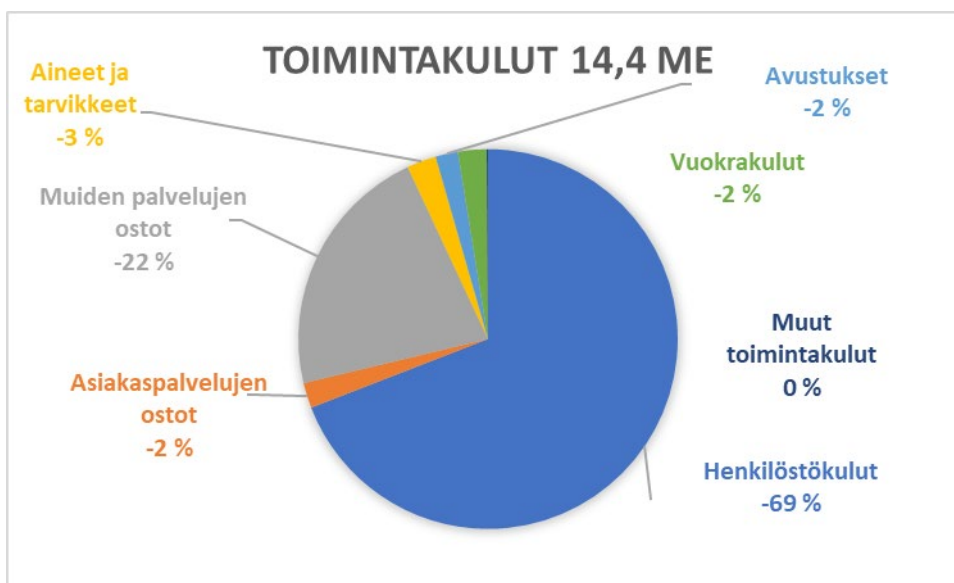
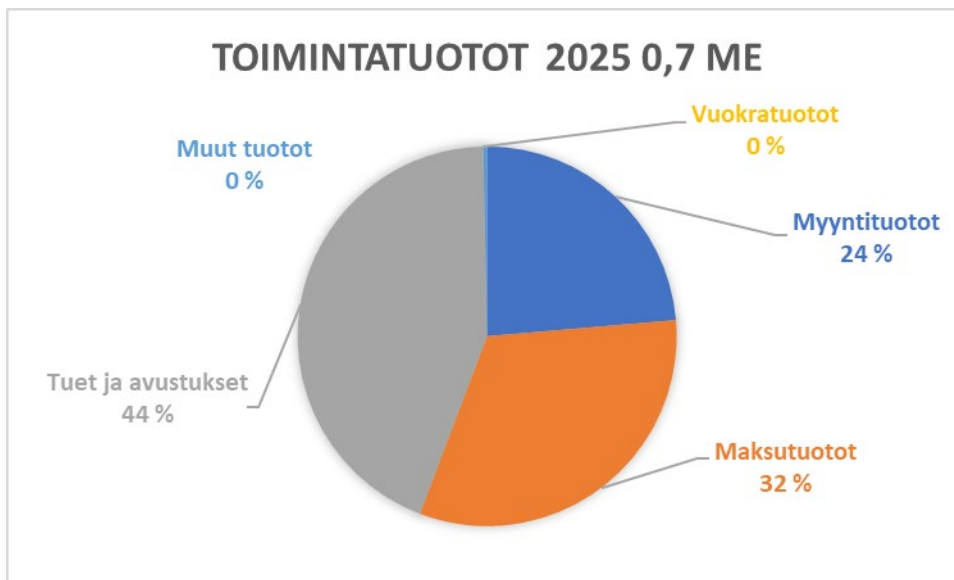
Informatiiviset tun- nusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Työttömyysaste	13,5	11,95						
Taloudellinen huolto- suhde*	195,5	195,1						
Työllisyyden kuntako- keilun asiakasmäärä	0	0						

*kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti.

4.4 Kasvun ja oppimisen palvelualue

Talous

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NLT60 - Sivistyspalvelut				
ITUOTOT	TOIMINTATUOTOT	998 712	809 323	664 826
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	183 908	142 222	157 127
32003299	Maksutuotot	266 807	240 500	213 700
33003399	Tuet ja avustukset	544 113	425 751	291 749
34003559	Muut toimintatuotot	3 885	850	2 250
34003499	Vuokratuotot	0	50	50
35003559	Muut tuotot	3 885	800	2 200
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-12 841 767	-14 343 413	-14 411 905
40004299	Henkilöstökulut	-9 650 995	-9 969 094	-9 960 467
40004099	Palkat ja palkkiot	-7 670 092	-7 994 421	-8 043 131
41004229	Henkilösivukulut	-1 980 903	-1 974 673	-1 917 337
41004149	Eläkekulut	-1 668 489	-1 735 572	-1 639 920
41504229	Muut henkilösivukulut	-312 413	-239 101	-277 417
43004499	Palvelujen ostot	-2 294 357	-3 428 532	-3 448 258
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-391 929	-358 374	-310 941
43404499	Muiden palvelujen ostot	-1 902 428	-3 070 158	-3 137 317
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-306 601	-343 031	-360 505
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-306 601	-343 031	-360 505
47004799	Avustukset	-226 833	-251 110	-274 960
47004739	Avustukset kotitalouksille	-213 149	-232 550	-259 400
47424799	Avustukset yhteisöille	-13 684	-18 560	-15 560
48004995	Muut toimintakulut	-362 981	-351 646	-367 715
48004899	Vuokrakulut	-332 113	-337 426	-352 217
49004995	Muut kulut	-30 867	-14 220	-15 498
TKATE	TOIMINTAKATE	-11 843 055	-13 534 090	-13 747 079
VKATE	VUOSIKATE	-11 843 055	-13 534 090	-13 747 079
70007299	Poistot ja arvonalentumiset	-56 718		
71007199	Suunnitelman mukaiset poistot	-56 718		
TTULOS	Tilikauden tulos	-11 899 772	-13 534 090	-13 747 079
8800	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-11 963 266	-13 534 090	-13 747 079

Toimintaympäristö

Kasvun ja oppimisen palvelualue muodostuu seuraavista yksiköistä:

- varhaiskasvatus
- perusopetus
- lukiokoulutus
- nuorisopalvelut
- kuljetussuunnittelu
- musiikkiopisto, jonka toimintaa myydään ostopalveluna Sotkamon kunnalle
- kansalaisopistotoiminta ostopalveluna Sotkamon kunnalta
- lisäksi Kuhmon kaupunki osallistuu ammatillisen koulutuksen toteuttamiseen osallistumalla Taitotehtaan kustannuksiin
- hyvinvointityö

Kasvun ja oppimisen palvelualueen tehtävänä on luoda hyvän elämisen laadun takaamiseksi edellytykset kuhmolaisten henkiselle kasvulle, elinikäiselle oppimiselle ja kehittymiselle sekä viihtyvyydelle Kuhmossa tuottamalla laadukkaita varhaiskasvatus-, opetus-, nuoriso- ja koulukuljetuspalveluja sekä taitteen perusopetusta musiikissa ja tanssissa. Vuoden 2025 alusta hyvinvointikoordinaattori siirtyy kasvun ja oppimisen palvelualueen alle.

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA600 - Sivistyspalveluiden hallinto				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	392		
33003399	Tuet ja avustukset	392		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-124 271	-183 659	-210 943
40004299	Henkilöstökulut	-104 688	-162 824	-178 259
40004099	Palkat ja palkkiot	-83 191	-132 649	-145 884
41004229	Henkilösivukulut	-21 497	-30 175	-32 375
41004149	Eläkekulut	-18 124	-26 303	-27 383
41504229	Muut henkilösivukulut	-3 374	-3 872	-4 992
43004499	Palvelujen ostot	-17 369	-15 110	-23 984
43404499	Muiden palvelujen ostot	-17 369	-15 110	-23 984
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-295	-2 300	-2 750
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-295	-2 300	-2 750
47004799	Avustukset	-1 280	-1 400	-1 400
47004739	Avustukset kotitalouksille	-1 280	-1 400	-1 400
48004995	Muut toimintakulut	-638	-2 025	-4 550
48004899	Vuokrakulut	-239	-1 125	-3 350
49004995	Muut kulut	-399	-900	-1 200
TKATE	TOIMINTAKATE	-123 878	-183 659	-210 943

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA610 - Varhaiskasvatus				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	200 654	102 900	79 889
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	13 705	11 400	11 389
32003299	Maksutuotot	91 395	60 500	55 000
33003399	Tuet ja avustukset	94 441	31 000	13 500
34003559	Muut toimintatuotot	1 114		
35003559	Muut tuotot	1 114		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-3 309 993	-3 540 395	-3 676 877
40004299	Henkilöstökulut	-2 839 708	-2 772 695	-2 838 813
40004099	Palkat ja palkkiot	-2 259 181	-2 221 753	-2 292 689
41004229	Henkilösivukulut	-580 527	-550 942	-546 124
41004149	Eläkekulut	-487 298	-484 376	-466 961
41504229	Muut henkilösivukulut	-93 229	-66 565	-79 163
43004499	Palvelujen ostot	-200 189	-486 400	-525 064
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-31 134	-24 000	-23 000
43404499	Muiden palvelujen ostot	-169 055	-462 400	-502 064
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-35 292	-30 100	-32 300
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-35 292	-30 100	-32 300
47004799	Avustukset	-210 298	-225 000	-253 000
47004739	Avustukset kotitalouksille	-210 298	-225 000	-253 000
48004995	Muut toimintakulut	-24 506	-26 200	-27 700
48004899	Vuokrakulut	-15 007	-19 700	-21 200
49004995	Muut kulut	-9 499	-6 500	-6 500
TKATE	TOIMINTAKATE	-3 109 339	-3 437 495	-3 596 988
VKATE	VUOSIKATE	-3 109 339	-3 437 495	-3 596 988

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA620 - Perusopetus				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	311 828	304 873	199 902
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	54 910	46 322	55 008
32003299	Maksutuotot	29 616	17 000	15 200
33003399	Tuet ja avustukset	226 954	240 751	128 994
34003559	Muut toimintatuotot	349	800	700
35003559	Muut tuotot	349	800	700
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-6 795 624	-7 822 975	-7 614 892
40004299	Henkilöstökulut	-4 664 123	-4 887 487	-4 670 590
40004099	Palkat ja palkkiot	-3 694 291	-3 914 990	-3 769 621
41004229	Henkilösivukulut	-969 831	-972 497	-900 969
41004149	Eläkekulut	-818 840	-855 137	-772 057
41504229	Muut henkilösivukulut	-150 992	-117 359	-128 912
43004499	Palvelujen ostot	-1 791 509	-2 541 215	-2 522 008
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-247 138	-231 994	-186 061
43404499	Muiden palvelujen ostot	-1 544 371	-2 309 221	-2 335 947
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-168 590	-209 341	-234 865
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-168 590	-209 341	-234 865
47004799	Avustukset	-208	-1 000	-800
47004739	Avustukset kotitalouksille	-208	-1 000	-800
48004995	Muut toimintakulut	-171 194	-183 931	-186 629
48004899	Vuokrakulut	-158 883	-180 931	-185 129
49004995	Muut kulut	-12 311	-3 000	-1 500
TKATE	TOIMINTAKATE	-6 483 795	-7 518 102	-7 414 990
VKATE	VUOSIKATE	-6 483 795	-7 518 102	-7 414 990

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA630 - Lukio-opetus				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	30 747	24 550	20 305
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	2 331	1 500	1 500
32003299	Maksutuotot	3 223	3 000	3 000
33003399	Tuet ja avustukset	25 194	20 000	14 255
34003559	Muut toimintatuotot		50	1 550
34003499	Vuokratuotot		50	50
35003559	Muut tuotot			1 500
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-933 163	-1 118 917	-1 153 207
40004299	Henkilöstökulut	-784 519	-839 620	-910 585
40004099	Palkat ja palkkiot	-627 080	-676 021	-739 429
41004229	Henkilösivukulut	-157 438	-163 599	-171 156
41004149	Eläkekulut	-132 667	-143 475	-145 816
41504229	Muut henkilösivukulut	-24 771	-20 124	-25 339
43004499	Palvelujen ostot	-62 769	-179 667	-166 522
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-600		
43404499	Muiden palvelujen ostot	-62 169	-179 667	-166 522
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-49 800	-47 050	-35 230
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-49 800	-47 050	-35 230
47004799	Avustukset		-150	-200
47004739	Avustukset kotitalouksille		-150	-200
48004995	Muut toimintakulut	-36 075	-52 430	-40 670
48004899	Vuokrakulut	-35 485	-51 330	-39 220
49004995	Muut kulut	-591	-1 100	-1 450
TKATE	TOIMINTAKATE	-902 416	-1 094 367	-1 132 902

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA660 - Musiikkiopisto				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	296 429	260 000	246 430
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	109 200	80 000	86 430
32003299	Maksutuotot	140 188	160 000	140 000
33003399	Tuet ja avustukset	44 619	20 000	20 000
34003559	Muut toimintatuotot	2 422		
35003559	Muut tuotot	2 422		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-1 109 119	-1 041 797	-1 100 151
40004299	Henkilöstökulut	-880 781	-886 957	-934 008
40004099	Palkat ja palkkiot	-705 515	-710 607	-747 829
41004229	Henkilösivukulut	-175 266	-176 350	-186 180
41004149	Eläkekulut	-147 272	-155 220	-159 060
41504229	Muut henkilösivukulut	-27 994	-21 130	-27 119
43004499	Palvelujen ostot	-90 835	-64 990	-66 605
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-410	-880	-880
43404499	Muiden palvelujen ostot	-90 425	-64 110	-65 725
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-18 738	-12 590	-13 310
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-18 738	-12 590	-13 310
47004799	Avustukset	-10 062		
47004739	Avustukset kotitalouksille	-100		
47424799	Avustukset yhteisöille	-9 962		
48004995	Muut toimintakulut	-108 704	-77 260	-86 228
48004899	Vuokrakulut	-104 683	-74 540	-82 628
49004995	Muut kulut	-4 020	-2 720	-3 600

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA670 - Nuorisopalvelut				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	158 662	117 000	118 300
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	3 763	3 000	2 800
32003299	Maksutuotot	2 386		500
33003399	Tuet ja avustukset	152 513	114 000	115 000
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-437 249	-515 231	-522 971
40004299	Henkilöstökulut	-368 411	-399 571	-408 366
40004099	Palkat ja palkkiot	-293 470	-321 761	-331 161
41004229	Henkilösivukulut	-74 942	-77 809	-77 205
41004149	Eläkekulut	-63 177	-68 253	-65 880
41504229	Muut henkilösivukulut	-11 764	-9 556	-11 325
43004499	Palvelujen ostot	-20 370	-40 650	-43 417
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-1 364	-1 500	-2 000
43404499	Muiden palvelujen ostot	-19 006	-39 150	-41 417
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-30 979	-41 650	-39 050
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-30 979	-41 650	-39 050
47004799	Avustukset	-4 985	-23 560	-19 560
47004739	Avustukset kotitalouksille	-1 263	-5 000	-4 000
47424799	Avustukset yhteisöille	-3 722	-18 560	-15 560
48004995	Muut toimintakulut	-12 504	-9 800	-12 578
48004899	Vuokrakulut	-8 457	-9 800	-11 330
49004995	Muut kulut	-4 047		-1 248
TKATE	TOIMINTAKATE	-278 588	-398 231	-404 671

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA640 - Kansalaisopisto				
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-111 164	-100 000	-99 000
40004299	Henkilöstökulut	151		
41004229	Henkilösivukulut	151		
41004149	Eläkekulut	151		
43004499	Palvelujen ostot	-111 315	-100 000	-99 000
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-111 282	-100 000	-99 000
43404499	Muiden palvelujen ostot	-33		
TKATE	TOIMINTAKATE	-111 164	-100 000	-99 000

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA695 - TaitoTehdas				
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-21 184	-20 440	-33 864
40004299	Henkilöstökulut	-8 916	-19 940	-19 846
40004099	Palkat ja palkkiot	-7 364	-16 639	-16 518
41004229	Henkilösivukulut	-1 552	-3 301	-3 328
41004149	Eläkekulut	-1 262	-2 807	-2 762
41504229	Muut henkilösivukulut	-290	-494	-566
43004499	Palvelujen ostot		-500	-1 658
43404499	Muiden palvelujen ostot		-500	-1 658
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 908		-3 000
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-2 908		-3 000
48004995	Muut toimintakulut	-9 360		-9 360
48004899	Vuokrakulut	-9 360		-9 360
TKATE	TOIMINTAKATE	-21 184	-20 440	-33 864

Kasvun ja oppimisen palvelualueen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2025

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite
1.	Kestävä kaupunki	1.5 1.6	Pitkän aikavälin talouden tasapaino Fiksu omistaminen
2.	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.4 2.6	Saamme osaajia Yrittäjämönteinen kaupunki
3.	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat Kuhmolaiset	3.1 3.3	Turvallinen ja avoin kaupunki Osalliset ihmiset
4.	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.2 4.5	Luotettava yhteistyökumppani Kuhmo tarjoaa lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia
5.	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille	5.1 5.3 5.4	Kannustava varhaiskasvatus Vetovoimainen oma lukio Ammattiin voi opiskella Kuhmossa
6.	Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	6.1 6.5	Hyvä palveluasenne Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliiva työyhteisö

Kasvun ja oppimisen palvelualueen toiminta vuonna 2025

Kasvun ja oppimisen palvelualueetta kehitetään kaupungin strategian mukaisesti paikkakunnan vahvuuksia korostaen, asiakaslähtöisestä näkökulmasta, yhdessä pohtien ja verkostoissa työskennellen.

Palvelualueen eri yksiköiden välisellä yhteistyöllä etsitään uusia toimintamalleja palveluiden tuottamiseen.

Rekrytointi- ja työvoimin haasteisiin pyritään vastaamaan kehittämällä toimintatapoja ja hyvistä käytänteistä tiedottaen. Lasten ja nuorten hyvinvointiin panostetaan.

Hyvinvointityön koordinointiin kuuluu mm. hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laatiminen ja raportointi sekä hyvinvointikertomuksen kokoaminen. Keskeinen osa hyvinvointityötä on terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen yhteistyössä eri sektorien kanssa.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen maksutuottojen osuus pienenee asiakasmaksulain uudistuksen vuoksi, ja perheiden tulorajoja on nostettu merkittävästi. Uusi indeksitarkastus on tehty elokuussa 2024. Varhaiskasvatuksen palveluihin hakeutuu uusia perheitä ja kansainvälisyys lisääntyy merkittävästi. Kansainvälisyys tulee lisääntymään jatkossa ja se tarkoittaa varhaiskasvatuksen laadun ja toiminnan kehittämistä kieli- ja kulttuuripainotteisesti tulevina vuosina. Varhaiskasvatus ei siirry maksuttomaan varhaiskasvatukseen ainakaan toistaiseksi.

Lasten oppimisen ja kasvun tukeen kiinnitetään huomiota ja resursoidaan tarvittavat tukitoimet lapsen edun ensisijaisuuden mukaisesti. Oppimisen ja kasvun tuen muodot kirjataan viranhaltijapäätöksiin ja ne avataan tarkemmin lapsen omaan varhaiskasvatussuunnitelmaan.

Varhaiskasvatuksessa toimii Huomaa Hyvä! -tutoreita ja heidän koulutustaan jatketaan aktiivisesti. Varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvointia tuetaan päiväkotien omien tiimien toiminnan avulla ja koko varhaiskasvatuksen yhteinen työhyvinvointitiimi toimii varhaiskasvatuksen kehittäjinä työhyvinvoinnin osalta. Työhyvinvoinnin kehittäjäkumppanina toimii ulkopuolinen toimija.

Lukiokoulutus

Kuhmon yhteislukio on laadukas ja tarjoaa monipuolisen opintotarjottimen. Yleislinjan lisäksi lukiossa voi opiskella musiikkilinjalla. Keväällä 2025 toteutetaan jälleen lukion musikaali. Paikallisina valinnaisina opintoina opiskelijat voivat suorittaa turvallisuusopintoja, joihin sisältyy myös vierailuja.

Toiminnassa huomioidaan maksuttoman toisen asteen koulutuksen vaatimukset, jotka elokuusta 2023 alkaen ovat koskeneet kaikkia Suomessa vakituisesti asuvia alle 18-vuotiaina lukio-opinnot aloittaneita nuoria.

Lukio hyväksyy opiskelijoiksi myös ulkomaisia nuoria, mikäli heidän kielitaitonsa on riittävä lukio-opintoihin.

Lukiolaiset opiskelevat pääsääntöisesti Tuupalan kivikouluun ja kaupungin kirjastoon remontoiduissa tiloissa. Musiikin opetus on entisessä lukiorakennuksessa ja kuvataide oppimiskeskuksella. Tavoitteena on, että syyslukukauden 2025 alussa musiikin ja kuvataiteen opetus siirtyy uuteen Tuupalan pihapiiriin rakennettavaan taito- ja taideaineiden puusiipeen.

Verkostoitumista jatketaan sekä kotimaassa että ulkomailla ja turvallisuusopintoihin liittyviä käytänteitä vahvistetaan ja kehitetään.

Lukiossa työskennellään nuorten hyvinvoinnin ja tulevaisuudenuskon vahvistamiseksi. Tavoitteena on vastuuntuntoiset ja hyvinvoivat, kotiseudustaan ylpeät nuoret, jotka lähtevät jatkamaan opintojaan lukion jälkeen.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelujen tehtävänä on tuottaa hyvinvointipalveluja kohderyhmälleen. Toimenpiteinä ovat mm. kerho- ja päiväleiritoiminta, tapahtumat, retket ja Nuorisopassi -mobiilisovellus. Nuorisopassilla madalletaan lasten ja nuorten mahdollisuutta käydä tutustumassa erilaisiin harrasteisiin.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa olevat nuoret ja auttaa heitä sellaisiin palveluihin ja tuen piireihin, joilla edistetään nuorten kasvua, itsenäistymistä, osallisuutta ja muuta elämäntähtäilyä sekä pääsyä koulutukseen ja työmarkkinoille.

Nuorten työpajatoiminnassa, Ankkuri-valmennuksessa, tavoitteena on työ- ja opiskeluvalmiuksien sekä elämäntaitojen paraneminen yksilö- ja ryhmävalmennuksilla. Ankkuri-valmennuksessa nuorilla on mahdollisuus kehittää ammatillista osaamistaan tekemällä työtehtäviä, jotka on opinnollistettu ja opintisympäristöt tunnustettu ammatillisten opettajien toimesta. Ankkuri-valmennus voi toimia myös ammatillisen koulutuksen näyttötutkintojen paikkana. Ankkuri-valmennuksen ns. Starttivalmennuksen kehittäminen on painopisteenä vuonna 2025.

Koulunuorisotyö -hankkeessa (aj. 1.8.2024 – 31.7.2026) tavoitteena on kehittää kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää nuorisotyötä lisäämällä lasten ja nuoren hyvinvointia ja ehkäisemällä kiusaamista. Koulunuorisotyössä painotetaan tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja osallisuutta oppilaiden kesken.

Nuorisovaltuuston uusi toimintasääntö hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 21.10.2024 § 38. Uudessa toimintasäännössä nuorisovaltuutettujen kausi pitenee vuodesta kahteen vuoteen. Tämä muutos tulee koskemaan syksyllä 2025 aloitettavia nuorisovaltuutettuja.

Kuljetussuunnittelu

Koulukuljetusten suunnittelussa tulee ottaa huomioon kyläkoulujen sulkeutuminen toukokuussa. Muutoksella on vaikutusta varsinkin iltapäivien koulukuljetuksiin syyslukukaudella, mutta tarvetta lisäkalustolle ei kuitenkaan ole. Muutos nostaa koulukuljetusten kustannuksia jonkin verran, mutta kustannusvaikutusten arviointi haastavaa, koska tulevan lukuvuoden lukujärjestykset eivät ole vielä tiedossa.

Toisen asteen maksuttomuus ei velvoita järjestämään lukion ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoille koulukuljetusta. Koulukuljetus on kuitenkin mahdollista, jos olemassa olevilla perusopetuksen oppilaiden kuljetuksissa on tilaa ja sillä ei ole vaikutuksia matkan pituuteen tai aikatauluun.

Kaupunki on mukana hankkeessa, jossa selvitetään Kajaanin lentoaseman ja matkakeskuksen liityntäliikenteen pilotointivaihtoehtoja ja niiden toteutusmahdollisuuksia Kainuussa. Tavoitteena mahdollistaa matkakettujen jatkaminen lentokentältä kuntiin.

Perusopetus

Perusopetuksen tehtävänä on antaa tukeva pohja elämään ja tulevia jatko-opintoja ajatellen. Opetusryhmien koot pyritään pitämään maltillisina, jotta laadukasta ja opetussuunnitelman mukaista opetusta voidaan toteuttaa. Henkilöstömäärää kasvattaa OKM:n ja OPH:n erityisavustusten avulla palkattavan henkilöstön määrä. Koko kouluyhteisön hyvinvointiin kiinnitetään erityistä huomiota, ja yhteisöllisyyttä ja osallisuutta pyritään vahvistamaan. Lukuvuosittain laaditaan Hyvinvoiva koulu- toimintasuunnitelma, johon kirjataan tavoitteet ja toimenpiteet sekä oppilaiden että henkilöstön osalta. Perusopetuksen henkilöstöä on koulutettu Huomaa Hyvä! -vahvuusperustaiseen pedagogiseen toimintakulttuuriin. Koulutukseen osallistuvat alkuopettajat ja erityisopettajat. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu osana opetusta ja erillisinä kokonaisuuksina on keskeistä ja tällä pyritään vaikuttamaan myös kiusaamisen vähentämiseen. Työnohjauksella tuetaan henkilöstön jaksamista. Oppilaiden monikulttuurisuus on lisääntynyt ja lisääntyy edelleen. Perusopetukseen valmistavan opetuksen määrää on lisättävä jatkossa. Opetuksen digitalisaation kehittämisen myötä leasing-laitteiden määrä vakiintuu vuoden 2025 aikana.

Lentuan ja Hietaperän kyläkoulujen lakkautuessa 31.7.2025 kaikki perusopetuksen oppilaat opiskelevat Tuupalan yhtenäiskoulussa. Oppimisen tuen uudistus on tulossa voimaan 1.8.2025 ja sen vaikutuksia on vielä taloussuunnittelussa vaikea ottaa huomioon. Tuntijakouudistus lisää opetusta vuosiluokilla 1-6 yhteensä 3 vuosiviikkotuntia.

Musiikkiopisto

Kuhmon musiikkiopisto järjestää taiteen perusopetusta laajan oppimäärän mukaan musiikissa ja yleisen oppimäärän mukaan tanssissa. Musiikin opetusta myydään ostopalveluna Sotkamon kunnalle,

Opetusta säätelee laki taiteen perusopetuksesta. Toimintaa ohjaavat Opetushallituksen laatimat opetussuunnitelman perusteet sekä oppilaitoksen oma opetussuunnitelma. Opetus on tavoitteellista opetusta, jonka päätteeksi oppilaalle myönnetään taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän päättötodistus. Musiikkiopistossa annettavan opetuksen tulee antaa valmiudet alan jatko-opintoihin.

Musiikkiopistossa annettava opetus antaa opiskelijoilleen musiikista ja tanssista voimavaran, joka on tärkeä osa hyvää elämää.

Kuhmo-talo on musiikkiopiston koti. Tämän lisäksi musiikkiopistolla on yhdeksän muuta opetuspistettä. Vuonna 2025 tärkeitä asioita on varhaisiän musiikki- ja tanssikasvatuksen vahvistaminen lasten harrastuksena sekä kesämuusikkojen sekä kesätanssijoiden kauden toteuttaminen Kuhmossa ja Sotkamossa. Yhteissoitto eri muodoissaan on tärkeässä asemassa kamarimusiikin pääkaupungissa.

Musiikkiopisto jatkaa kansainvälisen yhteistyöverkoston luomista.

Kansalaisopisto

Kansalaisopiston toimintaa järjestetään kuntalaisten toiveita kuunnellen, tavoitteena on järjestää opetusta noin 5900 tuntia vuodessa. Kansalaisopiston ja kaupungin eri yksiköiden yhteistyötä tarkastellaan, tavoitteena on järjestää kaupungin tarjoamat palvelut kaiken ikäisille kuntalaisille mahdollisimman tehokkaasti ja tarjota heille monipuoliset harrastusmahdollisuudet.

Hyvinvointityö

Hyvinvointityön koordinointi ja aktivointi, raporttien, suunnitelmien ja tilastojen laatiminen ovat laajoja hyvinvointikoordinaattorin (aiemmin hyvinvointiaktivaattori) työhön kuuluvia tehtäviä. Hyvinvointityö yhdistää kaikki kaupungin palvelualat. Hyvinvointialueen kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä hyvinvointityön osalta. Kainuun hyte-ryhmässä ja sen kaikissa alatyöryhmissä on edustus Kuhmon kaupungilta.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen kärkitoimenpiteet 2025

Numero	Toimenpiteet
1.5	Palvelualueella tarkastellaan sen käytössä olevien kiinteistöjen tarvetta pitkällä aikavälillä ikäluokkien koko huomioiden.
1.6	Kaikki ict- ja av-hankinnat tehdään pääsääntöisesti vuokraamalla.
2.4	Kuhmon positiivisia puolia tuodaan jatkuvasti ja monipuolisesti esille eri kanavissa. Vakituisen henkilöstön rekrytoinnissa hyödynnetään rekrytointilisää.
2.6	Rekrymessujen ja alumnien vierailujen myötä luodaan kontakteja.
3.1	Palvelualueen toiminta on avointa, erilaisiin ughiin varaudutaan ja suunnitelmista tiedotetaan.
3.3	Kaikenikäisille kuntalaisille tarjotaan tilaisuuksia osallistua heitä koskevan toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen. Lasten parlamentin toiminta aloitetaan vuonna 2025.

	Musiikkiopiston sekä Kuhmon ja Sotkamon perusopetuksen yhteistyötä tiivistetään
4.5	Jokaisella palvelualueen yksiköllä on kansainvälistä toimintaa yksikölle sopivassa muodossa. Varhaiskasvatus, perusopetus ja lukio saivat keväällä 2024 yhteishankkeessa Erasmus+ -avustusta, jota on käytettävissä vielä vuoden 2025 aikana. Lisäksi on saatu hankerahaa varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kansainvälisyysuunnitelman laatimiseen. Kansainvälisyys vahvistuu myös lukiossa opiskelevien ulkomaalaisten opiskelijoiden myötä. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten määrä kasvaa ja eri kulttuurien kohtaamista tapahtuu päivittäin.
5.1	Varhaiskasvatuksessa järjestetään lapsen varhainen tuki inklusiivisesti. Varhaiskasvatuksessa vahvistetaan Huomaa Hyvä! -tutor toimintaa jokaisessa yksikössä. Henkilöstön työhyvinvointia vahvistetaan koko varhaiskasvatuksen tyhy-tiimin avulla.
5.3	Lukion markkinointivideot ovat valmistuneet ja niitä hyödynnetään myös somessa tapahtuvassa markkinoinnissa. Lukion saavutuksista ja mielenkiintoisista tapahtumista tiedotetaan aktiivisesti.
5.4	Palvelualue tekee yhteistyötä ammatillisen koulutuksen järjestäjien sekä Kuhmon yrittäjien kanssa, jotta ammatillinen perustutkinto tai sen osia olisi mahdollista suorittaa Kuhmossa. Musiikkiopiston oppilaita kannustetaan jatkamaan opintojaan päättötodistukseen asti. Kannustus on oppilaiden yhteisöllisyyden sekä sisäisen motivaation vahvistamista.
6.1	Kaikkia asiakkaita, niin oman organisaation sisä- kuin ulkopuolisiakin, palvellaan hyvin.
6.5	Työyhteisöissä on lupa kokeilla uutta epäonnistumisia pelkäämättä.

Kasvun ja oppimisen palvelualueen mittarit ja informatiiviset tunnusluvut

Tehokkuusmittarit	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Päiväkotipaikka, nettomenot €/päivä	64,40	74,28	85,25	93,63	111,50		
Perusopetuksen opetuspalvelut nettomenot €/oppilas ¹	6579,69	7224,14	8238,77	10130,18	8713,29		
Lukion opetuspalvelut, nettomenot €/opiskelija ²	8527,57	8398,12	9109,86	10600,23	10 993,14		
Mus.opiston nettomenot €/oppilas	1704	1869	1823	2260	2053		
Sivistyspalveluiden nettomenot, €/as	1303, 37	1633,05	1568,86	1774,50	1976,94		

1) Perusopetuksen opetuspalveluiden nettomenot on laskettu seuraavasti -->toiminto 310 (opetus = opettamisen ja opiskelumateriaalien kustannukset)

-->toimintakate -->jaetaan tilastointipäivän 20.9. oppilas/opiskelijamäärällä

Perusopetuksen oppilasmäärä pienenee kokonaisuutena johtuen ikäluokkien pienenemisestä. Koulukuljetuskulujen kasvu vaikuttaa osaltaan nettomenoihin/oppilas ja vaikka oppilasmäärä vähenee, opetusryhmien määrä ei vielä lähde laskuun (mm. rinnakkaisluokkia ja jaettuja opetusryhmiä tarvitaan edelleen). Vuoden 2025 elokuussa kyläkoulujen oppilaat siirtyvät Tuupalaan ja tämän vuoksi joillekin luokkasteille on muodostettava kolmas rinnakkaisluokka.

2) Lukiokoulutuksen opetuspalveluiden nettomenot on laskettu seuraavasti -->toiminto 310 (opetus = opettamisen ja opiskelumateriaalien kustannukset) -->toimintakate -->jaetaan tilastointipäivän 20.9. oppilas/opiskelijamäärällä

Maksuton toisen asteen koulutus kasvattaa lukion opiskelijakohtaisia kustannuksia, mutta tasaantuu hieman vuoden 2025 syksystä lähtien, koska kierrätettävä oppimateriaali on nyt hankittu ja jatkossa tarvitaan vain lisätilauksia tai uudistamisia kirjasarjoihin. Vuoden 2022 laskennallinen

valtionosuus/nuorisoasteen opiskelija oli 10.314,59 € ja vuonna 2023 se oli 10 789,21 € ja vuonna 2024 laskennallinen valtionosuus/nuorisoasteen opiskelija oli 10.980,79 €. Vuoden 2025 laskennallinen valtionosuus/nuorisoasteen opiskelija on 11.833,77 euroa.

3) Musiikkiopiston laskennallinen valtionosuuden yksikköhinta vuodelle 2025 on 91,69 €.

Sivistyspalveluiden nettomenoissa 2025 on huomioitu kaikki toiminnot.

Seuraavan taulukon kommentit:

1 Palvelualueen hankkeet kasvattavat pääsääntöisesti henkilöstömäärää, mutta henkilöstökulujen omavastuuosuus on matala. Musiikkiopiston kesätyöntekijät eivät sisälly tässä taulukossa henkilöstöluokuihin.

3 Musiikkiopiston oppilaista noin 30 % asuu Sotkamossa. Vuonna 2021 opiskelijan kaikki suoritukset on huomioitu taiteen perusopetuksessa olevien oppilaiden määrässä (brutto-opiskelijat), mutta muina vuosina luku kertoo vain opiskelijoiden määrän (netto-opiskelijat).

4 Brutto-opiskelijämäärä = kursseille ilmoittautumiset yhteensä, netto-opiskelijämäärä = kansalaisopiston opiskelijämäärä henkilöinä.

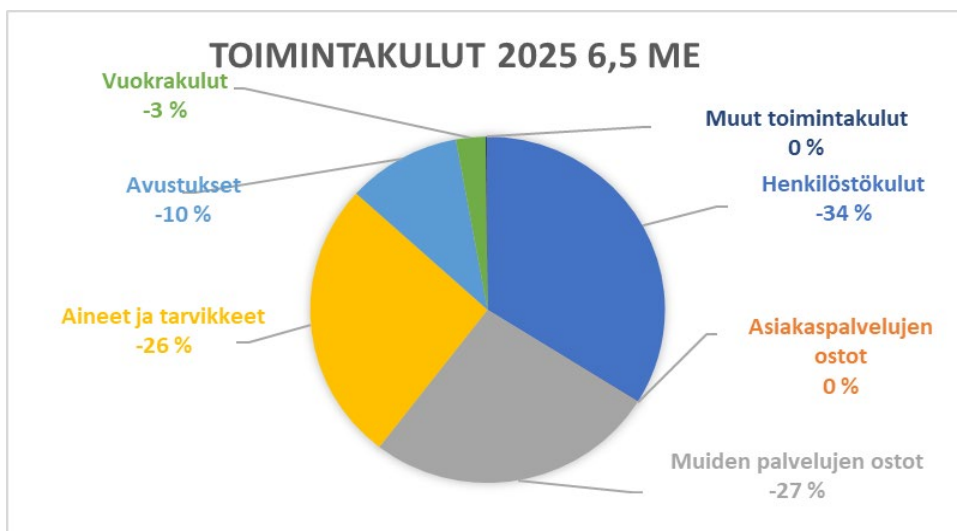
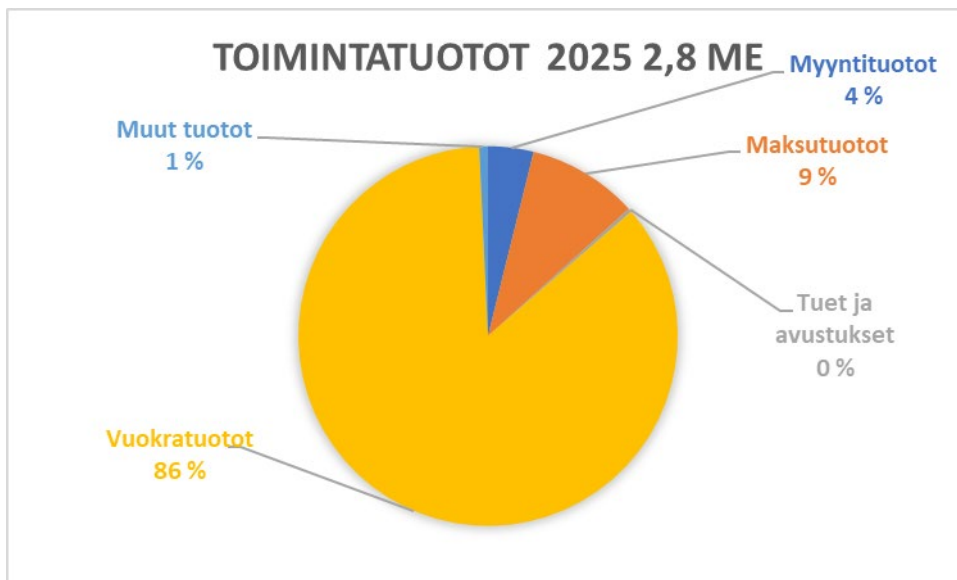
* Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien nuorten osuutta ei enää julkaista vaan sen sijaan saadaan luku syrjäytymisriskissä olevien nuorten määrästä.

Informatiiviset tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä	198	275	230	129	140	120	100	100
Esiopetuksessa olevien lasten määrä	46	51	47	45	35	36	35	36
Perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä 20.9. tilastointipäivän mukaan (kyläkoulujen esioppilaat sisältyvät lukiuihin)	637	627	610	564	546	544	488	
Lukiokoulutuksessa opiskelevien määrä 20.9. tilastointipäivän mukaan (ilman aine- ja aikuisopiskelijoita)	76	70	77	84	78	79	79	
Palvelualueen henkilöstön määrä, nuorisopalveluissa laskettu ainoastaan ohjaushenkilöstön määrä ¹	174,5	190	181,67	189	189			
Nuorten työpajatoiminnalle annetun palautteen keskiarvo (asteikko 1-5)	4,2	4,4	4,2	4,3	>4	>4	>4	
Nuoret ovat kokeneet saavansa apua ja tukea etsivältä nuorisotyöltä, asteikko 1 - 5	4,3	4,4	4,4	4,3	>4	>4	>4	
Nuorisotyössä sosiaalista vahvistumista kokenneiden osuus, %	93	92	78	85	>80	>80	>80	
Työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien 15-28 -vuotiaiden nuorten osuus (%) ikäluokasta	6,8–11,4 (v. 2019)	5,1 – 8,5	5,4– 8,9	-	-	-		
Syrjäytymisriskissä olevien 15-28 -vuotiaiden osuus (%) ikäluokasta *		16,8 %	16,7 %	luku julk. joulukuussa 2024				
Taiteen perusopetuksessa olevien oppilaiden määrä ³	330	423	347	371	370			
Kansalaisopiston opiskelijamäärä ⁴ brutto netto	1629 693	1113 637	1219 732	1381 785	1500 790	1500 790	1500 790	
Palvelualueen henkilömäärä, HTV	167,22	173,3	180,43	174,07	174,07			
TEA-viisari Kuhmon kaikki sektorit KA		68	72	71	73			
Hyte-kerroin e/asukas	15,1	18,4	20,5	21,4	22,5			

4.5 Kaupunkiympäristön palvelualue

Talous

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NLT70 - Tekniset palvelut				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	4 214 721	2 821 800	2 784 335
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	1 496 221	186 554	107 800
32003299	Maksutuotot	284 252	292 900	263 200
33003399	Tuet ja avustukset	119 281	4 000	8 200
34003559	Muut toimintatuotot	2 314 967	2 338 346	2 405 135
34003499	Vuokratuotot	2 269 742	2 018 898	2 384 487
35003559	Muut tuotot	45 225	319 448	20 648
37003799	VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	155 065		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-8 706 596	-6 624 596	-6 473 037
40004299	Henkilöstökulut	-3 641 884	-2 203 390	-2 193 532
40004099	Palkat ja palkkiot	-2 906 004	-1 767 227	-1 771 147
41004229	Henkilösivukulut	-735 881	-436 164	-422 385
41004149	Eläkekulut	-618 735	-383 677	-361 586
41504229	Muut henkilösivukulut	-117 146	-52 487	-60 799
43004499	Palvelujen ostot	-1 753 774	-1 560 126	-1 719 667
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-5 359	-2 500	-2 300
43404499	Muiden palvelujen ostot	-1 748 415	-1 557 626	-1 717 367
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 449 401	-1 699 330	-1 700 915
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-2 449 401	-1 699 330	-1 700 915
47004799	Avustukset	-702 487	-683 500	-673 500
47004739	Avustukset kotitalouksille	-100	-8 000	-8 000
47424799	Avustukset yhteisöille	-702 387	-675 500	-665 500
48004995	Muut toimintakulut	-159 049	-478 250	-185 423
48004899	Vuokrakulut	-190 638	-169 460	-173 885
49004995	Muut kulut	31 589	-308 790	-11 538
TKATE	TOIMINTAKATE	-4 336 810	-3 802 796	-3 688 702
60006999	Rahoitustuotot ja -kulut	-5		
61006199	Muut rahoitustuotot	-5		
VKATE	VUOSIKATE	-4 336 815	-3 802 796	-3 688 702
70007299	Poistot ja arvonalentumiset	-2 527 933	-2 422 900	-2 422 900
71007199	Suunnitelman mukaiset poistot	-2 227 933	-2 422 900	-2 422 900
72307299	Arvonalentumiset	-300 000		
TTULOS	Tilikauden tulos	-6 864 748	-6 225 696	-6 111 602
8800	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-6 922 205	-6 225 696	-6 111 602

Toimintaympäristö

Kaupunkiympäristön palvelualue muodostuu seuraavista tehtävistä:

- teknisten palveluiden hallinto
- rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu
- kunnallistekniikka
- yksityistiepalvelut
- tilapalvelut (ateria- ja siivouspalvelut sekä tilapalvelut)
- maankäyttö ja mittaus

Kaupunkiympäristön palvelualueen tehtävänä on tuottaa ja ylläpitää taloudellisesti kaupungin tarvitsemat toimitilat sekä turvalliset ja viihtyisät yhdyskuntatekniset palvelut sekä edistää ympäristön viihtyisyyttä, Kuhmon luonnon monimuotoisuuden säilymistä ja kaikkien maankäyttömuotojen sopeuttamista ympäristöön.

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA700 - Teknisten palveluiden hallinto				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	123	400	400
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto		200	200
33003399	Tuet ja avustukset	123		
34003559	Muut toimintatuotot		200	200
35003559	Muut tuotot		200	200
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-259 795	-126 841	-121 996
40004299	Henkilöstökulut	-99 896	-100 891	-99 136
40004099	Palkat ja palkkiot	-80 945	-80 304	-79 603
41004229	Henkilösivukulut	-18 952	-20 587	-19 534
41004149	Eläkekulut	-15 786	-18 202	-16 812
41504229	Muut henkilösivukulut	-3 166	-2 385	-2 722
43004499	Palvelujen ostot	-158 355	-15 250	-12 860
43404499	Muiden palvelujen ostot	-158 355	-15 250	-12 860
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-160	-600	-500
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-160	-600	-500
47004799	Avustukset		-8 000	-8 000
47004739	Avustukset kotitalouksille		-8 000	-8 000
48004995	Muut toimintakulut	-1 384	-2 100	-1 500
48004899	Vuokrakulut	-1 184	-1 800	-1 200
49004995	Muut kulut	-200	-300	-300
TKATE	TOIMINTAKATE	-259 672	-126 441	-121 596

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA705 - Rakennusvalvonta ja ympäristö				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	99 413	121 500	79 500
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	100	500	500
32003299	Maksutuotot	99 164	121 000	79 000
33003399	Tuet ja avustukset	149		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-228 903	-182 567	-188 829
40004299	Henkilöstökulut	-145 758	-136 217	-137 439
40004099	Palkat ja palkkiot	-118 394	-109 564	-111 322
41004229	Henkilösivukulut	-27 363	-26 653	-26 117
41004149	Eläkekulut	-22 595	-23 399	-22 310
41504229	Muut henkilösivukulut	-4 768	-3 254	-3 807
43004499	Palvelujen ostot	-79 945	-42 150	-46 190
43404499	Muiden palvelujen ostot	-79 945	-42 150	-46 190
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 750	-1 000	-1 500
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-1 750	-1 000	-1 500
48004995	Muut toimintakulut	-1 451	-3 200	-3 700
48004899	Vuokrakulut	-1 368	-3 000	-3 600
49004995	Muut kulut	-83	-200	-100
TKATE	TOIMINTAKATE	-129 490	-61 067	-109 329

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA710 - Kunnallistekniikka				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	154 254	107 900	120 180
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	33 691	10 500	26 300
32003299	Maksutuotot	57 310	58 900	65 300
33003399	Tuet ja avustukset	34 446	4 000	4 000
34003559	Muut toimintatuotot	28 807	34 500	24 580
34003499	Vuokratuotot	6 053	21 100	11 180
35003559	Muut tuotot	22 754	13 400	13 400
37003799	VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	73 315		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-1 967 186	-1 729 401	-1 955 354
40004299	Henkilöstökulut	-918 599	-809 951	-889 739
40004099	Palkat ja palkkiot	-733 042	-646 225	-717 245
41004229	Henkilösivukulut	-185 557	-163 726	-172 495
41004149	Eläkekulut	-155 764	-144 533	-147 739
41504229	Muut henkilösivukulut	-29 793	-19 193	-24 755
43004499	Palvelujen ostot	-698 099	-607 900	-739 617
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-500	-500	-500
43404499	Muiden palvelujen ostot	-697 599	-607 400	-739 117
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-182 824	-190 150	-199 100
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-182 824	-190 150	-199 100
47004799	Avustukset	-75 198	-30 500	-30 500
47424799	Avustukset yhteisöille	-75 198	-30 500	-30 500
48004995	Muut toimintakulut	-92 465	-90 900	-96 398
48004899	Vuokratulot	-87 672	-86 400	-88 460
49004995	Muut kulut	-4 793	-4 500	-7 938
TKATE	TOIMINTAKATE	-1 739 617	-1 621 501	-1 835 174
VKATE	VUOSIKATE	-1 739 617	-1 621 501	-1 835 174
70007299	Poistot ja arvonalentumiset	-689 949		
71007199	Suunnitelman mukaiset poistot	-689 949		
TTULOS	Tilikauden tulos	-2 429 566	-1 621 501	-1 835 174
8800	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-2 437 918	-1 621 501	-1 835 174

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA720 - Yksityistiepalvelut				
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	160 194	110 300	118 700
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto		300	300
32003299	Maksutuotot	113 855	110 000	112 500
33003399	Tuet ja avustukset	41 626		4 200
34003559	Muut toimintatuotot	4 713		1 700
35003559	Muut tuotot	4 713		1 700
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-858 347	-767 168	-763 470
40004299	Henkilöstökulut	-118 758	-95 188	-101 370
40004099	Palkat ja palkkiot	-96 211	-77 056	-82 596
41004229	Henkilösivukulut	-22 547	-18 132	-18 774
41004149	Eläkekulut	-18 763	-15 843	-15 949
41504229	Muut henkilösivukulut	-3 784	-2 289	-2 825
43004499	Palvelujen ostot	-107 252	-22 400	-19 700
43404499	Muiden palvelujen ostot	-107 252	-22 400	-19 700
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 476	-2 450	-5 750
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-3 476	-2 450	-5 750
47004799	Avustukset	-627 289	-645 000	-635 000
47004739	Avustukset kotitalouksille	-100		
47424799	Avustukset yhteisöille	-627 189	-645 000	-635 000
48004995	Muut toimintakulut	-1 572	-2 130	-1 650
48004899	Vuokratulot	-1 149	-1 150	-950
49004995	Muut kulut	-423	-980	-700
TKATE	TOIMINTAKATE	-698 154	-656 868	-644 770

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA730	Tilapalvelut			
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	3 455 198	2 171 700	2 135 655
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	1 385 551	110 054	14 000
33003399	Tuet ja avustukset	42 937		
34003559	Muut toimintatuotot	2 026 709	2 061 646	2 121 655
34003499	Vuokratuotot	2 026 709	1 755 798	2 116 307
35003559	Muut tuotot	0	305 848	5 348
37003799	VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	81 749		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-5 264 145	-3 615 241	-3 232 025
40004299	Henkilöstökulut	-2 256 804	-943 065	-837 185
40004099	Palkat ja palkkiot	-1 796 160	-759 527	-676 275
41004229	Henkilösivukulut	-460 644	-183 538	-160 910
41004149	Eläkekulut	-388 321	-160 980	-137 782
41504229	Muut henkilösivukulut	-72 323	-22 558	-23 128
43004499	Palvelujen ostot	-647 619	-801 526	-836 900
43404499	Muiden palvelujen ostot	-647 619	-801 526	-836 900
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 253 626	-1 497 030	-1 485 965
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-2 253 626	-1 497 030	-1 485 965
48004995	Muut toimintakulut	-106 096	-373 620	-71 975
48004899	Vuokrakulut	-97 400	-71 710	-70 175
49004995	Muut kulut	-8 696	-301 910	-1 800
TKATE	TOIMINTAKATE	-1 727 198	-1 443 541	-1 096 370
60006999	Rahoitustuotot ja -kulut	-5		
61006199	Muut rahoitustuotot	-5		
VKATE	VUOSIKATE	-1 727 203	-1 443 541	-1 096 370
70007299	Poistot ja arvonalentumiset	-1 759 274	-2 422 900	-2 422 900
71007199	Suunnitelman mukaiset poistot	-1 459 274	-2 422 900	-2 422 900
72307299	Arvonalentumiset	-300 000		
TTULOS	Tilikauden tulos	-3 486 478	-3 866 441	-3 519 270
8800	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 510 023	-3 866 441	-3 519 270

Tili	Tilin nimi	Toteuma 2023	KS 2024	Talousarvio 2025
4NTA760	Maankäyttö ja mittaus			
TTUOTOT	TOIMINTATUOTOT	345 540	310 000	329 900
30003199	Myyntituotot/Liikevaihto	76 879	65 000	66 500
32003299	Maksutuotot	13 923	3 000	6 400
34003559	Muut toimintatuotot	254 738	242 000	257 000
34003499	Vuokratuotot	236 979	242 000	257 000
35003559	Muut tuotot	17 758		
TKULUT	TOIMINTAKULUT	-128 219	-203 377	-211 362
40004299	Henkilöstökulut	-102 069	-118 077	-128 662
40004099	Palkat ja palkkiot	-81 252	-94 550	-104 107
41004229	Henkilösivukulut	-20 817	-23 528	-24 555
41004149	Eläkekulut	-17 505	-20 720	-20 994
41504229	Muut henkilösivukulut	-3 312	-2 808	-3 561
43004499	Palvelujen ostot	-62 504	-70 900	-64 400
43004339	Asiakaspalvelujen ostot	-4 859	-2 000	-1 800
43404499	Muiden palvelujen ostot	-57 645	-68 900	-62 600
45004699A	Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 566	-8 100	-8 100
45004699B	Ostot tilikauden aikana	-7 566	-8 100	-8 100
48004995	Muut toimintakulut	43 920	-6 300	-10 200
48004899	Vuokrakulut	-1 864	-5 400	-9 500
49004995	Muut kulut	45 784	-900	-700
TKATE	TOIMINTAKATE	217 321	106 623	118 538

Kaupunkiympäristön palvelualueen strategiset ja toiminnalliset tavoitteet 2025

	Strateginen tavoite		Toiminnallinen tavoite
1.	Kestävä kaupunki	1.5 1.6	Pitkän aikavälin talouden tasapaino Fiksu omistaminen
2.	Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	2.4 2.6	Saamme osajia Yrittäjämönteinen kaupunki
3.	Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat Kuhmolaiset	3.1 3.3	Turvallinen ja avoin kaupunki Osalliset ihmiset
4.	Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	4.2	Luotettava yhteistyökumppani
5.	Inhimillinen kehitys on mahdollista kaikille		
6.	Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	6.1 6.5	Hyvä palveluasenne Yhteisöllinen, muutosjoustava ja yhdessä onnistumisia juhliiva työyhteisö

Kaupunkiympäristön palvelualueen toiminta vuonna 2025

Kaupunkiympäristön palvelualueella perustoimintoja tarkastellaan talouden tasapainottamisen mukaisesti. Energian kulutukseen ja energiatehokkuuteen kiinnitetään erityisesti huomioita. Toteutetaan kiinteistöstrategian mukaisia toimenpiteitä. Palvelualueen avustuksia saavat hankkeet tullaan toteuttamaan suunnitelmien mukaisesti.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Rakennusvalvonnassa rakentamislain voimaan tuleminen aiheuttaa rakennusjärjestyksen uusimisen, tarkistukset taksoitukseen sekä hallintosääntöön. Rakennuslupatulot tulevat tippumaan entisestään rakentamislain myötä, koska laki mahdollistaa alle 30 m² rakennusten rakentamisen ilman rakennuslupaa. Rakennusvalvonnassa jatketaan kiinteistöveroselvityksen tekoa. Rakentamis-, ympäristönsuojelun- ja maa-ainestenottolakien mukaiset lupahakemukset käsitellään mahdollisimman nopeasti täydellisten lupahakemusten tultua vireille. Keskeneräisten lupahankkeiden tarkastaminen sekä loppukatselmuksien suorittaminen. Rakennusvalvonnassa tarkastellaan rakennusvalvonnan ohjelmistojen tarpeellisuutta tietyiltä osin.

Kunnallistekniikka

Kunnallistekniikassa tullaan tekemään investointiohjelman mukaisesti rakennettavat ja saneerattavat liikenneväylät ja aluerakentamiset (Kalevalakylän mahdolliset investoinnit) sekä ylläpitämään olemassa olevia väyliä, verkkoja ja alueita. Reitistöjen rakentamiseen ja kunnostamiseen haetaan hankerahoitusta ja toteutetaan sen tukemana.

Liikuntapalvelujen tavoitteena on edistää eri väestöryhmien mahdollisuuksia liikkua ja harrastaa liikuntaa, sekä tarjota hyvinvointia ja terveyttä tukevia liikuntamuotoja fyysisen toimintakyvyn ylläpitämiseksi ja parantamiseksi erityisliikunta huomioiden. Tähän Kuhmo on panostanut erityisesti aloittamalla syksyllä 2023 liikuntaneuvontatyön ensimmäisenä Kainuun kuntana. Kuhmo mukana useamman kunnan yhteisessä Kuka minua liikuttaisi -hankkeessa.

Liikuntapalvelut osallistuvat lasten ja nuorten kasvun ja kehityksen tukemiseen liikunnallisilla menetelmin. Tavoitteena on tukea taloudellisesti ja yhteistyöllä liikuntaseurojen laadukasta toimintaa, mahdollistaen myös tavoitteellisen urheilun. Pyrkimyksenä on myös eriarvoisuuden vähentäminen liikunnassa. Liikuntapalvelut painottavat tavoitteissa tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta, yhteisöllisyyttä, terveitä elämäntapoja sekä ympäristön kunnioittamista ja kestävää kehitystä. Aiempaa enemmän pyritään huomioimaan myös kielivähemmistöt mm. tiedottamisessa. Jatkuva ammattitaidon kehittäminen ja henkilöstön työkyvyn ylläpitäminen mahdollistavat laadukkaat ja turvalliset terveysliikuntapalvelut kuntalaisille.

Liikuntapaikoille, leikkipaikoille ja muille virkistyskohteille on laadittu liikunta- ja leikkipaikkasuunnitelma. Suunnitelma on hyväksyntäkäsittelyssä loppuvuodesta 2024. Suunnitelman pohjalta on tärkeää suunnata investoinnit niin, että niistä on hyvinvointihyötyä ja kohteille on käyttöä.

Yksityistiepalvelut

Yksityisteillä toteutetaan saneerauksia avustuspäätöksen mukaisesti, mikäli tiekunnat ottavat vastaan mahdollisen valtionavustuksen. Avustusta on haettu mm. Kattilakoski- Nivan ja Harjula-Koskenmäki-Alapihan yksityisteiden parantamiseen. Vastuuyksikössä hoidetaan myös yksityisteiden avustus- ja ylläpitotyöt sekä kaupungin omistamien metsien hoito. Syksyllä 2024 alkoi uusi yksityisteiden kunnossapitosopimuskausi.

Tilapalvelut

Tilapalvelujen edustajat osallistuvat yhdessä valmistelevan kiinteistöstrategiatyöryhmän kanssa tekemään esityksiä päättäjille kiinteistöstrategian pohjalta kiinteistökantaan tehtäviksi toimenpiteiksi.

Suunnitteluhankkeiden (mahdollisesti terveysasema ja uimahalli) suunnitelmia edistetään kaupungin päätösten mukaisesti.

Investointi- ja käyttötaloushankkeiden toteutukset. Suurimpia investointihankkeita ovat Tuupalan yhtenäiskoulun taito- ja taideaineluokkien uudisrakennus sekä mahdollisesti terveysasema. Käyttötaloudessa on varattu merkittävä määräraha ilmastointikanavien määräaikaishuouksiin.

Maankäyttö ja mittaus

Kontion alueen asemakaavan hyväksyntävalmistelu valitusprosessin jälkeen. Mäntymäen teollisuusalueen aurinkovoimapuiston sekä uuden hyvinvointikeskuksen asemakaavamuutosten läpivienti sekä vanhan terveysaseman alueen asemakaavamuutoksen ja muiden mahdollisten asemakaavamuutosten edistäminen. Ranta-asemakaavojen laadinnan hallinnointi.

Maankäyttöohjelman laatiminen.

Kaupunkiympäristön palvelualueen kärkitoimenpiteet 2025

Numero	Toimenpiteet
1.5	Mukautetaan kiinteistöinfraa kiinteistöstrategian mukaisesti.
1.6	Toimintoja tiivistetään, tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan joko myymällä tai purkamalla ne.
2.4	Positiivinen viestintä Kuhmosta mm. hankkeiden osalta.
2.6	Keskeneräisten asemakaavamuutosten läpivienti ja uusiin kaavamuutostarpeisiin reagoiminen. Yritystonttien markkinointi ja vuokraaminen. Mäntymäen yrityspuiston ja Kalevalan katuhankkeet toteutetaan tarpeen mukaan. Laaditaan kaupungin maankäyttöohjelma.
3.1	Liikkumisen turvaaminen kunnossapitotoimenpitein kaikissa olosuhteissa. Varautuminen poikkeusoloihin mm. varavoimakontin siirtämisellä Honkalinnaan vanhalta terveysasemalta, kun se vapautuu.
3.3	Osallistetaan kuntalaiset ja sidosryhmät kaavoituksen eri vaiheissa. Katurakennuskohteiden osalta järjestetään yhteisrakentamistilaisuuksia eri verkonomistajille yhteisrakentamisen mahdollistamiseksi.
4.2	Sopimusten mukainen avoin toiminta. Toimitaan verkostoituneena mm. Kainuun kuntien kanssa useissa yhteisissä hankkeissa.

Palvelualueen henkilömäärä, HTV	86	82	82	82	43	43		
Toteutuneet liikunta- tapahtumat ikäryhmittäin								
lapsille	1	2	4	4	3	3		
aikuisille		1	2	4	1	1		
kaikille		1	7	3	2	2		
Uimahallin vuosi-kävijämäärä	15247	17 479	17757	20429	25000	25000		
Ryhmäliikunnan vuosikävijä- määrä	3255	4 702	8283	3810	7000	7000		
Senioripassin lunastaneet kpl	43	193	128	159	190	190		
Junioripassin lunastaneet kpl	-	7	3	5	20	20		
Liikunta-avustus sis. suunnis- tuskartat € Suunnistuskartat	28113,35	28113,35	29740	29198, 4	29850			
Liikuntasali-varaukset h/vko	196	175,4	268	250,25	200	200		
Kokonaisenergian kulutus MWh	16325,2	15409,3	16670,8	15971,1	15500	15100		

5 Kuhmon kaupunkikonsernin taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

Kuhmon kaupunkikonserni

Tytäryhteisöt	Omistus- osuus-%	Osakkuus- ja omistusyhteisöt	Omistus- osuus-%
Kuhmon VesiEnergia Oy	100 %	Kainuun jätehuollon kuntayhtymä	12,57 %
KOY Kuhmon Terva-asunnot	100 %	Kainuun Liitto	12,44 %
Kuhmon Yrityssampo Oy	100 %		
KOY Kuhmon Kulttuuritalo	94 %		
Kuhmon Lämpö Oy	51,32 %		

5.1 Kuhmon VesiEnergia Oy

Kuhmon Vesienergia Oy vastaa toiminta-alueensa vesihuollosta ja jakelee lämpöenergiaa kaukolämpö-asiakkaille. Yhtiön tavoitteena on tuottaa laadukkaita palveluita järkevin kustannuksin. Kaukolämmön jakelu on ollut yhtiön hoidossa vuoden 2015 alusta alkaen. Kuhmon kaupungin vesiliiketoiminta liitettiin osaksi yhtiön toimintaa vuoden 2021 alusta alkaen.

Talous (1000 €)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	5303	5601	5564	5648	5731
Kulut	-5301	-5301	-5364	-5448	-5531
Tulos ennen veroja	2	300	200	200	200
Verot	0	-60	-40	-40	-40
Tulos verojen jälkeen	2	240	160	160	160

Strateginen tavoite	Omistajan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Osinko omistajalle Yhtiön toiminta tukee kaupungin energiatehokkuuden ja ekologisen kestävyys-tavoitteita	Yrityksen investoimassa vuosina 2024 – 2027 ei ole mahdollista maksaa osinkoa Yhtiö laajentaa kaukolämpöverkostoa kaukolämpöstrategiansa mukaisti Energianeuvontaa toteutetaan yhdessä kaupungin kanssa
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Osallistuminen uusien merkittävien alueiden kehittämiseen	Mäntymäen teollisuusalueella vesiverkostoa laajennetaan suunnitelmallisesti
Täyttä elämää keskustassa ja kylissä -hyvinvoivat kuhmolaiset	Mahdollistetaan asukkailla kaukolämmön saaminen taajama-alueella	Uusia liittymiä rakennetaan kohteisiin, jonne ne ovat taloudellisesti mahdollisia ja jotka ovat kaukolämpöstrategian mukaisia
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa	Yritys viestii aktiivisesti ja asiakkaita palvelevasti. Viestinnässä noudetaan kaupungin viestintäohjeita ja brändiohjeita

Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa	Noudatetaan kaupungin henkilöstöpolitiikkaa soveltuvin osin
---	--	---

Kärkitoimenpiteet vuonna 2025

- Vesi- ja kaukolämpömittareiden vaihtotyötä etäluettaviksi mittareiksi jatketaan alkuperäisen suunnitelmanmukaisesti.
- Jätevedenpuhdistamon ilmastusjärjestelmän saneeraus jatkuu, lisäksi uusitaan jälkiselkeysaltaan ja esiselkeytysaltaan laahaimet, sekä rakennetaan uusi tulopumppaamo.
- Betoniviemäreiden ja -kaivojen saneeraus vuotovesien vähentämiseksi.
- Vesiverkoston venttiilisaneerauksia.
- Kaukolämpöverkoston saneeraus ja uusien liittymien rakennetaminenn kysynnän mukaan nykyisen verkoston varrella.

Riskit

Toiminnan strategiset riskit:

- ilkivalta, sabotaasi ja kyber-hyökkäykset
- ilmastonmuutosta seuraavat äärimmäiset luonnonilmiöt
- lämmöntuotannon häiriöt

Talouden strategiset riskit:

- ennalta arvaamattomat vahingonkorvauksiin johtavat tilanteet
- maailmanpoliittinen tilanne

5.2 Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asunnot

Kiinteistö Oy Kuhmon Terva-asunnot tarjoaa kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Kuhmossa. Kiinteistöjä rakennetaan, puretaan ja perusparannetaan Kuhmon kaupunkikonsernin kiinteistöstrategian mukaisesti.

Talous (1000 €)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	3 522	3 328	3 400	3 460	3 520
Kulut	3 522	3 531	3 590	3 460	3 520
Tulos ennen veroja	0	-203	-190	0	0
Verot	-17	0	0	0	0
Tulos verojen jälkeen	-17	-203	-190	0	0

Strateginen tavoite	Omistajan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Osinko omistajalle 100 t€ Toiminnallinen käyttöaste 93 % Yhtiön toiminta tukee kaupungin energiatehokkuuden ja ekologisen kestävyys tavoitteita Vaikutamme hankinnoilla	Yhtiö ei ole sisällyttänyt vuokranmääritykseensä osinkoa. Käyttöaste 31.10.2024 on 91,7 %. Yhtiö pyrkii pitämään käyttöasteen omistajan asettamassa tavoitteessa kunnostamalla ja vähenevässä kysyntätilanteessa tarvittaessa purkamalla. Yhtiö pyrkii energiatehokkuuteen. Peruskorjauksissa huoneistoihin asennetaan vesimittarit. Asuntokanta on liitetty kiinteistöautomaation etävalvontaan, jolloin ajantasainen kulutusseuranta on mahdollista. Kiinteistöjen ulkovalaistuksessa on haettu energiatehokkuutta ja ekologisuutta valaistusratkaisuilla. Yhtiö pyrkii hankkimaan paikallisesti. Korjausurakat pyritään toteuttamaan laajuudeltaan paikalliset toimijat huomioiden.
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Yhtiö pystyy tarjoamaan joustavasti asuntoja yritysten työntekijöiden tarpeisiin	Yhtiö tarjoaa tehokkaasti asuntoja yritysten työntekijöiden tarpeisiin. Yhtiö tarjoaa sujuvaa asumista ja toimivia koteja eri elämänvaiheisiin.
Täyttä elämää keskustassa ja kylissä - hyvinvoivat kuhmolaiset	Kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja erilaisiin tarpeisiin Esteettömiä asuntoja	Yhtiön asuntokannasta noin puolet on kerrostaloasuntoja ja puolet rivitaloasuntoja. Yhtiö on pystynyt pitämään vuokratason hyvin kohtuullisena. Yhtiö edistää esteettömyyttä asuntokannassaan. Kerrostaloihin on rakennettu yhteensä yksitoista jälkiasennushissiiä. Sudenpolku 2-4 talon 7 perusparannuksen valmistumisen jälkeen yhtiön rakennuskannassa on vuonna 2025 yhteensä 13 jälkiasennushissiiä.

	Lähiötupatoiminnan jatkoon kehittäminen yhdessä sidosryhmien kanssa	Lähiötupa toimii yhtiön kerrostalon kerhohuoneessa osoitteessa Karhunpolku 3. Yhtiö on tarjonnut Lähiötuvan tilat veloituksetta käyttöön ja tarjoaa tilat jatkossakin. Tahko-halli -projektin päättyessä kuluvan vuoden lopussa Lähiötuvan työntekijäkysymys on päättämättä. Yhtiö on tuottanut kaupungin tarjoamat asumisneuvontapalvelut kuntalaisille. Vuodelle 2025 kaupunki ei ole vielä hakenut asumisneuvontavastustusta ARAlta.
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa	Viestintää toteutetaan kaupungin brändi-käsikirjaa (ohjeita) noudattaen.
Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa soveltuvin osin	Noudatetaan soveltuvilta osin.

Kärkitoimenpiteet vuonna 2025

- Sudenpolku 2-4 talo 5:n ja talo 7:n peruskorjauksen valmistuminen

Riskit

- väestöennusteiden mukainen väestömäärän väheneminen paikkakunnalla

5.3 Kuhmon Yrityssampo Oy

Kuhmon Yrityssampo Oy hallinnoi ja vuokraa sekä rakentaa ja rakennuttaa kiinteistöjä Kuhmon kaupungissa toimiville ja tänne muuttaville teollisille ja kaupallisille yrityksille.

Talous (1000 €)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	838	931	960	1 002	1 025
Kulut	1 037	1 000	1 026	1 064	1 080
Tulos ennen veroja	-199	-69	-66	-62	-55
Verot	0	0	0	0	0
Tulos verojen jälkeen	-199	-69	-66	-62	-55

Strateginen tavoite	Omistajan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Toiminnallinen käyttöaste 93 % Yhtiö toimii omillaan ilman emon konserniavustusta Yhtiön toiminta tukee kaupungin energiatehokkuuden ja ekologisen kestävyys-tavoitteita Vaikutamme hankinnoilla	Käyttöaste on 1.12.2024 lukien 92 %. Ilman konserniavustusta toimitilojen tyhji-läänolokustannukset ja luottotappioriskit yh-tiö joutuu kattamaan vuokratuloilla. Yhtiö on hankkinut kiinteistöihin automatiikan etävalvontaohjelmiston, joka mahdollis-taa ajantasaisen kulutusseurannan. Hankinnat pyritään tekemään paikallisesti.
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Yritys edistää yritysten sijoittumista Kuhmoon	Jokaiseen yhteydenottoon yhtiö on reagoi-nut välittömästi.
Täyttä elämää keskustassa ja kylissä -hyvinvoivat kuhmolaiset	Yrityksen tiloissa toimivat palveluyritykset luovat hyvinvointia	Yhtiö järjestää tarvittavat toimitilat niitä tarvitseville yrityksille resurssiensa puitteissa.
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa	Viestintää toteutetaan kaupungin ohjeita noudattaen.
Ihmislähtöinen organisaatio ja veto-voimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa soveltuvin osin	Noudatetaan.

Kärkitoimenpiteet vuonna 2025

-

Riskit

-

5.4 Kiinteistö Oy Kuhmon Kulttuuritalo

Talous (1000 €)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	669	670	720	727	734
Kulut	746	743	760	760	766
Tulos ennen veroja	-77	-73	-40	-33	-32
Verot					
Tulos verojen jälkeen	-77	-73	-40	-33	-32

Strateginen tavoite	Osakkaan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Vuokra-/toimintavastike yhtiölle max. 447 657,40 €/v. 2024. Yhtiön toiminta tukee kaupungin taloudellisen, sosio-kulttuurisen ja ekologisen toiminnan tavoitteita.	Yhtiö- ja investointivastikeeseen ehdotetaan vuonna 2024 tehtäväksi takautuva 5 % indeksikorotus edelliseltä vuodelta, jolloin täysimääräistä korotusta ei tehty.
Monipuolinen, kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Luovien alojen toimintaympäristönä toimiminen.	Kuhmo-talon toiminnalla saadaan talousalueelle miljoonien eurojen välillinen vaikutus.
Täyttä elämää keskustassa ja kylissä -hyvinvoivat kuhmolaiset	Tavoitetaan uusia asiakasryhmiä. Tiivis yhteistyö kulttuuri- ja luontomatkailun sekä yritysmaailman kanssa. Jatketaan yhteistyötä Kuhmon kulttuuritoiminnan, musiikkiopiston ja kansalaisopiston kanssa. Kuhmo-talo on matalan kynnyksen kohtaamispaikka.	Monipuolisen tapahtumatuotannon mahdollistaminen. Kuhmo-talo vahvistaa entisestään yhteistyötä matkailun ja yritysmaailman kanssa. Yhteistyötä jatketaan ja kehitetään myös muiden alueen toimijoiden kanssa.
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa.	Maan arvostetuimpiin kuuluva kulttuuritalo luo paikkakunnalle pito-, veto- ja lumovoimaa. Luodaan Kuhmo-taloa ja Kuhmoa hyödyttäviä verkostoja myös kansallisesti ja kansainvälisesti.
Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa.	Huolehditaan osaavasta ja motivoituneesta henkilökunnasta.

Kärkitoimenpiteet v uonna 2025

Yhteistyön vahvistaminen matkailun, yritysmaailman sekä kulttuuriverkostojen kanssa. Vastuullisuus ja energiatehokkuus.

Riskit

Kustannusten nousu. Energian, raaka-aineiden ja palveluiden hintojen nousu voi vaikuttaa negatiivisesti Kuhmo-talon taloudelliseen tilanteeseen. Kiinteistön 30 vuoden ikä saattaa myös tuoda yllättäviä korjaus- tai huoltokuluja.

5.5 Kuhmon Lämpö Oy

Kuhmon Lämpö Oy tuottaa ympäristöystävällistä lämpö- ja sähköenergiaa biopolttoaineita käyttäen.

Talous (1000 €)

	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Liikevaihto	10036	8844	8904		
Kulut	-9485	-8487	-8538		
Tulos ennen veroja	551	357	366		
Verot	-92	-120	-120		
Tulos verojen jälkeen	459	237	246		

Strateginen tavoite	Omistajan tavoite	Yhtiön toimenpiteet
Kestävä kaupunki	Yhtiön toiminta tukee kaupungin energiatehokkuuden ja ekologisen kestävyys tavoitteita Vaikutamme hankinnoilla	Biopolttoaineen käyttö, energiatehokkuussopimus, öljynkäytön minimointi.
Monipuolinen kannattava ja kansainvälinen elinkeinorakenne	Laajennusinvestoinnin toteuttaminen mahdollistaa Kuhmo Oy:n laajennuksen Kaukolämmön hinnan pitäminen nykyisellä edullisella tasolla.	Investointi on valmis. Toiminnan tehokkuuden seuranta.
Tunnettu ja verkostoitunut kaupunki	Yrityksen viestintä tukee kaupunkistrategiaa	
Ihmislähtöinen organisaatio ja vetovoimainen työyhteisö	Yritys noudattaa kaupungin henkilöstöpolitiikkaa soveltuvin osin	

Kärkitoimenpiteet vuonna 2025

- Laitoksen sisäisten turvallisuus- ja toiminnallisuusjärjestelmien saattaminen ajan tasalle.

6 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA 4.12.2024	TP	TA	Ennuste	TA	TS	TS
	2023	2024	2024	2025	2026	2027
MYYNITUOTOT	1 738 605	392 076	385 887	288 227	344 203	350 399
MAKSUTUOTOT	588 505	572 400	525 677	516 400	516 400	516 400
TUET JA AVUSTUKSET	1 266 612	1 291 644	1 291 641	1 025 282	1 025 282	1 025 282
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 330 630	2 372 799	2 353 799	2 413 385	1 297 890	1 321 252
TOIMINTATUOTOT	5 924 352	4 628 919	4 557 004	4 243 294	3 183 775	3 213 333
Valmistus omaankäyttöön	155 065		186 056			
HENKILÖSTÖKULUT	-15 786 259	-15 179 917	-15 179 917	-14 837 029	-15 437 652	-16 008 845
Muut yhteistoimintaosuudet (tili 4488)	-460 993	-693 818	-720 313	-842 129	-842 129	-842 129
Muut palvelut	-5 966 357	-6 678 981	-6 998 981	-6 934 322	-7 170 089	-7 399 532
PALVELUIDEN HANKINNAT	-6 427 350	-7 372 799	-7 719 294	-7 776 451	-8 012 218	-8 241 661
AINEET JA TARVIKKEET	-2 897 564	-2 200 211	-2 200 211	-2 185 120	-1 861 902	-1 939 298
AVUSTUKSET	-1 810 121	-1 747 729	-1 747 729	-2 377 772	-2 377 772	-2 377 772
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 251 580	-1 567 976	-1 567 976	-1 280 638	-1 324 180	-1 366 554
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-28 172 874	-28 068 632	-28 415 127	-28 457 010	-29 013 724	-29 934 130
TOIMINTAKATE	-22 093 457	-23 439 713	-23 672 067	-24 213 716	-25 829 949	-26 720 797
VEROTULOT	18 457 687	17 457 000	18 381 000	18 372 000	19 225 639	19 523 312
VALTIONOSUUDET	7 323 353	8 145 825	8 290 001	8 057 756	7 967 000	7 629 000
KORKOTUOTOT	122 854	48 800	157 341	137 467	250 226	231 630
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 130 741	1 101 000	1 101 000	1 030 000	1 412 956	1 427 409
KORKOKULUT	-610 574	-816 018	-823 207	-631 405	-526 151	-715 131
MUUT RAHOITUSKULUT	-562 477		-515 198			
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT	1 080 544	333 782	-80 064	536 062	1 137 031	943 908
VUOSIKATE	4 768 127	2 496 894	2 918 870	2 752 102	2 499 721	1 375 423
SUUNNITELMAN MUK.POISTOT	-2 399 651	-2 422 900	-2 422 900	-2 422 900	-2 339 294	-2 539 585
KERTALUONTEISET POISTOT						
ARVONALENTUMISET	-920 000	-440 000	-440 000	-440 000		0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-3 319 651	-2 862 900	-2 862 900	-2 862 900	-2 339 294	-2 539 585
POISTOERON LIS (-) TAI VÄH (+)	42 448	42 448	42 448	42 448	42 448	42 448
TULOSLASKELMA	1 490 924	-323 558	98 418	-68 350	202 875	-1 121 714

7 Investoinnit palvelualueittain (yhteenveto)

	Kustannus- arvio	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	TS 2031
Hallintopalvelut ja vetovoimaisuuden palvelut								
Tuotot	-45 000		-45 000					
Kulut	1 064 000	276 400	582 000	30 500	30 500			
Netto	1 019 000	276 400	537 000	30 500	30 500	0	0	0
Sote-kiinteistöt								
Tuotot								
Kulut	9 905 200	1 890 000	6 935 000	507 000	1 248 200			
Netto	9 905 200	1 890 000	6 935 000	507 000	1 248 200	0	0	0
Sivistyspalvelut								
Tuotot								
Kulut	1 970 450	2 709 000	92 000	38 000	0		4 000 000	
Netto	1 970 450	2 709 000	92 000	38 000	0	0	4 000 000	0
Tekniset palvelut								
Tuotot	-1 906 310	-76 800	-466 100	-363 410	-1 000 000			
Kulut	14 980 700	1 240 400	2 110 000	6 140 300	4 980 000	240 000	30 000	62 000
Netto	13 074 390	1 163 600	1 643 900	5 776 890	3 980 000	240 000	30 000	62 000
Investoinnit yhteensä								
Tuotot	-1 951 310	-76 800	-511 100	-363 410	-1 000 000	0	0	0
Kulut	27 920 350	6 115 800	9 719 000	6 715 800	6 258 700	240 000	4 030 000	62 000
Netto	25 969 040	6 039 000	9 207 900	6 352 390	5 258 700	240 000	4 030 000	62 000

8 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA						4.12.2024
	Toteuma 2023	Budjetti 2024	Enn 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
Vuosikate	4 768 125	2 496 894	2 918 870	2 752 102	2 499 721	1 375 423
Tulorahoituksen korjauserät	31 109		-2 507			
Toiminnan rahavirta	4 799 235	2 496 894	2 916 363	2 752 102	2 499 721	1 375 423
Investointimenot	-1 665 199	-4 244 850	-2 644 850	-6 115 800	-9 719 000	-6 715 800
Rahoitusosuudet investointeihin	232 085	96 300	223 528	76 800	511 100	363 410
Pysyvien vastaavien osto/myynti	103 670					
Investoinnit, netto	-1 329 444	-4 148 550	-2 421 322	-6 039 000	-9 207 900	-6 352 390
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 469 791	-1 651 656	495 041	-3 286 898	-6 708 179	-4 976 967
Rahoituksen rahavirta						
Antolainasaamisten lisäykset						
Antolainasaamisten vähennykset						
Lainakannan muutokset		0		0	0	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		6 200 000	2 200 000	6 000 000	9 200 000	6 350 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 821 666	-3 623 809	-3 623 809	-3 730 952	-3 930 952	-4 390 952
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 500 000					
Lainakannan muutokset, netto	-8 321 666	2 576 191	-1 423 809	2 269 048	5 269 048	1 959 048
Toimeksiantojen varojen muutokset	29 950					
Saamisten muutos	1 234 139					
Korottomien velkojen muutos	238 568					
Muut maksuvalmiuden muutokset						
Vaikutus maksuvalmiuteen	-6 819 009	2 576 191	-1 423 809	2 269 048	5 269 048	1 959 048
Rahavarojen muutos	-3 349 218	924 535	-928 768	-1 017 850	-1 439 131	-3 017 919

Liitteet

Liite 1	Kuhmon kaupungin tuloskehitys 2005-2023
Liite 2	Kuhmon kaupungin avustusmäärärahat ja yhtiövastikkeet 2025
Liite 3	Rahoitusarvopaperit
Liite 4	Elinvoiman kehittämismäärärahat
Liite 5	Investoinnit ta 2025 ja ts 2026-2031, hankeluettelo
Liite 6	Yhteistomintaosuudet 2025
Liite 7	Henkilöstö
Liite 8	Hankkeet

KUHMON KAUPUNGIN TULOSKEHITYS VUOSINA 2005 - 2023

Kainuun hallintokokeilu kesti 2005 – 2012. Vuoteen 2011 saakka kuntayhtymän alijäämät jäivät kuntayhtymän taseeseen eikä niitä kirjattu osakaskuntien tulokseen ja taseeseen. Vuonna 2011 kokeilun ajalta kertyneet alijäämät tulivat kuntien maksettavaksi. Vuonna 2011 Kuhmon tulos oli 1,88 miljoonaa euroa alijäämäinen, josta kuntayhtymän alijäämä selittää 1,3 miljoonaa euroa ja Kiinteistö Oy Kuhmon Yrityssammon osakekannan alaskirjaus 0,75 miljoonaa euroa. Myös toiminnallinen tulos oli tappiollinen.

Vuonna 2012 kaupungin tulos oli 3,4 miljoonaa euroa alijäämäinen, josta SOTE-kuntayhtymän alijäämä selittää 1,4 miljoonaa euroa ja Kiinteistö Oy Kuhmon Yrityssammon pääomallainan akordi 1,4 miljoonaa euroa, mutta myös toiminnallisen tuloksen ollessa alijäämäinen.

Vuonna 2013 tulos oli 1,6 miljoonaa euroa ylijäämäinen, josta satunnaista tuottoa 1,2 miljoonaa euroa (Kainuun Ammattiliikelaitoksen jako-osuus).

Vuosi 2014 oli erittäin poikkeuksellinen ja kaupungin tulos muodostui ennätysellisesti 4,7 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi ja myös taseen pitkään jatkunut kumulatiivinen alijäämä kääntyi ylijäämäiseksi. Poikkeuksellisia tuloja vuoden 2014 tuloksessa olivat yksittäisten kuntalaisten poikkeukselliset verotutot noin 0,8 miljoonaa euroa, rahoitussalkkujen järjestelyyn liittyvät myyntivoitot 1,7 miljoonaa euroa, kaupungin lämpöhuollon yhtiöittämiseen liittyvä myyntivoitto 0,9 miljoonaa euroa, henkilöstön lomauttamiseen liittyvät säästöt noin 0,5 miljoonaa euroa sekä vuodelta 2013 kirjattu SOTE-kuntayhtymän palautus 0,5 miljoonaa euroa. Toiminnallinen tulos oli noin 0,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen.

Vuoden 2015 tulos oli 280 tuhatta euroa ylijäämäinen ja tulokseen ei liittynyt satunnaisia eriä. Vuoden 2016 tulos oli 564 tuhatta euroa ylijäämäinen sisältäen 267 tuhatta euroa satunnaisia tuottoja asfalttikartellioikeudenkäyntiin liittyvistä vahingon- ja oikeudenkäyntikorvauksista. Vuoden 2016 toiminnallinen tulos oli näin ollen 297 tuhatta euroa ylijäämäinen.

Vuoden 2017 tulos oli 594 tuhatta euroa ylijäämäinen. Tulokseen sisältyi poikkeuksellisia eriä:

- palvelujen ostoissa 648 tuhannen euron kuluvaraus kiinteistöjen purkamiseen
- poistoissa Kontion koulun tasearvon alaskirjaus 128 tuhatta euroa
- rahoitustuotoissa 500 tuhatta euroa sijoitusten markkina-arvon nousun realisointia
- metsien myyntituottoa 200 tuhatta euroa yli normaalin vuositason

Vuoden 2017 toiminnallinen tulos oli 677 tuhatta euroa ylijäämäinen.

Vuodesta 2013 alkaen vuoteen 2017 Kuhmon kaupungin toiminnallinen tulos oli jonkin verran ylijäämäinen, mutta vuonna 2018 kaupungin toiminnallinen tulos kääntyi merkittävästi alijäämäiseksi ja oli – 3,1 miljoonaa euroa. Tulokseen ei sisällynyt poikkeuksellisia eriä. Toimintakate laski edelliseen vuoteen verrattuna – 832 tuhatta euroa toimintatuottojen laskiessa – 331 tuhatta euroa ja toimintakulujen kasvaessa 502 tuhatta euroa. Merkittävimmät erät myyntituottojen laskussa olivat metsänmyyntituotot – 65 tuhatta euroa, työllistämistuet – 97 tuhatta euroa ja muut tuet – 103 tuhatta euroa, vuokratuotot – 75 tuhatta euroa ja pysyvien vastaavien myyntivoitot + 87 tuhatta euroa. Vuonna 2018 verotulot laskivat – 1 309 tuhatta euroa edelliseen vuoteen. Valtionosuudet säilyivät edellisen vuoden tasolla. Toimintakuluissa SOTE-kulut kasvoivat 1 966 tuhatta euroa (+5,3 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Näin ollen muut toimintakulut laskivat 1 464 tuhatta euroa; henkilöstökulujen laskua – 677 tuhatta euroa, sote-kuluista puhdistetut muiden palvelujen hankinnat laskua – 802 tuhatta euroa. Vuonna 2018 nettomääräiset rahoitustuotot- ja kulut laskivat – 1 335 tuhatta euroa edelliseen vuoteen joulukuussa tapahtuneen markkinatiputuksen vuoksi.

Kuhmon kaupungin tase kääntyi alijäämäiseksi vuoden 2018 lopussa. Alijäämä oli tuolloin – 183 tuhatta euroa. Vuoteen 2019 lähdettiin – 0,5 miljoonan euroa alijäämäisellä talousarviolla. Vuoden tulos muodostui kuitenkin – 1,6 miljoonaa euroa alijäämäiseksi eli 1,1 miljoonaa euroa ennakoitua huonommaksi. Sote-kuntayhtymän alijäämästä johtuen Kuhmon tulokseen kirjattiin 2019 vuodelle lisämaksua 1,8 miljoonaa euroa. Sote-kulut ylittivät talousarvion Kuhmossa 1,4 miljoonalla eurolla. Tilinpäätökseen sisältyi 331 tuhannen euron taseen arvonalentumispoisto ja 85 tuhannen euron myyntitappio. Kuhmon taseessa oli vuoden 2019 lopussa kertynyttä alijäämää 1,8 miljoonaa euroa.

Vuoden 2020 tilikauden tulos oli – 859,9 tuhatta euroa alijäämäinen. Vuoden 2020 tilinpäätöksessä tehtiin nykyisen terveysaseman 635,9 tuhannen euron tasearvon alaskirjaus ja muodostettiin 470 tuhannen euron varaus terveysaseman purkukuluihin. Vuoden 2020 lopussa Kuhmon taseeseen oli kertynyt alijäämää 2 625 tuhatta euroa. Kuntalain mukaisesti alijäämä tulee kattaa vuoden 2023 loppuun mennessä.

Vuoden 2021 tulos muodostui ennätysellisen hyväksi, ja vuoden ylijäämä oli 5,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 kaupungin taseessa ollut alijäämä saatiin katettua ja taseen ylijäämä tilinpäätöksessä oli 3,1 miljoonaa euroa. Vuoden 2021 merkittäviä tulokseen vaikuttavia merkittäviä tekijöitä olivat:

- kaupungin vesiliiketoiminta yhtiöitettiin 1.1.2022 alusta vaikuttaen tulopuolella myyntituottojen laskuun 1,1 miljoonaa euroa ja toimintakulujen laskuun – 0,64 miljoonaa euroa
- yhteisöverotuotot kasvoivat 1,7 miljoonaa euroa. Vuonna 2021 valtio korotti kuntien jako-osuutta määräaikaisesti koronasyin
- Kuhmo sai harkinnanvaraisen valtionosuuden korotuksen 1,45 miljoonaa euroa
- rahoitusarvopapereiden tuotto oli vuonna 2021 poikkeuksellisen hyvä. Muiden rahoitustuottojen ja -kulujen nettoarvo oli 2,9 miljoonaa euroa rahoitusarvopapereiden markkina-arvon kasvaessa edellisen vuoden tilinpäätökseen 13,5 %
- vuoden 2021 tilinpäätökseen tehtiin 20,9 tuhannen euron alaskirjaus Kainuun Etu Oy:n osakkeista

Kainuun hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa 1.1.2023 ja sote- sekä pelastuspalvelujen siirtyessä hyvinvointialueelle, Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä lakkautettiin 31.12.2022.

Kertaluontoisia vuoden 2022 tulokseen vaikuttavia yksittäisiä eriä olivat:

- Kainuun sote ylijäämän palautus 1.031.895,09 e
- Kalliin hoidon tasausrahaston purkaminen 133.316 e
- Osuus Kainuun Työterveys liikelaitoksen pääoma 80.636,27 e
- Kainuunmeren työterveyshuollon osakkeiden myyntivoitto 456.175,00 e
- Kainuun pelastuslaitos, palautus 98.956,00 e
- Kuhmon Terva-asunnot Oy osinko 100.000,00 e
- Kuhmon VesiEnergia Oy osinko 100.000,00 e

Toimintatuotot nousivat edelliseen 0,5 miljoonaa euroa, verotuotot kasvoivat 0,25 miljoonaa euroa ja valtionosuudet 0,4 miljoonaa euroa. Rahoitustuotot laskivat 1,5 miljoonaa euroa ja rahoitusarvopapereiden markkina-arvo laski -4,6 %.

Vuoden 2022 tulos oli 2,1 miljoonaa euroa ylijäämäinen. Ylijäämäisen tuloksen jälkeen kaupungilla on puskuria tuleville vuosille yhteensä vajaat 5,2 miljoonaa euroa. Sote-uudistuksen 1.1.2023 jälkeinen kuntien valtionosuus muodostuu vuosien 2021 ja 2022 keskimääräiseen tulokseen perustuen.

Vuoden 2023 tilikauden ylijäämä oli hieman alle 1,5 miljoonaa euroa. Tulokseen vaikuttavia kertaluontoisia yksittäisiä eriä olivat:

Kainuun sote, tilinpäätöksen 2022 avaaminen/oikaisu -492.503,95 e
Kainuun pelastuslaitoksen varallaolokorvauksen palautus 126.032 e
Kuhmon Lämpö Oy, osinko 410.560 e

Oppimiskeskuksen asuntola, purkuvaraus -130.000 e
Piilolan koulu, lisäpoisto -300.000 e
Kuhmon Yrityssampo, osakkeiden arvonalentuminen -440.000 e.

Muiden rahoitustuottojen ja -kulujen nettoarvo oli 1,1 miljoonaa euroa, rahoitusarvopaperien markkina-arvon kasvaessa edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna +9,47 %.

	TA 2022	TA 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos	Kustannuspaikka
Konserniavustukset						
Kuhmon Yrityssampo	50 000	50 000	40 000	0	-40 000	
Yhtiövastike						
Kuhmo-talo (yhtiövastike/vuokra) 1)	407 998	407 998	447 675	447 675	0	kaupunginhallitus
Sopimukseen pohjautuvat avustukset						
Kuhmon Musiikkiyhdistys	88 160	88 160	88 160	88 160	0	kaupunginhallitus
Kamarimusiikin tuki (henkilöstö ruokailu)		20 000	20 000	20 000	0	kaupunginhallitus
Juminkeko	15 500	15 500	15 500	15 500	0	kaupunginhallitus
Juminkeko kiinteistönhoito	5 000	5 000	5 000	5 000	0	kaupunginhallitus
Pro Sommelo Suom-Ugr pääkaupunkiv.		4 000				kaupunginhallitus
Pro Sommelo	16 000	16 000	16 000	16 000	0	kaupunginhallitus
Elokuvatoiminta	6 714	6 714	6 714	6 714	0	kaupunginhallitus
Liikkuva nuorisotyö 4H-yhdistys		10 000	10 000	10 000	0	kaupunginhallitus
Kuhmon 4H-yhdistys	25 445	25 445	25 445	25 445	0	kaupunginhallitus
	156 819	190 819	186 819	186 819	0	
Sosiaaliluonteinen tuki						
Työmarkkinatuki pitkäaik.työttömät	545 000	520 000	375 000		-375 000	työll.edistämisen pa
Kunnan rahoitusosuus työll.tuista				707 602	707 602	työll.edistämisen pa
Palkkatuki				244 291	244 291	työll.edistämisen pa
Yli 55-v. työllistämistuki				49 000	49 000	työll.edistämisen pa
Starttiraha				12 000	12 000	työll.edistämisen pa
Työolosuhteiden järjestäminen				10 000	10 000	työll.edistämisen pa
Kuhmon kaupungin työllistämistuki	60 000	60 000	40 000	0	-40 000	työll.edistämisen pa
Kuhmon Työvire ry 3)	60 000	70 000	70 000	104 000	34 000	työll.edistämisen pa
Lasten kotihoidontuki	230 000	236 000	190 000	215 000	25 000	varhaiskasvatus
Kotihoidontuen kuntalisä	40 500	50 000	35 000	38 000	3 000	varhaiskasvatus
	935 500	936 000	710 000	1 379 893	669 893	
Maaseutuelinkeinojen tuki						
Maatalouslomitus	20 000	20 000	15 000	15 000	0	lomituspalvelut
Sukupolvenvaihdokset	800	800	800	800	0	maaseutupalvelut
	20 800	20 800	15 800	15 800	0	
Muut avustusmäärärahat						
Sinfonietta Lentua	5 000	5 000			0	kaupunginhallitus
Vaalit		1 100			0	vaalit
Kyläyhdistykset (yleisav.)	12 000	14 000	14 000	14 000	0	kaupunginhallitus
Kyläyhdistykset, energia-avustus		5 000	5 000	5 000	0	kaupunginhallitus
Avustukset nuorisotoimintaan	560	560	560	560	0	nuorisotoimi
Kulttuuripalvelun tuet	4 200	4 200	4 200	5 500	1 300	kulttuuri- ja tapahtum.
Kamarimusiikki/kesätyöntekijät			17 962	18 000	18 000	kulttuuri- ja tapahtum.
Kainuun Rastiviikko		40 000			0	liikuntatoimi
Lost in Kainuu		6 000			0	liikuntatoimi
Tuki urheiluseuroille	19 700	19 700	19 700	19 700	0	liikuntatoimi
Avustukset kyläyhdistyksille/kohdeav.	6 400	6 400	6 400	6 400	0	liikuntatoimi
Vuokra-avustukset	4 400	4 400	4 400	4 400	0	liikuntatoimi
	52 260	106 360	72 222	73 560	19 300	
Yksityishenkilöille kohdistuva						
Oppilasstipendit	1 200	1 400	1 400	1 400	0	kasvun ja oppimisen pa
Koulumatkatuki	500	500	500	0	-500	perusopetus
Tuki lukiolaisille + muut tuet	650	150	150	200	50	lukio
Tuki perusopetuksessa yksit.talouksille	500	500	500	800	300	perusopetus
Vesihuoltoavustukset	8 000	8 000	8 000	8 000	0	teknisen hallinto
Tykyavustus + työsuhde pp.henkilöstö	15 000	15 000	40 000	35 000	-5 000	talous- ja HR
Yksityistieavustukset	585 000	645 000	645 000	635 000	-10 000	yksityistiepalvelut
Harrastekortti nuorille	15 000	15 000	18 000	15 000	-3 000	nuorisotoimi
Harrasteseteli lapsille ja nuorille		5 000	5 000	0	-5 000	nuorisotoimi
Työpaja, kulukorvaus nuorille				4 000	4 000	nuorisotoimi
Kesätyösetelit 2)	22 300	22 300	22 300	22 300	0	kaupunginhallitus
	648 150	712 850	740 850	721 700	-19 150	
Avustukset yhteensä	1 863 529	2 016 829	1 765 691	2 377 772	630 043	
Yhtiövastikkeet yhteensä 1)	407 998	407 998	447 675	447 675		228 119

Tapahtumiin liittyen kaupunki erikseen sovittaessa voi tukea tapahtumaa antamalla tiloja ja työvoimaa tapahtuman käyttöön. Näitä kuluja ei ole laskettu yllä mainittuihin avustuskuluihin sisään.

2) Kesätyösetelin arvo on 250 euroa. Kesätyöseteliltä saa, kun kesätyöntekijä on Kuhmossa kirjoilla oleva 2007 – 2010 syntynyt nuori. Työnantaja on yritys, yhteisö tai järjestö, työnantajan ei tarvitse olla kuhmolainen. Kesätyösuhde kestää vähintään kaksi viikkoa, työaika on 30 h viikossa ja palkka on alalla noudatettavan työehtosopimuksen mukainen. Samalle nuorelle haetaan tukea vain kerran 1.5. – 31.8. välisenä aikana. Kesätyöseteli on mahdollista käyttää myös kesätyöttäytyneen, kun hakija suorittaa 4H-yhdistyksen järjestämän yritysajokoulutuksen ja yritys perustetaan Kuhmon 4H-yhdistyksen kautta. Kesätyöttäytyneen arvo oli 300 euroa. Mikäli nuori on kesätyössä Kuhmon kaupungilla ei kesätyöseteliä voi käyttää.

3) Työvireen avustus 2025, 34.000 euron korotus ehdollisena, mikäli lisäresurssia tarvitaan

RAHOITUSARVOPAPERIT

Positiot

Liite 3

Ajopvm: 22.11.24 10.29

OP

Pvm: 31.10.24

Raportoinnin valuutta: EUR

Sivu 1/ 1

Arvopaperi	Kpl	Hinta/kpl	Hankinta-arvo	Kurssi	Markkina-arvo	Muutos	Kert. korot	Osuus %	Päivää
Rahasto									
Blackrock Global Funds - Susta	16 279,07	11,18	182 000,00	10,93	177 930,24	-4 069,76		1,67 %	13
DB X-trackers S&P 500 Equal Weight	1 759,	85,15	149 781,13	88,66	155 952,94	6 171,81		1,46 %	57
iShares MSCI EM IMI ESG Screen	28 194,	6,47	182 457,02	6,22	175 479,46	-6 977,56		1,64 %	15
JPMorgan Europe Research Enhan	8 826,	39,36	347 413,88	41,95	370 206,57	22 792,69		3,46 %	384
JPMorgan US Research Enhanced	11 852,	44,20	523 814,05	52,44	621 518,88	97 704,83		5,82 %	384
OP-Amerikka Indeksi II A (kasvu)	1 267,7039	369,71	468 686,21	495,38	627 995,16	159 308,95		5,88 %	863
OP-Amerikka Pienyhtiöt IV A	1 381,607	91,17	125 956,19	113,22	156 425,54	30 469,35		1,46 %	1 007
OP-Eurooppa Indeksi II A (kasvu)	3 014,6202	185,07	557 912,18	207,51	625 563,84	67 651,66		5,85 %	716
OP-Eurooppa Pienyhtiöt -	2 477,6869	93,54	231 763,25	105,00	260 157,13	28 393,88		2,43 %	666
OP-High Yield A (kasvu)	1 671,2888	210,29	351 460,93	230,26	384 830,96	33 370,03		3,60 %	792
OP-Kehittyvät Korkomarkkinat A	991,4185	173,22	171 734,40	180,97	179 417,01	7 682,61		1,68 %	616
OP-Kehittyvät Osakemarkkinat A	756,9304	154,48	116 928,13	169,83	128 549,49	11 621,36		1,20 %	335
OP-Kestävä Yrityslaina -	2 666,840619	100,22	267 279,17	102,90	274 417,90	7 138,73		2,57 %	163
OP-Metsänomistaja B (tuotto)	6 438,7408	126,55	814 804,62	188,27	1 212 221,73	397 417,11		11,35 %	2 043
OP-Obligaatio Prima A (kasvu)	461,2693	167,30	77 171,89	177,46	81 856,85	4 684,96		0,77 %	617
OP-Obligaatio Tuotto A (kasvu)	1 559,4912	119,60	186 509,19	121,89	190 086,38	3 577,19		1,78 %	279
OP-Suomi Indeksi II A (kasvu)	2 247,2457	121,89	273 915,34	130,85	294 052,10	20 136,76		2,75 %	1 478
OP-Suomi Pienyhtiöt A (kasvu)	92,4684	573,13	52 996,58	553,23	51 156,29	-1 840,29		0,48 %	973
OP-Vuokratuotto II B (tuotto)	3 201,5423	112,27	359 441,14	118,09	378 070,13	18 628,99		3,54 %	3 776
OP-Yrityslaina A (kasvu)	7 536,7588	196,38	1 480 094,56	207,84	1 566 439,95	86 345,39		14,66 %	798
Robeco Capital Growth - Robeco	443,7267	304,60	135 159,14	295,97	131 329,79	-3 829,35		1,23 %	13
			7 057 279,00		8 043 658,34	986 379,34		75,28 %	
Sijoitusvakuutus									
OPVH Kapitalisaatiosopimus 68-	2 008 000,	1,00	2 008 000,00	1,32	2 641 059,85	633 059,85		24,72 %	1 766
			2 008 000,00		2 641 059,85	633 059,85		24,72 %	
Arvopaperit yhteensä			9 065 279,00		10 684 718,19	1 619 439,19			

Siirtyvät korot

Sijoitukset yhteensä**9 065 279,00****10 684 718,19****1 619 439,19****Tilit**

OP	3 864,73	1,00	3 864,73	1,00	3 864,73	0,00
----	----------	------	----------	------	----------	------

Rahasaldo yhteensä

3 864,73

3 864,73

0,00

Salkku yhteensä**9 069 143,73****10 688 582,92****1 619 439,19**

© FA Solutions

Kuhmon kaupunki

Ajopvm: 22.11.24 10.29

Pvm: 31.10.24

Positiot

Evli

Raportoinnin valuutta: EUR

Sivu 1/ 1

Arvopaperi	Kpl	Hinta/kpl	Hankinta-arvo	Kurssi	Markkina-arvo	Muutos	Kert. korot	Osuus %	Päivää
Rahasto									
Alma Platinum Quantica Managed	137,086	1 371,40	187 999,65	1 404,72	192 567,45	4 567,80		1,08 %	539
Amundi ETF Stoxx Europe 50 UCI	1 358,	100,62	136 648,07	115,22	156 468,76	19 820,69		0,88 %	737
AQR Systematic Total Return UC	1 459,3917	137,04	199 992,40	130,38	190 275,49	-9 716,91		1,07 %	122
BGF European High Yield Bond Fund	16 777,42	9,86	165 353,35	11,62	194 953,62	29 600,27		1,10 %	940
BSF European Absolute Return Fund	1 092,08	171,23	187 000,47	177,07	193 374,61	6 374,14		1,09 %	540
Emerging Markets Debt Opportun	27 598,361	9,91	273 499,76	11,99	330 904,35	57 404,59		1,86 %	699
Evli Euro Likvidi B	23 154,155201	27,29	631 895,32	27,48	636 299,34	4 404,02		3,58 %	118
Evli Eurooppa B	1 026,1239	154,44	158 473,15	176,15	180 747,62	22 274,47		1,02 %	952
Evli Europe Growth Fund\Finlan	1 636,4723	103,54	169 446,89	99,67	163 108,83	-6 338,06		0,92 %	168
Evli European Investment Grade	4 420,3414	197,19	871 653,70	208,92	923 515,41	51 861,71		5,19 %	650
Evli Green Corporate Bond A	2 668,8817	99,79	266 330,46	84,08	224 410,25	-41 920,21		1,26 %	1 536
Evli Healthcare I voitonjakolaina D	5 000 000,	0,99	4 941 831,06	0,91	4 557 000,00	-384 831,06		25,61 %	1 766
Evli High Yield Yrityslaina A	2 529,615	134,62	340 528,77	136,78	346 005,80	5 477,03		1,94 %	807
Evli High Yield Yrityslaina B	737,5978	285,67	210 711,06	327,27	241 391,42	30 680,36		1,36 %	377
Evli kehittyvät markkinat yrityslaina	584,3658	112,88	65 964,97	115,81	67 674,23	1 709,26		0,38 %	940
Evli Leveraged Loan Fund	2 800,	100,00	280 000,00	103,53	289 872,80	9 872,80		1,63 %	1 157
Evli Osakefaktori Eurooppa B	722,4389	138,42	100 000,00	169,45	122 416,55	22 416,55		0,69 %	373
Evli Osakefaktori Maailma B	2 474,1902	100,90	249 645,87	154,02	381 072,30	131 426,43		2,14 %	1 528
Evli Osakefaktori USA B	3 364,9103	182,72	614 835,36	226,41	761 845,98	147 010,62		4,28 %	737
Evli Pohjois-Amerikka B	1 835,2427	456,95	838 618,58	541,16	993 158,10	154 539,52		5,58 %	1 051
Evli Q7	4 221,2972	118,45	500 000,00	141,14	595 810,77	95 810,77		3,35 %	541
Evli Suomi Pienyhtiöt B	688,8962	485,39	334 385,64	585,50	403 351,48	68 965,84		2,27 %	737
Evli Suomi Select B	7 467,799	50,18	374 728,52	53,57	400 072,40	25 343,88		2,25 %	429

Evli Valtionobligaatio B	11 646,8492	44,86	522 442,72	45,66	531 818,43	9 375,71	2,99 %	231
GAM Star Cat Bond Fund	12 347,19	15,31	188 999,89	17,24	212 879,14	23 879,25	1,20 %	528
Ishares Em. Mark. Gov Bond Hdg	3 370,1008	91,18	307 272,15	105,03	353 961,69	46 689,54	1,99 %	729
iShares Euro Investment Grade	697,7673	9,92	6 923,89	10,51	7 334,23	410,34	0,04 %	806
iShares European Property Yield	16 272,	4,46	72 600,87	4,53	73 704,02	1 103,15	0,41 %	162
iShares MSCI EM ESG Enhanced U	30 432,	4,77	145 152,43	5,45	165 823,97	20 671,54	0,93 %	596
iShares MSCI Japan ESG Enhanced	40 937,	5,61	229 618,58	6,21	254 218,77	24 600,19	1,43 %	1 274
iShares MSCI USA ESG Enhanced	118 284,	7,63	903 068,61	9,55	1 129 612,20	226 543,59	6,35 %	492
JPMorgan Europe Research Enhan	4 411,	41,79	184 322,49	41,95	185 019,40	696,91	1,04 %	204
JPMorgan US Research Enhanced	3 437,	54,27	186 520,22	52,44	180 236,28	-6 283,94	1,01 %	14
Lumyna Bofa MLCX Commodity	893,389	199,24	178 000,00	193,14	172 549,15	-5 450,85	0,97 %	539
Sijoitusrahasto Evli USA Kasvu B	13 720,1698	132,89	1 823 204,77	144,29	1 979 738,18	156 533,41	11,13 %	168
			16 847 669,67		17 793 193,02	945 523,35	100,00 %	
Arvopaperit yhteensä			16 847 669,67		17 793 193,02	945 523,35		
Siirtyvät korot								
Sijoitukset yhteensä			16 847 669,67		17 793 193,02	945 523,35		
Tilit								
Evli	494 627,46	1,00	494 627,46	1,00	494 627,46	0,00		
Rahasaldo yhteensä			494 627,46		494 627,46	0,00		
Salkku yhteensä			17 342 297,13		18 287 820,48	945 523,35		

ELINVOIMAN KEHITTÄMISMÄÄRÄRAHAT

LIITE 4

10.12.2024

KAUPUNKISTRATEGIAN JA ELINKEINO-OHJELMAN TAVOITTEIDEN MUKAAN

1. KESTÄVÄ KAUPUNKI

(Puurakentaminen, vaikuttavat hankinnat, vihreän siirtymän mahdollisuudet, infrastruktuuriin)

Puurakentamisen edistäminen (Woodpolis)

Yritysten julkisivut kuntoon -seteli	10 000	10 000	
1048 Vastuullinen Woodpoliiksen yritysverkoston kehityshanke (hakemus)	29 326	28 000	14 000
1049 Itäisen Suomen puutuoteklusteri ITÄPUU	21 000	10 000	
Ylä- ja Itä-Kainuun vihreän siirtymän osaamiskeskus	11 900	11 900	
KaiPuu - Kainuun puupohjaisen energialogistiikan ja polton kehittäminen	4 000		
Arvovesi 2 hanke	6 000	6 000	6 000
VT 22 Tervan tie	2 500	2 500	2 500
Biokaasulaitosinvestoinnin valmisteluhanke	10 000	10 000	
Varaus mahdollisille uusille hankkeille	10 000	10 000	10 000
KESTÄVÄ KAUPUNKI YHTEENSÄ	104 726	88 400	32 500
KP 1790 -elinvoimapalveluiden projektit	50 326	38 000	14 000
KP1740 -elinvoiman kehittäminen	54 400	50 400	12 500

2. MONIPUOLINEN KANNATTAVA JA KANSAINVÄLINEN ELIKEINORAKENNE

(Kestävä matkailu ja luovat alat, Woodpolis, julkisten ja yksityisten investointien edistäminen)

Erittelemätön varaus elinvoiman kehittämiseen	15 000		
KAMK-yhteistyö -sopimus	11 000	11 000	11 000
Idän Taiga ry:n markkinointisopimus (khal 21.1.2015 §27), sopimuksen mukaan, joka tulossa päätöksentekoon	18 000	18 000	18 000
Arctic Lakeland -yhteistyö	8 000	8 000	8 000
Yritysseteilit	20 000	20 000	25 000
1046 Kuhmon matkailun Master Plan-hanke	28 000		0
1047 Kainutlaatuinen Kuhmo Yrityssryhmä-hanke	0	0	
Uudistuvaa vetovoimaa matkailuun AL Kainuu	3 300		
Sotatie- Unknown Arctic Eastern Front (uusi)	735	735	735
Puolustusteollisuuden kehittämistarpeet Vuosangassa-jatkohanke (KAMK)	8 800	8 000	3 600
KV matkailun kehittämien-AL Charterhanke	10 000	10 000	
Omistajanvaihdos-hanke, Kainuun yrittäjät	3 600	3 600	
Kalatalouden logistiikan kehittäminen Kainuussa	562	1 155	
Liityntäliikenteen tukeminen charter ryhmille (talvi 2025, 10 x tammi-helmikuun aikana)	3 650		
MONIPUOLINEN KANNATTAVA JA KANSAINVÄLINEN ELIKEINORAKENNE YHTEENSÄ	130 647	80 490	66 335
KP 1790 -elinvoimapalveluiden projektit	28 000	0	0
KP1740 -elinvoiman kehittäminen	102 647	80 490	66 335

3. TÄYTTÄ ELÄMÄÄ KESKUSTASSA JA KYLISSÄ - HYVINVOIVAT KUHMOLAISET

(Turvallinen ja avoin kaupunki, aktiiviset toimijat, osalliset ihmiset, työllisyyden edistäminen, monipuoliset ja ajassa elävät harrastusmahdollisuudet, elämän murroskohdat ja ikä huomioidaan)

Erittelemätön varaus elinvoiman kehittämiseen	15 000		
Elävä Kainuu Leader -kuntaraha 2021-2027 (kh15.9.2020 § 212) sisältää Kalaleader -kuntarahoitusosuuden	41 976	41 976	41 976
Jäähileaseman käyttökustannukset	500	500	500

Kaupungin ja yhdistystoiminnan yhteistyön kehittämishanke	9 500	9 500	
Kuhmon erityiskalastuskohteet -hanke	2 000	890	
Kuka minua liikuttaisi	1 500		
Kimppakyyti-hanke	892		
Varaus mahdollisille uusille hankkeille	10 000	10 000	10 000

TÄYTTÄ ELÄMÄÄ KESKUSTASSA JA KYLISSÄ - HYVINVOIVAT KUHMOLAISET YHTEENSÄ

KP 1790 -elinvoimapalveluiden projektit	11 500	10 390	0
KP1740 -elinvoiman kehittäminen	69 868	53 366	52 476

4. TUNNETTU JA VERKOSTOITUNUT KAUPUNKI

(Aluebrändin tunnettuus, luotettava yhteistyökumppani, metsään liittyvät verkostot, kansainväliset kulttuuriverkostot, lapsille ja nuorille kansainvälisyyskokemuksia)

Singin Heritage Route (Runonlaulu Akatemia)-kulttuurimatkailuverkosto	7 000	3 000	
Osallistava ja turvallinen rajakunta - Rajakuntahankkeen jatko (12 kuntaa?)	1 500	3000	3 000
Erittelemätön varaus elinvoiman kehittämiseen	7 000		
Sähköisen ilmailun kehittämishanke SÄIHKE	8 000	10 600	8 000
Alueellisten lentokenttäpaikkakuntien verkoston jäsenmaksu	3 000	3 000	3 000
Kainuun kulttuurigaalan 2025 järjestäminen Kuhmossa	10 000		
Tapahtumat, vierailut, messut, lasten ja nuorten kv-toiminta	25 000	25 000	25 000
Kirjallisuuskaupunkihanke Muistelmia Kuhmon perukoilta(aihio)	15 000	15 000	

TUNNETTU JA VERKOSTOITUNUT KAUPUNKI YHTEENSÄ

KP 1790 -elinvoimapalveluiden projektit	1 500	3000	0
KP1740 -elinvoiman kehittäminen	67 000	43 000	25 000

5. INHIMILLINEN KEHITYS ON MAHDOLLISTA KAIKILLE

(Kannustava varhaiskasvatus, yhteisöllinen ja turvallinen perusopetus, vetovoimainen oma lukio, ammattiin voi opiskella Kuhmossa, laadukkaat elinikäisen oppimisen palvelut ja taiteen perusopetus)

Erittelemätön varaus elinvoiman kehittämiseen	15 000		
1045 Osaamista Kuhmon yrityksiin OSKU hanke	22 000	20 000	0

INHIMILLINEN KEHITYS ON MAHDOLLISTA KAIKILLE YHTEENSÄ

KP 1790 -elinvoimapalveluiden projektit	22 000	20 000	0
KP1740 -elinvoiman kehittäminen	15 000	0	0

ELINVOIMAN KEHITTÄMISMÄÄRÄRAHAT

KP 1790 -elinvoimapalveluiden projektit	113 326	71 390	14 000
KP1740 -elinvoiman kehittäminen	308 915	227 256	156 311

INVESTOINNIT TA 2025 SEKÄ ts2026-2027, HANKELUETTELO

INVESTOINNIT		Suunnitteluvaihe 2025 3.12.2024							
Kohde	proj.	Kustannus- arvio	TA 2025	TS 2026	TS 2027	TS2028	TS2029	TS2030	TS2031
MENOT, brutto		27 920 350	6 115 800	9 719 000	6 715 800	6 258 700	240 000	4 030 000	62 000
TULOT		-1 951 310	-76 800	-511 100	-363 410	-1 000 000	0	0	0
NETTO		25 969 040	6 039 000	9 207 900	6 352 390	5 258 700	240 000	4 030 000	62 000
TALONRAKENNUS									
Uudisrakennukset ja peruskorjaukset									
Sote-kiinteistöt									
Terveysasema									
Uusi hyvinvointiasema		8 000 000	1 500 000	6 500 000					
Huonekohtaiset IV-laitteet nykyisen terveyskeskukseen			5 000						
Terveysasema	8061		240 000						
suunnittelu									
Louhela		460 000	50 000						
saneerauksen suunnittelu									
ikkunoiden vaihto + ikkunaseinien korjaus (1. ja 2. krs)	8069			200 000					
sisäilmakorjaukset	8070				450 000				
Ilmastointi koneiden uusiminen				200 000					
Ulko-ovien uusiminen			20 000						
Levälahtikoti	8116	42 000							
sisäpuoliset muutos-/korjaustyöt					12 000				
ulkupuolen maastomuotoilu			10 000						
Kuntokadun toimintakeskus (Suojatyökeskus)	8114	1 293 200							
peruskorjauksen suunnittelu					45 000	20 000			
peruskorjaus (890 m2 x 1380 €/m2)						1 228 200 ?			
Honkalinna									
Varavoiman muutostyöt+ varavoimakone+ lämmönsiirrin	8186	20 000		10 000					
Pääviemärin sukitus		40 000	40 000						
P-alueen rakentaminen ja sähköistys		50 000	25 000	25 000					
Yhteensä, netto		9 905 200	1 890 000	6 935 000	507 000	1 248 200	0	0	0
Sivistyspalvelujen kiinteistöt									
Tuupalan ruokalarakennus									
8008									
ulkoseinän huoltomaalaus (rappauskorjaukset) (1000 m ²)		103 000		35 000					
pakaste- ja kylmiöhuon. koneistojen uusinta (4+6 kpl)									
lastauslaiturin muutostyöt				15 000					

Kaupungintalo (sisäilmakorj)	8020	160 000							
lattian korjaukset ja tiivistystyöt (1. ja 2. krs)			20 000	20 000	20 000	20 000			
tilojen muutostyöt?	8214		20 000	20 000					
piha-alueen pintavesiviemäröinti			40 000						
ulko-ovi									
Kalevalakylän rakennukset	8078	140 000							
lähitulevaisuuden välttämättömät remontit (Pohjolatalon vesikatto, Kelo YP:n tuuletus)			50 000	Pohjolan vesikatto, lisälämmöneristys ja lämmitys, tämä summa ei riitä koko tähän kokonaisuuteen					
pienien rakennusten kunnostus			10 000						
Tuupalan Museo	8079	130 000							
rakennusten kattojen uusinta (huopa/päre)			39 400						
kengitys, pm.maalaus yms. Korjaustyöt									
uusi venekatos			26 000						
Yhteensä, netto		430 000	205 400	40 000	20 000	20 000	0	0	0
Teknisten palvelujen kiinteistöt									
Kaupungin varikko	8117	50 000			50 000				
JS-pellityksen uusiminen									
Uimahalli	8019	9 700 000			4 884 000	4 600 000			
hankkeen suunnittelukulut				194 000					
valtionosuus		-1 000 000				-1 000 000			
rakennusautomaatio, uimahalli	8218								
Torilava	8184								
Rakennusautomaatio, säätölaitteet, lämpöpumput (Siemensin au	8022	170 000	30 000	30 000	30 000				
Huonekohtaiset IV-laitteet			10 000	10 000					
Materiaalivarasto, lämmin, 300 m2, tarve	8118	450 000		450 000					
Sähköautojen latauspisteet		40 000	20 000						
Tilapalvelujen kiinteistöjen saneeraussuunnittelu ja korj.	8024	300 000	40 000	60 000	60 000	60 000	60 000		
äkillisiin suunnitteluihin ja korjaustöihin varautuminen									
Yhteensä, netto		9 710 000	100 000	744 000	5 024 000	3 660 000	60 000	0	0
TALONRAKENNUS YHTEENSÄ, nettokustannukset		21 875 650	4 764 400	7 811 000	5 589 000	4 928 200	60 000	4 000 000	0
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS									
Kaavateiden rakentaminen									
Mäntymäen yrityspiisto/Nurmestien ja raviadan teoll.tiestö	8081	400 000		200 000	200 000				
EAKR-avustus 50 %		-200 000		-100 000	-100 000				
Huoltotien kevyenliikenteen väylä		70 000	70 000						
Jaurapolku		30 000		30 000					
EAKR-avustus 50 %		-15 000	-15 000						
Yhteensä, netto		285 000	55 000	100 000	100 000	0	0	0	0

Katujen saneeraukset									
Liikenneturvallisuuutta parantavat rakenteet	8032	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Lakkatie välillä Saarikosken tie- KT 76	8127	190 000		190 000					
Pallokuja välillä Metsäkatu-Rajakatu	8088	45 000			45 000				
Koppelokuja	8089	281 000	140 000	141 000					
Pajakkakatu		97 000		97 000					
Kontiokatu välillä Koulukatu-Könninmäentie	8128	61 000	85 000						
Koulukatu välillä Kontiokatu-Kainuuntie		40 000	40 000						
Pajukuja		60 000	38 000						
Huoltotie		30 000	30 000						
Virkatie välillä Vienantie-Puistokatu	8129	85 000			85 000				
Vienantie välillä Torikatu-Koulukatu	8130	292 000				192 000	100 000		
Kaarnatie		48 000				48 000			
Kainuuntie välillä Mäkipkatu-Levälahdentie		330 000			330 000				
Kainuuntie-Koulukatu jyrästä ja päällystäminen	8037	250 000	30 000	50 000	50 000	50 000	50 000		
Kevyenliikenteen väylien kunnostaminen (Eemelinpolku+ muut)	8131	30 000		10 000					
Kunnallistekninen suunnittelu	8040	30 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Yhteensä, netto		1 879 000	383 000	508 000	530 000	310 000	170 000	20 000	20 000
Kaavatiet yhteensä, netto		2 164 000	438 000	608 000	630 000	310 000	170 000	20 000	20 000
Puistojen ja yleisten al. rakentaminen ja kunnostus									
Kontion ja Pajakan alueen aluesuunnittelu	8041	130 000		25 000					
Terveyskeskuksen ympäristön asemakaavan laadinta	8133	25 000	25 000						
Hyvinvointikeskuksen asemakaava			13 000						
Mäntymäen asemakaavan laajennus		48 000	48 000						
Avustus vihreän siirtymäiniv.hankk.edistämisohjelmasta 70%		-33 600	-33 600						
Senioripuisto-liikuntapuisto	8135								
valtionavustus									
Yleisten alueiden suunnittelu (mm. venesatama, teollisuustontit, retkeilyreitit)	8044	50 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000	10 000
Linja-autoaseman muutostyöt (jättöpysäkki)		70 000	70 000						
Uimarannan P-alueen kehittäminen(linja-autolle P-paikka)		32 000							32 000
Koriskenttä jäähallin taakse			23 000						
Urheilukeskus, Padel-kenttä ulos		35 000		35 000					
Urheilukeskus, pesäpallokenttä ja heittolajien alustat		50 000	25 000	25 000					
Ulkoilmatrampoliinipuisto+mingolfradat(kestävän kehityksen budjetointi) sijainti liikuntapaikkaselvityksen pohjalta	8199	49 000	40 000						
Uimahallin P-alueen saneeraustyöt		40 000		40 000					
Ajoväylä Väinölään + latureitin muutos		10 000							
Retkeilyreitit (opastus, Kämärän nuotiopaikka)	8138	10 000							

• Rantaraitin jatkaminen terveysasemalle päin		60 000	60 000						
• Koirisärkän retkeilyreitti ja P-alue		47 000	47 000						
Leader avustus 60%		-28 200	-28 200						
Leirintäalueen vesihuoltoverkko		71 000	71 000						
Leirintäalueen kaukolämpöverkko (mikä lämmitysmuoto?)									
Lentokentän parantaminen	8097	899 300		523 000	376 300				
LVM:n avustus		-629 510		-366 100	-263 410				
Yhteensä, netto		934 990	370 200	291 900	122 890	10 000	10 000	10 000	42 000
Alueiden rakentaminen									
Venesatamien ja viitoitusten rakentaminen ja koskireittien kunnostus	8045	10 000							
Yhteensä, netto		10 000	0	0	0	0	0	0	0
JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS YHTEENSÄ, nettokustannukset		3 108 990	808 200	899 900	752 890	320 000	180 000	30 000	62 000
Julkisen käyttöomaisuuden rakentamishankkeiden kustannukset voivat olla enintään varatun määrärahan suuruisia.									
IRTAIN OMAISUUS									
Hallintopalvelut									
Keskushallinto									
Verkkosivu-uudistus		40 000	40 000						
Sähköinen arkisto		59 000	16 000	22 000	10 500	10 500			
Yhteensä, netto		99 000	56 000	22 000	10 500	10 500	0	0	0
Vetotoimaisuuden palvelualue									
Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut									
Kirjastoauto	8144	420 000		420 000					
avustus?									
Elinvoimapalvelut									
Kide-lavan äänentoistolaitteet, kiinteä		15 000	15 000						
Show-room/infopiste		100 000		100 000					
avustus 45 %		-45 000		-45 000					
Yhteensä, netto		490 000	15 000	475 000	0	0	0	0	0
Kasvun ja oppimisen palvelualue									
Perusopetus ja lukio (puusiipeen)									
soittimet, puhdistus		40 000	40 000						
Tuupalan uusi siipi, kalustaminen		100 000	100 000						
Yhteensä, netto		140 000	140 000	0	0	0	0	0	0
Kaupunkiympäristön palvelualue									
Kalusto:									
Urheilukentän/leikkikenttien investoinnit (liikuntapaikkaselvitys)	8156	60 000	60 000						
Urheilukentän valaistus		60 000	60 000						

Polkupyöräkatos	25 000	25 000						
Pakettiauto, puistot	18 000	18 000						
Pakettiauto, kiinteistöhoito	25 000	25 000						
Moottorikelkka hiihtokeskukseen	21 000	21 000						
Välinekatos, Kalevalan liikuntakeskus	20 000	20 000						
Jaurakon piha-alueen saneeraus	15 000	15 000						
Liikennevalojen loppulunastus	11 400	11 400						
Yhteensä, netto	255 400	255 400	0	0	0	0	0	0
IRTAIN KÄYTTÖMAISUUS YHTEENSÄ, bruttokustannukset	984 400	466 400	497 000	10 500	10 500	0	0	0

YHTEISTOIMINTAOSUUEDET 2025

LIITE 6

KAINUUN LIITTO

Kuntien maksuosuudet kuukausittain vuonna 2025													
	Tammikuu	Helmikuu	Maaliskuu	Huhtikuu	Toukokuu	Kesäkuu	Heinäkuu	Elokuu	Syyskuu	Lokakuu	Marraskuu	Joulukuu	Yhteensä
Hyrnsalmi	6 541	6 541	6 541	6 541	6 541	6 541	6 541	6 541	6 541	6 540	6 540	6 540	78 489
Kajaani	115 765	115 765	115 765	115 765	115 765	115 765	115 764	115 764	115 764	115 764	115 764	115 764	1 389 174
Kuhmo	24 039	24 039	24 039	24 039	24 039	24 039	24 039	24 039	24 039	24 038	24 038	24 038	288 465
Paltamo	9 629	9 629	9 629	9 629	9 629	9 629	9 629	9 629	9 629	9 629	9 628	9 628	115 546
Puolanka	7 479	7 479	7 479	7 479	7 479	7 479	7 479	7 479	7 479	7 480	7 480	7 480	89 751
Ristijärvi	3 691	3 691	3 691	3 691	3 691	3 691	3 691	3 690	3 690	3 690	3 690	3 690	44 287
Sotkamo	32 574	32 574	32 574	32 574	32 574	32 574	32 574	32 574	32 574	32 573	32 573	32 573	390 885
Suomussalmi	22 739	22 739	22 739	22 739	22 739	22 739	22 739	22 739	22 739	22 739	22 738	22 738	272 866
Yhteensä	222 457	222 457	222 457	222 457	222 457	222 457	222 456	222 455	222 455	222 453	222 451	222 451	2 669 463

YMPÄRISTÖTERVEYSPALVELUT

Kainuun ympäristöterveyspalvelu Kuntien maksuosuudet ja niiden perusteet talousarviossa 2025									10.10.2024
	Yhteensä	Hyrnsalmi	Kajaani	Kuhmo	Paltamo	Ristijärvi	Sotkamo	Suomussalmi	
Asukasluku 31.12.2023	67805	2063	36513	7582	3037	1164	10274	7172	
Asukasluku %		3,0 %	53,9 %	11,2 %	4,5 %	1,7 %	15,2 %	10,6 %	
Nautojen määrä lypsykarjatiloilta	8449	552	1005	2231	352	609	2588	1112	1.8.2024 tilanne
Nautojen määrä lypsykarjatiloilta %		6,5 %	11,9 %	26,4 %	4,2 %	7,2 %	30,6 %	13,2 %	
Terveysvalvonta									
Asukasluku 100 %		3,04 %	53,85 %	11,18 %	4,48 %	1,72 %	15,15 %	10,6 %	100 %
		23	409	85	34	13	115	80	759
Eläinlääkintähuolto									
Asukasluku 70 %, naudat 30 %		4,09 %	41,26 %	15,75 %	4,39 %	3,36 %	19,80 %	11,4 %	100 %
		77	773	295	82	63	371	213	1873
Ympäristöterveydenhuolto yht									
		100	1182	380	116	76	486	293	2632
		3,79 %	44,89 %	14,43 %	4,41 %	2,89 %	18,46 %	11,13 %	
Vuosi 24 maksuosuudet									
		93	1120	368	125	74	472	285	2535
		3,67 %	44,20 %	14,53 %	4,95 %	2,91 %	18,61 %	11,24 %	
Muutos 24-25									
		7	61	12	-9	2	14	8	97 3,83 %

KAINUU-KOILLISMAAN TYÖLLISYYSALUE

Maksusuudet yhteisistä palveluista 2025

	asukasluku 31.12.2023		työkäinen väestö 31.12.2023		Työttömät ja palveluissa olevat = laaja työttömyys		Vieraskieliset 31.12.2023	
Hyrynsalmi	2,063	2%	892	2%	124	2%	43	1%
Kajaani	36,513	41%	20,713	44%	2,536	44%	2,501	58%
Kuhmo	7,582	9%	3,592	8%	450	8%	214	5%
Kuusamo	15,019	17%	7,791	17%	973	17%	595	14%
Paltamo	3,037	3%	1,477	3%	186	3%	53	1%
Puolanka	2,359	3%	1,077	2%	215	4%	60	1%
Ristijärvi	1,164	1%	529	1%	64	1%	23	1%
Sotkamo	10,274	12%	5,481	12%	465	8%	497	12%
Suomussalmi	7,172	8%	3,347	7%	451	8%	230	5%
Taivalkoski	3,731	4%	1,818	4%	269	5%	91	2%
	88,914	100%	46,717	100%	5,733	100%	4,307	100%

TE RAHOITUKSEN PERUSTEET		EUROA ESIM				
1,000 €	45.0 %	45.0 %	10%	yhteensä		
	työkäinen väestö	laaja työttömyys	vieraskielisyys	YHTEENSÄ	%	
Hyrynsalmi	8.59 €	9.73 €	1.00 €	19.32 €	1.9 %	
Kajaani	199.52 €	199.06 €	58.07 €	456.64 €	45.7 %	
Kuhmo	34.60 €	35.32 €	4.97 €	74.89 €	7.5 %	
Kuusamo	75.05 €	76.37 €	13.81 €	165.23 €	16.5 %	
Paltamo	14.23 €	14.60 €	1.23 €	30.06 €	3.0 %	
Puolanka	10.37 €	16.88 €	1.39 €	28.64 €	2.9 %	
Ristijärvi	5.10 €	5.02 €	0.53 €	10.65 €	1.1 %	
Sotkamo	52.80 €	36.50 €	11.54 €	100.83 €	10.1 %	
Suomussalmi	32.24 €	35.40 €	5.34 €	72.98 €	7.3 %	
Taivalkoski	17.51 €	21.11 €	2.11 €	40.74 €	4.1 %	
	450.00 €	450.00 €	100.00 €	1,000.00 €	100.0 %	

Hyrynsalmi	-39,696	
Kajaani	-938,080	
Kuhmo	-153,847	
Kuusamo	-339,441	
Paltamo	-61,747	
Puolanka	-58,842	
Ristijärvi	-21,885	
Sotkamo	-207,143	
Suomussalmi	-149,923	
Taivalkoski	-83,690	-1,116,214

Kajaanin tekemä talousarvio yhteisestä työllisyysalueesta (30.8.2024), toimintamenot yhteensä -2,054,294

KUHMON KAUPUNGIN HENKILÖSTÖ ¹⁰⁰ htv

Liite 7

Henkilötyövuodet

3.12.2024

	Suunn. 2026	Suunn. 2025	Suunn. 2024	Tot. 2023	Tot. 2022	Tot. 2021
Kaupunginhallitus	1	1,0	2,0	0,6	1,0	1,0
Vetovoimaisuuden palvelualue	23,5	24,2	23,8	19,3	18,1	16,8
Kulttuuri- ja tapahtumapalvelut	1,4	1,7	1,7	2,9	1,8	1,8
Kirjastopalvelut	5,9	5,7	6,9	7,3	6,3	6,1
Museopalvelut	2,2	2,2	2,2	2,7	2,4	2,3
Viestintä ja markkinointi	0,5	0,5				
Kulttuuripalvelujen projektit	1,0	0,6		0,2	0,0	
Elinvoimapalveluiden hallinto	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Matkailu	0,5	0,5	1,0			
Elinvoimapalveluiden projektit	8,0	9,0	8,0	2,2	3,6	2,8
Maaseutuelinkeinot	2,0	2,0	2,0	2,0	1,9	1,9
Keskushallinnon palvelualue	8,2	8,2	8,5	8,5	11,9	12,7
Hallintopalvelut	2	2,0	2,0	0,7	1,0	0,6
Talous- ja henkilöstöhallinto	2,2	2,2	2,0	2,9	3,0	3,1
Toimistopalvelut	4	4,0	4,5	4,9	7,9	9,0
Työllisyyden edistämisen palvelualue	11,5	8,0	17,5	18,3	17,4	11,4
Työllisyyspalveluiden hallinto	1,5	1,5	0,5	0,5	0,6	1,1
Työllisyyden edistäminen	6,5	6,5				
Kuntouttava työtoiminta	0	0,0	0,0	0,0	1,0	1,0
Työllistämisen pilotti	0	0,0	3,0	2,4	2,4	1,7
Tahko-halli	0	0,0	14,0	13,3	3,4	0,6
Työllisyyden edistämisen projektit	3,5	?	0,0		0,0	2,0
Palkkatuki	0	0,0	0,0	2,1	10,0	4,9
Kasvun ja oppimisen palvelualue	162,3	162,2	177,5	183,5	178,6	173,3
Sivistyspalveluiden hallinto	2,45	2,5	1,6	1,5	1,5	1,5
Varhaiskasvatus	54	53,9	58,0	61,1	59,4	55,3
Perusopetus	68,65	68,7	81,4	76,8	76,3	74,6
Lukio	9,8	9,8	10,3	11,4	11,3	11,2
Musiikkiopisto	16,5	16,5	16,5	16,7	16,2	15,0
Nuorisotyö	7,5	7,7	7,5	8,6	4,6	7,3
Palkkatuki	0	0,0	1,8		1,2	2,2
Kasvun ja oppimisen projektit	3	2,8		7,0	8,0	6,2
Taitotehdas	0,4	0,4	0,4	0,5		
Kaupunkiympäristön palvelualue	41,7	41,7	43,3	83,2	82,3	81,3
Teknisten palveluiden hallinto	1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Kaupunkiympäristön projektit/investoinnit	1	1,0		1,6	1,2	1,4
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	2	2,0	2,0	2,0	1,6	1,0
Mittaus ja kaavoitus	2,6	2,6	2,6	2,2	2,5	2,5
Kunnallistekniikka	7,2	7,2	9,5	10,6	9,5	9,0
Ulkoliikuntapaikat	6,5	6,5	4,2	4,4	5,7	5,5
Sisäliikuntapaikat ja terveystoiminta	5,8	5,8	6,0	6,2	5,5	5,8
Yksityistiet	1,8	1,8	1,8	2,4	1,0	1,1
Tilapalvelut hallinto	1,7	1,7	1,7	1,4	1,0	1,0
Kiinteistöhoito	7,5	7,5	7,5	9,0	8,2	8,4
Kunnossapito	4,6	4,6	4,6	4,0	4,5	4,0
Ruokapalvelut	0	0,0	1,3	22,8	23,5	25,1
Siivouspalvelut	0	0,0	1,1	15,5	17,2	15,6
YHTEENSÄ	248,2	245,2	272,6	313,2	309,3	296,5

LIITE 8

KAUPUNKIYMPÄRISTÖN PALVELUALUE, HANKKEET

- Lentuankosken kalataloudellinen virtavesikunnostus
PS-AVI:n vesilupakäsittelyssä
v. 2025, hanke 5.000 €, omarahoitus 2.500 €
- Sähköisen ilmailun kehittämishanke, rahoitushaussa yhdessä OAMK:n kanssa
hankevuodet 2025-2027,
omarahoitusosuudet 2025 8.035 €, v. 2026 10.699 € ja v. 2027 8.035 €
- Kymenlaakso tulevaisuuden lentoliikenteen kehittämisen keskiöön -yhteishanke
v. 2024-2025, kokonaiskustannusarvio 173.255 €, Kuhmon omavastuu 3.000 €/v
- ZCI-hanke, yhteistyökumppanina
ei rahoitusosuutta
- Kuka minua liikuttaisi -hanke, yhteishanke
v. 2025, Kuhmon omarahoitusosuus 1.500 €
- Voimaa vanhuuteen -yhteishanke
v. 2025-2027, Kuhmon omarahoitusosuus 1.000 €/v

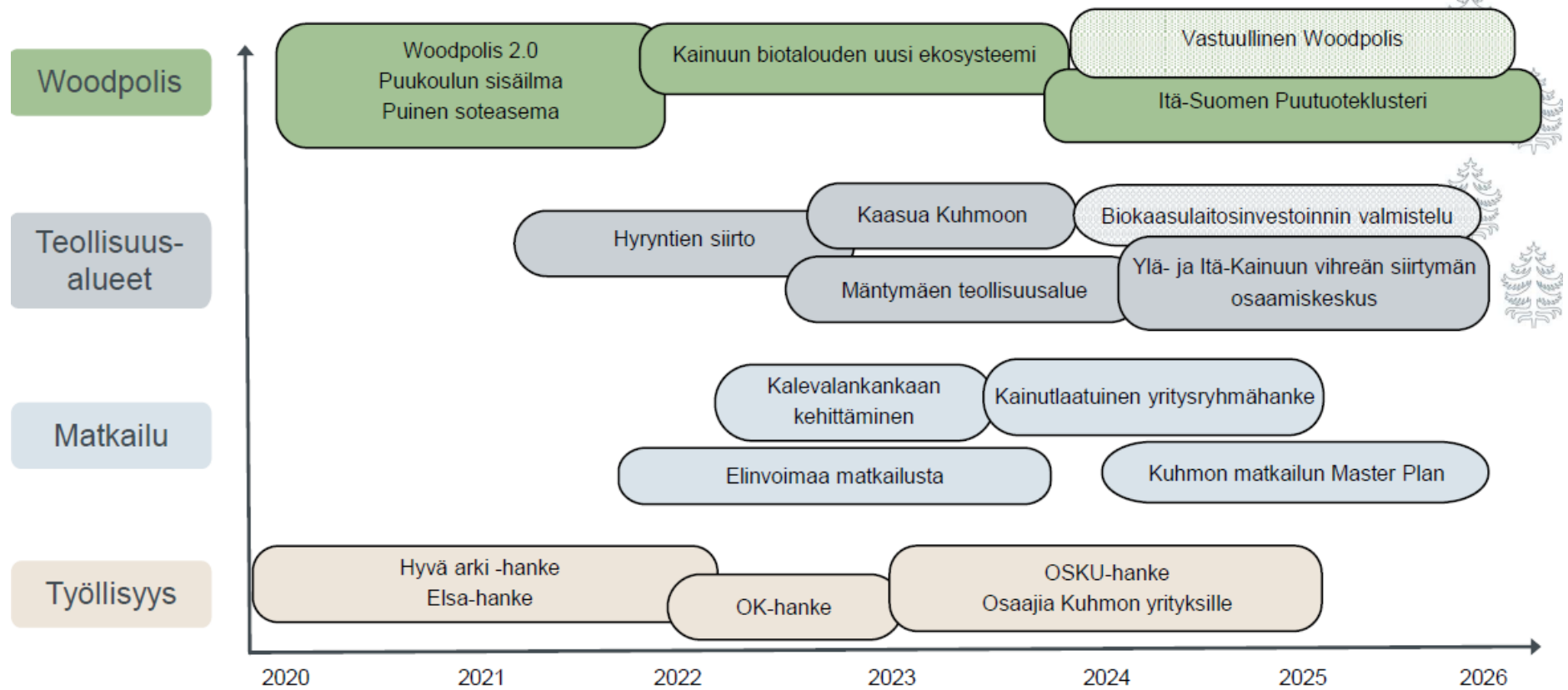

VETOVOIMAISUUDEN PALVELUALUE, HANKKEET 2025

KUHMO

Elinkeinokehitys

Elinvoimakehitys

KUHMO

